

Jubileusz pracy
naukowej i dydaktycznej

prof. dr. hab.
Wojciecha Stefana Budzyńskiego
Doktor Honoris Causa Multi

Jubileusz pracy naukowej i dydaktycznej

prof. dr. hab. Wojciecha Stefana Budzyńskiego
Doktor Honoris Causa Multi

Olsztyn 2018

prof. dr hab. dr h.c. multi Wojciech Stefan Budzyński

Preambulum

Działalność naukowa profesora dr hab. dr h.c. multi Wojciech S. Budzyńskiego jest znana i wyróżniana przez środowisko naukowe i gospodarcze w kraju. Wyrazem uznania jest nadanie Profesorowi przez Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy (2008), Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (2016) oraz Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach (2016) tytułu Doktora Honoris Causa oraz przez Warmińsko-Mazurski Klub Biznesu nagrody Osobowość roku Warmii i Mazur 2012. Profesor jest również 2-krotnym posiadaczem wydziałowego tytułu Belfra Roku. Profesor Budzyński przyjmował uznania środowiska naukowego z pokorą i wdzięcznością, a studentów - z nieukrywaną radością. Główną pasją Profesora była zawsze dydaktyka. Z okresu studiów pamiętam, iż na wykładach Profesora Budzyńskiego zawsze brakowało miejsca. Siedzieliśmy często na schodach pomiędzy rzędami krzeseł. Profesor Budzyński, oczywiście bez korzystania z nagłośnienia, w sposób ekspresyjny udowadniał nam, że technologie produkcji roślin uprawnych muszą być finezyjne, a niektóre rośliny mają fizdrygałki i posiadają określony habitus. Elastyczność oraz umiejętność rozróżnienia rzeczy ważnych od mniej ważnych to główna płaszczyzna relacji Pana Profesora z ówczesnymi i obecnymi studentami i ze mną – dziś Jego następcą. Profesor zarażał swoją wizją, imponował profesjonalizmem, rozpoznawalnością w Uczelni i w szerokiej praktyce produkcyjnej. Życzę wszystkim wykładowcom, w tym sobie, takiej umiejętności trafiania słowem do słuchaczy.

W drugiej połowie lat 90-tych Profesor objął funkcję Prorektora ds. studiów. Z tamtego okresu pamiętam Jego bardzo duże zaangażowanie w koncepcję utworzenia uniwersytetu. Był orędownikiem, współtwórcą i aktywnym propagatorem idei połączenia olsztyńskich uczelni w uniwersytet wszystkich obszarów i dziedzin nauki oraz sztuki. Koniec lat 90-tych ubiegłego wieku był to również okres transformacji w szkolnictwie wyż-

szym. Pod Jego kierownictwem na Uczelni przeorganizowano kształcenie na dotychczasowych kierunkach. Skutki tych zmian w programach kształcenia aktualne są do dziś. W tym okresie Profesor zmienił koncepcję zarządzania miasteczkiem akademickim powołując fundację funkcjonującą do dziś. Z tego okresu pamiętam również bardzo duże zaangażowanie – trwające do dziś - Profesora w działalność studenckich agend artystycznych: Chóru im. Prof. Wiktora Wawrzyczka oraz ulubionego Zespół Pieśni i Tańca „Kortowo”.

Przez 15 lat zarządzania katedrą Profesor stworzył jedną z większych jednostek na macierzystym wydziale o interdyscyplinarnym, wielokierunkowym profilu badawczym i kształceniu (agronomia, nauki o zarządzaniu i ekonomia).

Prof. dr hab. Wojciech Budzyński reprezentował i nadal reprezentuje środowisko naukowe w jego centralnych gremiach przedstawicielskich do których był wybierany w drodze wyborów. Był członkiem Sekcji Szkół Rolniczych w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego i Nauki, pełniąc funkcję Wiceprzewodniczącego Komisji Rozwoju Szkolnictwa. Jest ekspertem Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej oraz Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Jest także członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, w której obecnie pełni funkcję Przewodniczącego Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych, będąc jednocześnie członkiem Prezydium Centralnej Komisji.

Profesor umiejętnie łączy swoją pasję dydaktyczną i organizacyjną z nauką. Aktywność naukowa zaowocowała obszernym dorobkiem naukowym, obejmującym ponad 400 opracowań, w tym ponad 150 oryginalnych prac twórczych oraz 17 podręczników i monografii. Profesor Wojciech Budzyński był promotorem 17 zakończonych przewodów doktorskich w dyscyplinie agronomii. Stworzył naukową szkołę badań nad efektywnością rolniczą, ekonomiczną i energetyczną technologii produkcji surowców żywnościowych oraz energetycznych.

Dwadzieścia pięć lat współpracy z Profesorem to czas mojej intensywnej nauki pod okiem Mistrza. Wszystkie nasze wspólne przedsięwzięcia (badania, publikacje, wykłady etc.), od mojej asystentury, doktoratu, habilitacji do tytułu naukowego, zawsze rodziły się podczas dyskusji Mistrza z uczniem, nierzadko pozbawionej emocjonalnej monotonii. Na każdym etapie mojego rozwoju naukowego promotorem, opiekunem, mentorem był – z mojego wyboru - Profesor Wojciech Budzyński.

prof. dr hab. Krzysztof J. Jankowski

uczeń

kierownik Katedry Agrotechnologii,
Zarządzania Produkcją Rolniczą i Agrobiznesu

*Pracownicy i doktoranci Katedry Agrotechnologii,
Zarządzania Produkcją Rolniczą i Agrobiznesu*

Curriculum vitae

Profesor dr hab. dr h.c. multi Wojciech Budzyński urodził się 5 grudnia 1948 roku w Guźlinie na Kujawach, w rodzinie chłopskiej. Ojciec był właścicielem gospodarstwa rolnego, specjalizującego się w polowej produkcji towarowej (rośliny oleiste, pszenica, burak, zioła) oraz nasiennej (niektóre kultury rolnicze i ogrodnicze).

Jako absolwent Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika we Włocławku, w 1966 r. podjął 5-letnie studia rolnicze na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, które ukończył w 1971 r. Po ukończeniu studiów odbył 3-miesięczny staż w Uniwersytecie Rolniczym w Wageningen (Holandia) i został zatrudniony w macierzystej Uczelni, jako asystent w Instytucie Uprawy Roli i Roślin.

Stopień doktora nauk rolniczych z zakresu agronomii uzyskał w 1976 roku, pod kierunkiem Profesora Kazimierza Majkowskiego, na podstawie pracy „Wpływ terminu siewu i technologii nawożenia azotem na plon, jego strukturę i wartość paszową ziarna zbóż jarych”. Habilitował się w 1986 roku na Wydziale Rolniczym AR-T w Olsztynie na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej „Studium nad wpływem niektórych czynników agrotechnicznych na zimowanie i plonowanie odmian podwójnie uszlachetnionego rzepaku ozimego”, która dotyczyła rozwoju nowych w Europie genotypów rzepaku wyhodowanego w Instytucie Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie na bazie polskich źródeł genetycznych. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych uzyskał w 1995 roku, a mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego – w 1997 roku.

Od ukończenia studiów do chwili obecnej pracuje nieprzerwanie w macierzystej Uczelni (najpierw Akademia Rolniczo-Techniczna, obecnie Uniwersytet Warmińsko-Mazurski). W latach 1988–2000 był kierownikiem Zakładu Roślin Zbożowych w Katedrze Produkcji Roślinnej, kierowanej wówczas przez prof. dr hab. Gabriela Fordońskiego. W latach

2000-2015 był kierownikiem Katedry Produkcji Roślinnej, następnie Agrotechnologii i Zarządzania Produkcją Roślinną. W tej ostatniej zatrudnionych było 8 pracowników samodzielnych (profesorów i doktorów habilitowanych) i 5 adiunktów – doktorów nauk rolniczych i doradztwa rolniczego (dyscyplina agronomia) oraz nauk ekonomicznych (dyscyplina nauk o zarządzaniu), zajmujących się interdyscyplinarnym, wielokierunkowym profilem badawczym i kształceniem studentów.

Pełnił i nadal pełni odpowiedzialne funkcje kierownicze i organizacyjne na Wydziale i w Uczelni oraz w gremiach krajowych. Między innymi był prodziekanem Wydziału Rolniczego, a w latach 1990-1996 prorektorem ds. studiów. Pełnił też funkcję rektora Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie. W latach 1996-1999 był członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, też z wyboru środowiska akademickiego. Przez wiele kadencji reprezentował i nadal reprezentuje środowisko naukowe w Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, będąc członkiem lub przewodniczącym Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych.

Badania i publikacyjny dorobek naukowy

Profil badawczy prof. dr hab. Wojciecha Budzyńskiego jest wielokierunkowy. Obejmuje przyrodnicze, agrotechniczne i ekonomiczne uwarunkowania produkcji zbóż, roślin oleistych oraz roślin energetycznych. Tematyka badawcza koncentruje się na następujących zagadnieniach:

- siedliskowe, agrotechniczne i ekonomiczne uwarunkowania produkcji zbóż technologicznych i rzepaku na cele konsumpcyjne oraz energetyczne;
- rolnicza, jakościowa i ekonomiczna ocena różnych technologii produkcji ziarna zbóż pastewnych;
- agrotechniczne i ekonomiczne uwarunkowania produkcji prozdrowotnych, roślinnych surowców żywnościowych;
- efektywne technologie produkcji biomasy energetycznej pochodzenia rolniczego.

Podczas 47-letniej, nieprzerwanej pracy w Uczelni, Profesor Budzyński kierował lub uczestniczył w ponad 30 krajowych i międzynarodowych projektach i tematach badawczych.

Do najważniejszych, krajowych i międzynarodowych projektów badawczych Jubilata, finansowanych przez podmioty pozauczelniane, zaliczyć należy:

- Produkcyjność bobiku na Żuławach Wiślanych w różnych układach agrotechnicznych czynników (Urząd Wojewódzki w Gdańsku, 1975–1978), wykonawca;
- Konkurencyjność jęczmienia ozimego i jarego na Wysoczyźnie Kaszubskiej i Powiślu (Urząd Wojewódzki w Gdańsku, 1974–1976), wykonawca;

Uprawa kminku dwuletniego na Kujawach (UW w Bydgoszczy i Zjednoczenie Przemysłu Zielarskiego „Herbapol”, 1978–1980), wykonawca;

PR-4 – dotyczył plonowania zbóż w różnych warunkach siedliskowych i agrotechnicznych (koordynacja – I UNG Puławy); CPBR 3.18 oraz CPBR 10.17/1 – dotyczyły jakości ziarna zbóż (koordynacja – IUNG O. Bydgoszcz, AR Poznań); PR-4 oraz CPBR 10.1 – dotyczyły wpływu warunków siedliska i agrotechniki na plonowanie rzepaku (koordynacja – IHAR Poznań), wykonawca;

JPBR 10.3 – dotyczył wpływu następczego różnych form użytkowych bobiku (koordynacja – ART Olszyn, 1990-1993), wykonawca;

Przyrodnicze i agrotechniczne aspekty produktywności rzepaku ozimego oraz wartość użytkowa plonu (KBN 0262/83/92/02, 1992–1995) – wielozadaniowy projekt badawczy (kierownik prof. dr hab. Cz. Muśnicki), główny wykonawca części regionalnej;

Wydajność i energetyczna efektywność różnych technologii produkcji nasion rzepaku (KBN 5 P06B 03013, 1997–2000), kierownik;

Agrotechniczna, fitopatologiczna i jakościowa ocena różnych sposobów produkcji ziarna żyta populacyjnego i mieszańcowego na różne cele użytkowe (KBN 5P06B 026 17, 1999–2002), kierownik;

Farmer a`la qualite europen pour l`agriculture. Eurequa project LEONARDO PROGRAM, 1999–2002 Bruksela, wykonawca części technologicznej;

Opracowanie efektywnych technologii produkcji ziarna jęczmienia o wysokiej jakości browarnej (KBN 2P06R 015 26, 2004–2006), kierownik;

Nawożenie azotem a plonowanie i jakość technologiczna ziarna odmian pszenicy ozimej (KBN 3P06R 118 25, 2003–2005), kierownik;

Reakcja wybranych genotypów rzepaku ozimego na nawożenie azotem i siarką (KBN 3 P06R 117 25, 2003–2005), kierownik;

Wielokryteriowa ocena wartości przedplonowej roślin oleistych uprawianych na cele energetyczne dla pszenicy ozimej (MNiSzW N 310 031 32/1670, 2007–2010), główny wykonawca;

Efektywne systemy produkcji biomasy na gruntach rolniczych i jej konwersja do paliw ciekłych i gazowych (Projekt rozwojowy interdyscyplinarny, MNiSzW 2007–2011, R 12 07103), kierownik;

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – projekt kluczowy Modelowe kompleksy agroenergetyczne jako przykład kogeneracji rozproszonej opartej na lokalnych i odnawialnych źródłach energii, nr POIG.01.01.02-00-016/08 (koordynator – Instytut Maszyn Przepływowych PAN w Gdańsku – prof. dr hab. Jan Kiciński i Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie – prof. dr hab. Janusz Gołaszewski, 2007–2013), autor i wykonawca zadania dotyczącego technologii produkcji biomasy i oceny energetycznej i ekonomicznej sprawności produkcji.

Profesor Wojciech Budzyński kierował również wieloma projektami badawczo-rozwojowymi (B+R), zlecanymi przez firmy fitofarmaceutyczne i podmioty gospodarcze:

Winterhardines of rapeseed (01050 301, 1998–1999, Plant Genetic System), kierownik;

Monitorowanie technologii produkcji rzepaku o wysokim zaolejeniu nasion (523 1015-310, 2001–2004. ZT Kruszwica Bünge Co.), kierownik;

13 tematów w ramach współpracy z firmami fitofarmaceutycznymi: Crompton SA (2001–2003), NM Agro Poland sp. z o.o. (2001–2002, 2002–2003), Arysta Agro Poland sp. z o.o. (2002–2003), Dalgety Agra Polska sp. z o.o. (2005–2006), BASF Polska (2005–2006),

Syngenta Seeds sp. z o.o. (2002–2003, 2005–2006), Syngenta Crop Protection z o.o. (2007–2008), ADOB (2014–2015).

Aktywność naukowa Profesora Wojciecha Budzyńskiego znalazła odzwierciedlenie w obszernym, obejmującym ponad 430 pozycji dorobku publikacyjnym. W całości publikacji 184 pozycje zajmują oryginalne prace twórcze, 15 pozycji – monografie i rozdziały w publikacjach zbiorowych, 4 – podręczniki, 120 – prace popularnonaukowe, 96 – opublikowane materiały konferencyjne, 10 – opracowania stanowiące instrukcje wdrożeniowe.

W początkowym okresie badań (przed i bezpośrednio po doktoracie) zainteresowania badawcze oraz dorobek publikacyjny koncentrowały się na roślinach zbożowych i dotyczyły siedliskowych i agrotechnicznych uwarunkowań produkcyjności i jakości gatunków pastewnych z porównaniem konkurencyjności, wydajności form (jarych/ozimych; kłosowych/niekłosowych), plonotwórczej roli różnych czynników agrotechnicznych i sposobów uprawy, jakości biologicznej białek zbożowych w zależności od intensywności agrotechniki. Prace te były pokłosiem badań statutowych uczelni, ale także tematów tzw. gospodarczych zamawianych przez ówczesne urzędy wojewódzkie (wydziały rolnictwa i gospodarki żywnościowej w Gdańsku, Bydgoszczy, Olsztynie).

Późniejsze badania naukowe koncentrowały się na związkach pomiędzy poziomem i sposobem nawożenia azotem a wydajnością jednostkową i jakością technologiczną ziarna ozimych zbóż chlebowych tj. pszenicy i żyta. Skwantyfikowano w nich wpływ poziomu i terminu nawożenia azotem pszenicy na wydajność ziarna i jego cechy fizyczne, stanowiące o wartości przemiałowej, oraz zawartości białka i jego jakości (glutomatic, test SDS) na liczbę opadania i wiele innych cech świadczących o wartości wypiekowej odmian należących do grupy A i B. W badaniach nad żytem określono przydatność technologiczną ziarna żyta mieszańcowego na tle formy populacyjnej. Rozbudowanym doбором wyróżników jakości skwantyfikowano wpływ nawożenia azotowego na przydatność piekarniczą mąki ziarna żyta, udowadniając,

że mąki pochodzące z form hybrydowych są równorzędne jakościowo z tymi, pochodzącymi z form populacyjnych. Na podstawie tych wielowątkowych badań zwaloryzowano pod względem rolniczym, energetycznym i ekonomicznym całe technologie produkcji ziarna chlebowego pszenicy oraz żyta. Takie wielokryteriowe oceny wykonano także dla różnych technologii produkcji ziarna pastewnego pszenżyta ozimego i jarego.

Znaczącym śladem badań i opracowań Jubilata w dziedzinie agromonii są rozdziały (autorstwa lub współautorstwa) podręczników i monografii. Jednym z nich jest rozdział zatytułowany *Zboża*, opracowany w formie 7 podrozdziałów w krajowym, 2-tomowym podręczniku akademickim *Szczegółowa Uprawa Roślin* (wydanie I – 1999, II – 2003), firmowanym przez prof. prof. Zofię Jasińską i Andrzeja Koteckiego (redakcja), dotyczący wymagań siedliskowo-klimatycznych i agrotechnicznych różnych gatunków zbóż wiechlinowych. W rozdziale tym zawarte są zalecenia dotyczące konkretnych rozwiązań agrotechnicznych, popartych syntezą wyników badań własnych. W tę konwencję wpisują się także inne opracowania Autora dotyczące roślin zbożowych, m.in. rozdział *Zboża* zamieszczony w krajowym podręczniku akademickim *Nasiennictwo*, pod redakcją prof. dr hab. Karola Duczmala (PWN 2004), monografia dotycząca pszenic chlebowych – *Pszenice – zwyczajna, orkisz, twarda. Produkcja i zastosowanie* (redakcja całości oraz autorstwo 35% książki) czy rozdział zatytułowany *Technologia produkcji ziarna jęczmienia browarnego*, wchodzący w skład opracowania *Rynki i technologie produkcji roślin uprawnych* (red. dr Jacek Chotkowski, 2003).

Zdecydowana większość dorobku naukowego (prac twórczych, materiałów konferencyjnych, opracowań naukowo-technicznych i popularno-naukowych) dotyczy jednak roślin oleistych, a przede wszystkim rzepaku ozimego. Apogeum badań nad uszlachetnianiem oleju i nietłuszczonej reszty nasion tego gatunku zaczęło się w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku i trwa dotychczas, co znajduje odzwierciedlenie we wzmożonym postępie w hodowli nowych typów odmian, kolejno – niskoerukowych, bezerukowych i podwójnie uszlachetnionych, a na skalę półtechni-

czną także potrójnie uszlachetnionych. Badania agrotechniczne Jubilata koncentrowały się na reakcji nowych odmian rzepaku na czynniki plonotwórcze i plonochronne, w różnych agroekologicznych warunkach produkcji. W ich toku przebadano kilkadziesiąt odmian wszystkich typów użytkowych tego gatunku, w tym także polskie, wyhodowane przez IHAR, gdzie był członkiem Zespołu opracowującego zasady agrotechniki nowych polskich odmian rolniczych, a później także odmian z CCA funkcjonujących na polskim rynku nasiennym. Zróżnicowanie morfologiczne poszczególnych genotypów odmian, szczególnie populacyjnych, mieszańcowych – złożonych i zrestorowanych, sugerowało inną siłę reakcji na ważne czynniki agrotechniczne, a szczególnie plonotwórcze. W badaniach agrotechnicznych określono produktywność rolniczą nawozów oraz ich efektywność ekonomiczną, wykazano związek poziomu nawożenia ze zdrowotnością roślin w łanie, a także z wydajnością, cechami tłuszczu i nietłuszczowej reszty nasion. Określono również zróżnicowaną rolę poszczególnych biokomponentów w kształtowaniu wielkości plonu. W dokonanych porównaniach efektywności plonochronnej różnych sposobów regulacji zachwaszczenia skwantyfikowano jej wpływ na nasilenie występowania roślinności segetalnej w łanach rzepaku oraz na plon nasion. Opisano interakcję międzyczynnikową.

Niezależnie od dominującego aspektu odmianowo-technologicznego, w badaniach nad rzepakiem, a później w opracowaniach publikacyjnych wyraźnie zaznacza się także profil typowo poznawczy dotyczący biologii wzrostu, rozwoju i plonowania w warunkach stresu abiotycznego i biotycznego. Do ważnych aspektów badań nad tym gatunkiem należy zaliczyć skwantyfikowanie skutków stresu abiotycznego, termicznego powodującego uszkodzenia mrozowe poszczególnych organów roślin na wzrost i rozwój wiosenny oraz dynamikę tworzenia plonu. Wyniki te wykazały zależność dynamiki odtwarzania rozety liściowej wiosną od stopnia uszkodzenia abiotycznego na przedwiosniu i skwantyfikowały (w plonie nasion) te wpływy. Opisane skutki abiotycznego zniszczenia różnych części roślin rzepaku są wykorzystywane

w diagnostyce pozimowego stanu plantacji, a także w prognozowaniu plonów na tak uszkodzonych powierzchniach. W wielu pracach z tego zakresu dużo czasu i miejsca poświęcono określeniu wpływu nowej generacji regulatorów wzrostu (paklobutrazol, triapenthenol, flurprimidol, daminozyd) na cechy rolnicze rzepaku, m.in. przezimowanie, dynamikę wzrostu, plonowanie i wartość użytkową plonu. Regulatory wzrostu i rozwoju aplikowano bowiem jesienią oraz wiosną w warunkach poprawnej, jak i celowo modelowanej agrotechniki. Wyniki te mają duży ciężar poznawczy w praktycznym rolnictwie.

Do istotnych wątków badań biologicznych Jubilata należy zaliczyć opisanie związku pomiędzy poziomem nawożenia azotem nawozowym a zdolnością rzepaku do autokompensacji uszkodzeń biotycznych i strat powodowanych przez szkodniki w różnych okresach wegetacji. Udowodniły one, że kompensacja skutków zmniejszania nakładów na ochronę poprzez zwiększone nawożenie azotem rzepaku jest znacznie mniejsza niż się to powszechnie ocenia w praktyce, a efektywność nawożenia w takich warunkach zmniejsza się średnio o około 30% (21–71%). Wykazano także rolę czynnika odmianowego w kompensowaniu uszkodzeń powodowanych przez szkodniki łądzygowe, pąkowe oraz łuszczynowe. W tym problemie badawczym mieszczą się, także prace opisujące dynamikę gromadzenia suchej masy, tłuszczu, białka i chlorofilu w nasionach różnych typów odmian podczas dojrzewania.

Dużo miejsca w badaniach, a później w dorobku publikacyjnym Profesor Budzyński, poświęcił wielokryteriowej (rolniczej, energetycznej i ekonomicznej) ocenie poszczególnych operacji technologicznych i całej technologii produkcji rzepakowego surowca olejarskiego o różnym stopniu uproszczenia. W badaniach tych zwaloryzowano wielkość plonu, jakość surowca, wolumen nakładów energii skumulowanej i plonu energii skumulowanej, sprawność energetyczną, a także ekonomiczną efektywność nakładów. Badania nad sprawnością energetyczną produkcji surowca olejarskiego posłużyły do opracowania struktury nakładów energii i przychodów energii użytecznej petro-

chemicznie – olej na biodiesel, użytecznej w postaci energii cieplnej (słoma), energii metabolicznej brutto (niełuszczowa reszta nasion – śruta, wyłoki) w koncepcyjnych pracach nad wydajnością wytwórni biokomponentów i biopaliw. Zbadano i opisano porównawczo wskaźniki energetycznej sprawności produkcji kilku gatunków jarych roślin oleistych, szeregując je w rankingu w stosunku do rzepaku oraz w konkurencji wzajemnej. Badania takie wymagały najczęściej wykorzystania wielkoobszarowej skali produkcji ze względu na metodykę pomiarów nakładów energii (MAP wg IBMER).

Interpretacja badań technologicznych nie mogła być prowadzona w oderwaniu od realiów ekonomicznych polskiego rolnictwa. Dlatego ocenie kosztowej poddawano zarówno pojedyncze operacje technologiczne, jak i całe technologie, a wyniki pozwoliły uzyskać odpowiedź, które z analizowanych rozwiązań agrotechnicznych zapewniają najlepszy wskaźnik efektywności ekonomicznej, a nie tylko produkcyjnej. Oceniano w ten sposób główne ogniwa technologii, jak i warianty całych technologii.

Dużym sukcesem badawczym Jubilata było przeprowadzenie monitoringu technologii produkcji rzepaku o wysokim zaolejeniu nasion, który objął powierzchnię 25 tys. ha w gospodarstwach kooperujących z ZT Kruszwica SA z kilku województw środkowej i zachodniej Polski. Badania pozwoliły na określenie ogólnego stanu technologii w gospodarstwach wielkoobszarowych i odniesienie ich do wyników wcześniejszych, zanalizowanie produkcyjnych skutków zróżnicowanej intensywności czynników plonochronnych i plonotwórczych, określenie poziomu kosztów zmiennych, wartości nadwyżki bezpośredniej, opłacalności zaangażowanych środków obrotowych w produkcję rzepaku. Ich wyniki pozwoliły określić udział rzepaku w strukturze zasiewów gospodarstw specjalizujących się w produkcji zbóż i rzepaku (kultur technologicznie podobnych), stopień tzw. kompleksowości technologii i wykorzystanie postępu hodowlanego i technologicznego. Wyniki badań zostały bardzo dobrze przyjęte zarówno przez gremia naukowe (konferencja rzepakowa IHAR Poznań) oraz producenckie w Polsce i Czechach (konferencje regionalne organi-

zowane przez ZT Kruszwica SA i Czeski Uniwersytet Rolniczy w Pradze). Wyniki tych badań przedstawiano z reguły najpierw w formie posterów na corocznych międzynarodowych konferencjach Rośliny Oleiste IHAR i CIRGCE w Poznaniu (ogółem około 50 posterów), a następnie publikowano w periodykach naukowych, w tym tych o światowej renomie (m.in. Energy, Journal Elementology, Agronomy Journal, Plant Soil Environment, Przemysł Chemiczny, Acta Scientiarum Polonorum, Rośliny Oleiste - Oilseed Crops, Rostlinná výroba, Field Crops Research).

Badania naukowe Jubilata nad rzepakiem znalazły odzwierciedlenie w publikacjach na poziomie naukowo-technicznym, w formie monografii, co wynikało z potrzeby wdrażania wyników badań do praktyki rolniczej. Stanowią one kompendium wiedzy dla technologów produkcji, doradców zakładów tłuszczowych, największych producentów surowca, wreszcie dla studentów wszystkich szczebli kształcenia akademickiego. Monografie te wydano nakładem PWRiL, Wydawnictwa PSPO Warszawa (Polskie Stowarzyszenie Producentów Oleju) czy Wydawnictwa Uniwersyteckiego UWM w łącznym nakładzie prawie 100 tys. egzemplarzy (wykaz w załączeniu). Są one źródłem wiedzy dla najlepszych specjalistów z kilku krajowych uniwersytetów rolniczych i przyrodniczych, IHAR, COBORU i IOR, zapewniając w ten sposób multidyscyplinarność treści z zakresu postępu technologicznego, metod technologii produkcji, bezpieczeństwa zdrowotnego surowca czy różnokierunkowego wykorzystania nasion.

Zainteresowania badawcze Jubilata w ostatnich latach ewoluowały w kierunku wykorzystania roślin energetycznych na biopaliwa płynne, a także biomasy nadającej się do konwersji na biogaz. Projekty energetyczne miały charakter szeroko multidyscyplinarne. Pierwszy dotyczył produkcji surowca na biodiesel (sprawność energetyczna i efektywność ekonomiczna różnych metod produkcji) i estryfikacji metanolowej. Drugi projekt (kluczowy) mieścił się w programie Innowacyjna Gospodarka, był koordynowany przez PAN w Gdańsku, a udział zespołu badawczego polegał na doborze gatunków i opracowaniu metod produkcji biomasy przydatnej do konwersji na biogaz. Badaniom poddano szereg gatunków traw

o typie fotosyntezy C4 od kukurydzy poprzez sorgo cukrowe, miskant cukrowy, miskant olbrzymi, wieloletnie rośliny bobowate (rutwica wschodnia, lucerna mieszańcowa, koniczyna czerwona), ślázowiec pensylwański czy trawy fotosyntezy C3 (tymotka łąkowa, kupkówka pospolita). Określono wydajność rolniczą i energetyczną plonów biomasy, sprawność produkcji surowca energetycznego, efektywność produkcji biogazu i metanu oraz wiele wyróżników jakości surowca i uzyskanego biogazu. Na podstawie badań własnych opracowano technologie produkcji biomasy 12 gatunków rolniczych na gruntach ornych wg konwencjonalnej i integrowanej metody wytwarzania. Wyniki tych prac zawarto w obszernej monografii tematycznej pt.: *Technologie pozyskania i kondycjonowania biomasy rolniczej i wodnej dla biogazowni i zgazowarki* pod red. prof. dr hab. Janusza Gołaszewskiego. Publikacje o tematyce agroenergetycznej zamieszczono także w wydawnictwach Energy, Bioresources Technology i innych. Badania z tego zakresu dotyczące produkcji surowca na biodiesel znalazły odzwierciedlenie także w rozdziale *Rzepak*, w krajowym podręczniku *Odnawialne źródła energii. Rolnicze surowce energetyczne* opracowanym pod redakcją prof. dr hab. Barbary Kołodziej i dr hab. Mariusza Matyki (PWRiL 2014).

W całokształcie dorobku naukowego Jubilata największy udział w strukturze publikacji stanowią opracowania dotyczące roślin oleistych (~55%) i zbóż (~38%), natomiast pozostałą część stanowią prace z zakresu agroenergetyki. Publikacje Profesora Wojciecha Budzyńskiego mają w dużym stopniu charakter zespołowy, podobnie jak badania. W niektórych brali udział polscy liderzy regionalni z uczelni rolniczych zajmujący się rzepakiem (profesorowie: Z. Jasińska i A. Kotecki – Wrocław, Cz. Muśnicki i A. Horodyski – Poznań, W. Budzyński, K. Jankowski – Olsztyn). W ten sposób powstały syntezy z badań regionalnych zróżnicowanych jakością przestrzeni produkcyjnej limitującej (glebowo, klimatycznie) produkcję rzepaku w Polsce.

Jubilat w macierzystej Katedrze stworzył naukową szkołę agronomiczną, w której był liderem zespołu badawczego składającego się z 4 pracowników samodzielnych. Zespołowość prac badawczych wyznaczała

zasada, że wyniki badań kierowanych przez lidera, a uzyskiwane przez członków zespołu służą rozwojowi młodych pracowników nauki. Profesor Wojciech Budzyński był promotorem 17 zakończonych przewodów doktorskich w dyscyplinie agronomia, większość z nich dotyczyła rzepaku. Stworzył naukową szkołę efektywnych technologii produkcji surowców żywnościowych (pszenicy i rzepaku) oraz energetycznych (rzepak, trawy C4, rutwica wschodnia, lucerna mieszańcowa). W tych profilach naukowych Jubilat jest rozpoznawalnym uczonym nie tylko wśród naukowców uczelni rolniczych, ale również wśród praktyków rolniczych. Jego działalność naukowa została zauważona i wyróżniona także przez gospodarcze środowisko pozauniwersyteckie Warmińsko-Mazurskiego Klubu Biznesu.

Dorobek w sferze zastosowań wiedzy i doradztwa

Swoją wiedzę i naukę płynącą z realizowanych badań Jubilat starał się weryfikować w produkcji rolniczej, a częstokroć nawet inspirował się osiągnięciami praktyki rolniczej. We współpracy z czeską praktyką rolniczą uczył się w Uniwersytecie Rolniczym w Pradze – w Katedrze Produkcji Roślinnej, głównie od Profesora Jana Vašaka, światowej sławy autorytetu z zakresu uprawy roślin oleistych i jęczmienia browarnego. Zarówno udział w Konferencjach naukowych w Czechach, jak i wspólne referaty na polowych „work shopach” dla największych producentów surowca rzepakowego były inspiracją dla obu stron. Współpraca z Zespołem Profesora Vašaka jest bardzo owocna po dzień dzisiejszy.

W działalności zawodowej pozaszkolnej Jubilat jest współautorem opracowania modelu polowej gospodarki rolnej na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego według wymagań proekologicznych. Opracowanie to stanowi ekspertyzę naukowo-techniczną zamówioną przez Biuro Planowania Przestrzennego (1985) w czasach kiedy nie było jeszcze wzorów takich opracowań. Jest także autorem kilkunastu ekspertyz sądowych dotyczących sporów producentów surowców rolniczych ze spółkami obsługującymi rolnictwo, kołami łowieckimi czy firmami zagrażającymi

bezpieczeństwu zdrowotnemu płodów rolnych. Do najważniejszych merytorycznie w tej sferze zaliczyć należy współpracę z gospodarką regionu i opracowanie dla potrzeb Żuław i Powiśla, Warmii i Mazur oraz Suwalszczyzny założeń technologii produkcji, gospodarczo najważniejszych ziemiopłodów. Przedsięwzięcie miało charakter wdrożeniowy i zrealizowane zostało na areale około 18 tys. ha w ramach współpracy instytucjonalnej, czyli umowy pomiędzy przedsiębiorstwami rolnymi a ówczesną Akademią Rolniczo-Techniczną w Olsztynie. Profesor Budzyński był w tym czasie liderem wdrożeń na całym Wydziale. Ponadto opracował w formie praktycznych zaleceń agrotechnicznych, głównie na zamówienia wydawnictw firm fitofarmaceutycznych, regionalnych Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Top Agrar, Biznes-Press, Ewico, Nasz Rzepak i innych – około 120 publikacji o znaczym ciężarze wiedzy technologicznej.

Od początku pracy naukowej był aktywnym wykładowcą w ośrodkach doradztwa rolniczego, w branżowych związkach producentów surowców rolniczych, w zrzeszeniu dzierżawców i właścicieli rolnych, w firmach fitofarmaceutycznych. Współpracował z ZT Kruszwica SA oraz z Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku jako konsultant ds. technologii produkcji roślin oleistych. W ramach działalności upowszechnieniowej przeprowadził ok. 500 godzin wykładów i przeszkolił ok. 6 tys. producentów zbóż oraz ok. 22 tys. producentów rzepaku i doradców agrotechnicznych spółek tłuszczowych (we wszystkich województwach). Występował jako konsultant i doradca w audycjach telewizyjnych, głównie regionalnych, oraz radiowych – o tematyce rolniczej i okołorolniczej. Miał szerokie kontakty z produkcją rolniczą – doradcze ośrodki w Szepietowie, Gdańsku (Lubaniu i Starym Polu), Olsztynie, Toruniu.

Upowszechnieniu postępu odmianowego w gospodarstwach rolnych, które stać na stosowanie dobrej praktyki rolniczej w produkcji, pomocna była wieloletnia praca i uczestnictwo Jubilata w działalności statutowej COBORU oraz w różnych gremiach decyzyjnych związanych z rolnictwem. Między innymi był w COBORU w Słupi Wielkiej wieloletnim członkiem i przewodniczącym Komisji ds. rejestracji odmian roślin zbożowych oraz członkiem analogicznego gremium ds. rejestracji roślin

oleistych. Z mianowania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi był członkiem Rady Konsultacyjnej Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej, organu doradczego i opiniującego działalność urzędu w sferze postępu hodowlanego i odmianowego w Polsce, członkiem Grupy Doradczej Prezydenta RP ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, członkiem Wojewódzkiego Zespołu Porejestrowego Doradztwa Odmianowego w Olsztynie.

Aktywność w środowisku uczelnianym

W okresie 47-letniej pracy w Uczelni, Profesor Wojciech Budzyński pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji zawodowych i społecznych, tak z wyboru, jak i nominacji. Wiele jego przemyśleń i zaproponowanych wówczas rozwiązań zaowocowało i przetrwało do obecnych czasów.

Z pełnionych godności akademickich z kronikarskiego obowiązku wymienić należy funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego. Jego zasługą jest przeorganizowanie (1989 rok) jednolitych studiów magisterskich – na kształcenie dwustopniowe (inżynierskie i magisterskie) oraz wprowadzenie nowych specjalności czy indywidualnych ścieżek kształcenia dla słuchaczy 2-go stopnia studiów. W latach 1990–1996 (dwie kadencje) pełnił funkcję prorektora ds. studiów ART w Olsztynie. Pod jego kierownictwem przeorganizowano kształcenie na dotychczasowych kierunkach studiów oraz powołano dwa nowe, międzywydziałowe kierunki – *biotechnologię* oraz *zarządzanie i marketing*, które dały początek dwóm wydziałom w obecnych strukturach Uniwersytetu. Za duży sukces menadżersko-organizacyjny należy uznać utworzenie w AR-T w Olsztynie Fundacji Pomocy Studentom „Żak” w miejsce „działu domów studenckich” zarządzanego przez uczelnię. Fundacja funkcjonuje do chwili obecnej, jest znacznie efektywniej i profesjonalniej zarządzana niż struktury wcześniejsze i oparła się wszelkim próbom podejrzliwości ze strony różnych organów.

Jedną z ważniejszych zasług Jubilata w historii szkolnictwa wyższego na Warmii i Mazurach jest lobbowanie i aktywne propagowanie w latach 1996-2000 idei połączenia olsztyńskich uczelni (rolniczej, pedagogicznej

i teologii chrześcijańskiej) w uniwersytet wszystkich obszarów i dziedzin nauki oraz sztuki. Był autorem pierwszej głoszonej koncepcji organizacyjnej planowanego Uniwersytetu oraz jego niekwestionowanym współtwórcą. Po powstaniu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, w latach 1999-2000 przewodniczył senackiej Komisji ds. Rozwoju Uniwersytetu, w której wykluwały się strategiczne kierunki działań odnośnie miejsca nowej uczelni na mapie kształcenia i nauki polskiej.

Aktywnie działał lub działa w uczelnianych i pozauczelnianych organizacjach i gremiach decyzyjnych. Był członkiem Rady Naukowej Centrum Badania Energii Odnawialnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (2009–2016), członkiem kapituły Warmińsko-Mazurskiej Nagrody Jakości przy Marszałku Województwa Warmińsko-Mazurskiego (od 2002), najważniejszej w Regionie.

W latach 2001-2004 był rektorem społecznej Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Olsztynie, największej wówczas niepaństwowej uczelni wyższej Warmii i Mazur, kształcącej na zawodowym, jak i magisterskim poziomie.

Aktywność w centralnych gremiach przedstawicielskich nauki

Prof. dr hab. Wojciech Budzyński jest aktywnym członkiem centralnych gremiów przedstawicielskich środowiska naukowego, do których był powoływany w drodze wyborów. Wskazuje to na duży jego autorytet osobowości oraz rozpoznawalność w krajowych środowiskach naukowych.

W latach 1996-1999 był członkiem Sekcji Szkół Rolniczych w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego i Nauki, gdzie pełnił funkcję Vice Przewodniczącego Komisji Rozwoju Szkolnictwa. Był to czas apogeum transformacji w szkolnictwie i trudnej pracy nad monitorowaniem tych zmian. Członkostwo w tym gremium pozwalało jednak być w centrum zmian krajowych w czasie włączania Polski m.in. w tzw. *Boloński System Europejskiej Przestrzeni Edukacyjnej*. W Radzie Głównej zajmował się przy-

gotowaniami do systemowej akredytacji w polskim szkolnictwie wyższym. Został członkiem Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej utworzonej przez Polskie Uniwersytety klasyczne (jeszcze przed powstaniem Państwowej Komisji Akredytacyjnej). Wyposażony w wiedzę zdobytą w Radzie Głównej został członkiem ekspertem UKA ds. akredytacji kierunku *ochrona środowiska* w 5 Uniwersytetach: Wrocławskim, Jagiellońskim, KUL, Łódzkim i Gdańskim, a jednocześnie współautorem standardów kształcenia na tym kierunku. Nadal pozostaje aktywnym ekspertem ds. akredytacji.

Od 2000 roku jest członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów – ostatniej instytucji wybieranej samorządnie przez środowisko naukowe. Na potrzeby postępowania CK jest autorem licznych recenzji na stopień doktora habilitowanego oraz na tytuł profesora nauk rolniczych. Wykonał ocenę poziomu kilkudziesięciu prac doktorskich i habilitacyjnych w zakresie nauk rolniczych w kilku ośrodkach akademickich. Obecnie pełni funkcję przewodniczącego Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych oraz członka Prezydium CK. Praca w tej Sekcji jest bardzo specyficzna i trudna, gdyż organ ten nie jest homogeniczny, lecz wieloobszarowy i skupia przedstawicieli zarówno dziedzin podstawowych, jak i aplikacyjnych, co często różnicuje szczegółowe kryteria i utrudnia oceny osiągnięć naukowych.

Na zlecenia Rad Wydziałów uczelni rolniczych i Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułu wielokrotnie dokonywał oceny dorobku naukowego kandydatów do stopnia naukowego doktora (w 12 przewodach doktorskich) lub doktora habilitowanego (w 9 przewodach habilitacyjnych), czym przyczynił się do promocji kadr w krajowych ośrodkach akademickich. Wykonał również 4 recenzje dorobku kandydatów do honorowego tytułu Doktora *Honoris Causa*. Uczestniczył lub nadal uczestniczy w Radach Programowych wielu czasopism naukowych, m.in. *Electronic Journal of Polish Agricultural Universities*, *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops*, *Pamiętnik Puławski*, *Fragmenta Agronomica*, *Humanistyka i Przyrodoznawstwo*, *Progres in Plant Protection*. Po uzyskaniu tytułu profesora wykonał recenzje 127 projektów badawczych (różnego rodzaju) na zamówienie właściwych

instytucji – KBN, MNiSzW, NCBR. Zajmował się też oceną i kwalifikacją wniosków badawczych składanych do MNiSzW jako panelowy recenzent sprawozdawca.

W tę aktywność wpisują się także członkostwa w wielu gremiach naukowych – m.in. takich jak Komitet Uprawy Roślin Polskiej Akademii Nauk (od 1989 roku) i funkcja sekretarza tego Komitetu (2001–2006), Rada Naukowa Instytutu Ochrony Roślin–PIB w Poznaniu (2008–2014), Polskie Towarzystwo Agronomiczne (od 1985), European Society for Agronomy i Polskie Towarzystwo Zarządzania Produkcją (od 2011).

Działalność dydaktyczna

Profesor Wojciech Budzyński to dydaktyczny pasjonat. Zawsze podkreśla, że dydaktyka jest jego hobby, a wykłady pasją. Prowadził wszystkie formy zajęć akademickich (m.in. wykłady, ćwiczenia, seminaria). Pomimo dużych wymagań stawianych studentom, jego zajęcia są bardzo dobrze oceniane przez młodzież, gdyż dwukrotnie został wyróżniony na Wydziale Kształtowania Środowiska i Rolnictwa tytułem *Nauczyciel Roku*.

Pod względem publikacyjnym, Jubilata cechuje bogaty dorobek dydaktyczny, który został przedstawiony nieco wcześniej. Uzupełnieniem tego dorobku są opracowania programów nauczania wielu przedmiotów zawodowych na wszystkich stopniach kształcenia akademickiego. Ma to odzwierciedlenie w treściach programowych z takich przedmiotów jak: *Szczegółowa uprawa roślin* na studiach 1-go stopnia kierunku rolnictwo; *Produkcja żywności strategicznej* na studiach 2-go stopnia kierunku biotechnologia; *Efektywność agrotechnologii* na studiach 2-go stopnia kierunku rolnictwo; *Agrotechnologie a środowisko* na studiach 1-go stopnia kierunku ochrona środowiska; *Technologie w bioenergetyce* na studiach 2-go stopnia kierunku rolnictwo (współautor); *Certyfikowane technologie produkcji rolniczej* na studiach 2-go stopnia kierunku rolnictwo; *Agronomia* na studiach doktoranckich z tej dyscypliny; *Seminarium doktoranckie* w dyscyplinie agronomia.

Na studiach doktoranckich przewodniczył komisji doktorskiej z przedmiotu kierunkowego *Agronomia*, zdawanego przez doktorantów. Był (2013-2016) przewodniczącym Wydziałowej Komisji Dydaktycznej określającej i monitorującej programy, zakresy wiedzy–umiejętności–kompetencji, sylabusy, efekty kształcenia, procedury związane z dydaktyką na 4 kierunkach studiów. Nawiązał i kontynuuje współpracę z Czeskim Uniwersytetem Rolniczym w zakresie dwustronnej wymiany staży (3-miesięcznych) doktorantów (ośmiu polskich doktorantów zrealizowało staże w CzUR, a 5 czeskich doktorantów w UWM).

Jak podkreślono wcześniej Profesor ma znaczące osiągnięcia w organizacji dydaktyki w Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie. Dotyczy to programów studiów nowych kierunków kształcenia, kierunków pracy samorządów studenckich.

Wypromował 170 dyplomantów (magistrantów i inżynierów), głównie na kierunku rolnictwo, ale także na ochronie środowiska. Był promotorem w siedemnastu zakończonych przewodach doktorskich w dyscyplinie agronomia, w trzech przewodach habilitacyjnych, w Katedrze był konsultantem i doradcą merytorycznym.

Był członkiem Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych, organizowanej przez KG OWiUR w Siedlcach i wszystkie uczelnie rolnicze w Polsce. Jako duże przedsięwzięcie organizacyjno-logistyczne i kształceniowe przeprowadzane jest w formie eliminacji okręgowych i krajowych dla uczniów średnich szkół rolniczych w kilku blokach tematycznych. W okręgu olsztyńskim przygotowywał 16 edycji okręgowych Olimpiady (blok *produkcja roślinna*) oraz 3 na poziomie centralnym, zabezpieczając obsługę techniczną i merytoryczno-jurorską na poziomie teoretycznym oraz praktycznym. Idea Olimpiad przetrwała, rozszerzyła zakres tematyczny i jest kontynuowana. Z szerokiej działalności dydaktyczno-wychowawczej Jubilata należy odnotować również m.in. kierowanie Rokiem Studiów na studiach stacjonarnych, kierownictwo praktyk zagranicznych, opiekę nad Domem Studenckim czy Zespołem Pieśni i Tańca Kortowo.

Wyróżnienia, nagrody i odznaczenia

Działalność naukowa, organizacyjna i społeczna prof. dr hab. Wojciecha Budzyńskiego była podstawą przyznania licznych nagród, odznaczeń i wyróżnień.

W uznaniu zasług i rozpoznawalności w środowisku naukowym, trzykrotnie został wyróżniony najwyższą godnością akademicką – tytułem Doktora *Honoris Causa* – przyznaną przez renomowane, krajowe ośrodki naukowe – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy (2008 r.), Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (2016 r.) i Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach (2016 r.).

Wśród nagród resortowych otrzymał 6 nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministra Rolnictwa i Leśnictwa, Ministra Edukacji Narodowej, liczne nagrody Rektora macierzystej Uczelni – Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie i Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Z odznaczeń państwowych posiada Złoty Krzyż Zasługi, a z odznaczeń branżowych – Medal Edukacji Narodowej. W 2013 roku został Laureatem prestiżowej, honorowej nagrody regionalnej „Osobowość roku Warmii i Mazur 2012”, otrzymując statuetkę Warmińsko-Mazurskiego Klubu Biznesu za *wybitne dokonania naukowe na rzecz polskiego rolnictwa*, która jest przyznawana 1 uczonemu w roku.

Dorobek publikacyjny

Wybrane oryginalne prace twórcze

1. Ropelewska E., Zapotoczny P., **Budzyński W.S.**, Jankowski K.J. 2017. Discriminating power of selected physical properties of seeds of various rapeseed (*Brassica napus* L.) cultivars. *Journal of Cereal Science*, 73: 62-67.
2. Jankowski K. J., **Budzyński W. S.**, Załuski D., Hulanicki P. S., Dubis B. 2016. Using a fractional factorial design to evaluate the effect of the intensity of agronomic practices on the yield of different winter oilseed rape morphotypes. *Field Crops Research*, 188 : 50–61.
3. Jankowski K. J., Dubis B. **Budzyński W. S.**, Bórawski P., Bułkowska K. 2016. Energy efficiency of crops grown for biogas production In a large-scale farm in Poland. *Energy*, 109: 277-286.
4. Załuski D., Dubis B., **Budzyński W.**, Jankowski K. 2016. The applicability of the 3^{5-2} fractional factorial design in determining the effect of production intensity on the grain yield of hulless spring oats (*Avena sativa* var. *nuda* L.). *Agron. J.*, 108: 205-218.
5. Jankowski K.J., **Budzyński W.S.**, Dubis B. 2015. Correlations between the yield components and grain yield of winter wheat (*Triticum aestivum* ssp. *vulgare*L.) grown after winter rapeseed. *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops*, 36: 26-38
6. Jankowski K.J., **Budzyński W.S.**, Hulanicki P. 2015. Relationship between yield components and seed yield obtained from oil crops of the family *Brassicaceae*. *Rośliny Oleiste - Oilseed Crops*, 36: 7-25.
7. Jankowski K.J., **Budzyński W.S.**, Kijewski Ł. 2015. An analysis of energy efficiency in the production of oilseed crops of the family *Brassicaceae* in Poland. *Energy*, 81: 674-681.
8. Dubis B., Winnicki T., **Budzyński W.S.**, Jankowski K.J. 2015. Cost-effectiveness of the production of short-straw winter triticale cultivar Alekto. *Acta Sci. Pol., Agricultura*, 14(1): 11-20
9. Jankowski K.J., Kijewski Ł., Groth D., Skwierawska M., **Budzyński W.S.** 2015. The effect of sulfur fertilization on macronutrient concentrations in the post-harvest biomass of rapeseed (*Brassica napus* L. ssp. *oleifera* Metzg). *J. Elem.*, 20(3): 585-597.
10. Jankowski K.J., Kijewski Ł., Krzebietke S., **Budzyński W.S.** 2015. The effect of sulfur fertilization on macronutrient concentrations in the post-harvest biomass of mustard. *Plant Soil Environ.*, 61(6): 266-272.
11. Jankowski K.J., **Budzyński W.S.**, Kijewski Ł., Zając T. 2015. Biomass quality of *Brassica* oilseed crops in response to sulfur fertilization. *Agron. J.*, 107 (4): 1377-1391.

12. **Budzyński W.S.**, Jankowski K.J., Jarocki M. 2015. An analysis of the energy efficiency of winter rapeseed biomass under different farming technologies. A case study of a large-scale farm in Poland. *Energy*, 90: 1272-1279.
13. Jankowski K.J., **Budzyński W.S.**, Kijewski Ł. 2015. An analysis of energy efficiency in the production of oilseed crops of the family *Brassicaceae* in Poland. *Energy*, 81: 674-681.
14. Bielski S., Jankowski K., **Budzyński W.** 2014. The energy efficiency of oil seed crops production and their biomass conversion into liquid fuels. *Przemysł Chemiczny*, 93(12): 2270-2273.
15. Jankowski K.J., **Budzyński W.S.**, Kijewski Ł., Klasa A. 2014. Concentrations of copper, zinc and manganese in the roots, straw and oil cake of white mustard (*Sinapis alba* L.) and Indian mustard (*Brassica juncea* (L.) Czern. et Coss.) depending on sulfur fertilization. *Plant Soil Environ.*, 60(8): 364-371.
16. Jankowski K. J., **Budzyński W.S.**, Kijewski Ł., Dubis B., Lemański M. 2014. Flour quality, the rheological properties of dough and the quality of bread made from the grain of winter wheat grown in a continuous cropping system. *Acta Sci. Pol., Agricultura* 13(3): 3-18.
17. Zając T., Oleksy A., Stokłosa A., Klimek-Kopyra A., Styrz N., Mazurek R., **Budzyński W.** 2014. Pure sowings versus mixtures of winter cereal species as an effective option for fodder-grain production in temperate zone. *Field Crops Research*, 166: 152-161.
18. Szempliński W., **Budzyński W.**, 2011. Cereal mixtures in polish scientific literature in the period 2003-2007. *Acta Sci. Pol., Agricultura*, 10(2): 127-140.
19. Wiwart M., Perkowski J., **Budzyński W.**, Suchowilska E., Busko M., Matysiak A. 2011. Concentrations of ergosterol and trichothecenes in the grain of three *Triticum* sp. species. *Czech Journal of Food Sciences*, 29(4): 430-440.
20. Klimiuk E., Pokój T., **Budzyński W.**, Dubis B. 2010. Theoretical and observed biogas production from plant biomass of different fibre contents. *Bioresources Technology*. 101: 9527-9535.
21. **Budzyński W.**, Krasowicz S. 2009. Produkcja zbóż w Europie i Polsce na przełomie XX i XXI wieku. *Fragm. Agronom.*, XXV, 1 (97): 50-65.
22. **Budzyński W.**, Bielski S., Borysewicz J. 2008. Wpływ nawożenia azotem na jakość technologiczną ziarna pszenicy ozimej. *Fragm. Agronom.*, 1 (97): 39-49.
23. **Budzyński W.**, Bielski S., Borysewicz J. 2008. Wpływ nawożenia azotem na jakość technologiczną ziarna pszenicy ozimej. *Fragm. Agronom.*, 1 (97): 39-49.
24. **Budzyński W.**, Bielski S. 2008. Wpływ nawożenia azotem na plonowanie pszenicy ozimej. *Fragm. Agronom.*, 1 (97): 27-38.

25. Jankowski K., **W. Budzyński**, A. Szymanowski. 2008. Influence of the rate and timing of sulphur fertilisation on winter oilseed rape yield. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXIX, 1: 75-89.
26. Dubis B., **Budzyński W.**, Gleń A. 2008. Nawożenie azotem a plon i jakość technologiczna ziarna żyta. *Fragm. Agronom.*, XXV, 1(97): 121-133.
27. Jankowski K., **W. Budzyński**, A. Szymanowski. 2008. Effect of sulfur on the quality of winter rape seeds. *J. Elementol.*, 13, 4: 521-534.
28. Jankowski K., **Budzyński W.** 2007. Reakcja różnych form hodowlanych rzepaku ozimego na termin i gęstość siewu. Cz. II. Plon nasion i jego składowe. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXVIII, 2: 195-207 .
29. Jankowski K., **Budzyński W.** 2007. Reakcja różnych form hodowlanych rzepaku ozimego na termin i gęstość siewu. Cz. I. Jesienny wzrost i rozwój oraz przezimowanie roślin. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXVIII, 2: 177-194.
30. Dubis B., **Budzyński W.** 2006. Reakcja pszenicy ozimej na termin i gęstość siewu. *Acta Sci. Pol., Agricultura*, 5: 15-24.
31. **Budzyński W.S.**, Jankowski K.J., Rybacki R. 2005. Organizacyjne i siedliskowo-agrotechniczne uwarunkowania produkcji surowca olejarskiego w gospodarstwach wielkoobszarowych. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXVI, 2: 387-406.
32. **Budzyński W.S.**, Jankowski K.J., Truszkowski W. 2005. Rolnicza i ekonomiczna efektywność technologii produkcji nasion rzepaku ozimego w wybranych gospodarstwach wielkoobszarowych. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXVI, 2: 407-419.
33. **Budzyński W.S.**, Jankowski K.J., Rybacki R. 2005. Poziom ochrony a plon nasion rzepaku ozimego w gospodarstwach wielkoobszarowych. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXVI, 2: 421-436.
34. Jankowski K.J., Rybacki R., **Budzyński W.S.** 2005. Nawożenie a plon nasion rzepaku ozimego w gospodarstwach wielkoobszarowych. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXVI, 2: 437-450.
35. **Budzyński W.**, Bielski S. 2004. Surowce energetyczne pochodzenia rolniczego. Cz. I. Biokomponenty paliw płynnych. *Acta Sci. Pol., Agricultura*, 3 (2): 1-8.
36. **Budzyński W.**, Bielski S. 2004. Surowce energetyczne pochodzenia rolniczego. Cz. II. Biomasa jako paliwo stałe. *Acta Sci. Pol., Agricultura*, 3 (2): 9-19.
37. **Budzyński W.**, Borysewicz J., Bielski S. 2004. Wpływ poziomu nawożenia azotem na plonowanie i jakość technologiczną ziarna pszenicy ozimej. *Pam. Puł.*, 135: 33-44.

38. **Budzyński W.**, Jankowski K., Szczebiot M. 2004. Wydajność energetyczny różnych technologii uprawy rzepaku ozimego. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXV, 2: 327-344.
39. **Budzyński W.** 2004. Potencjał energetyczny roślin oleistych. *Problemy ekologii*, 1: 31-38.
40. **Budzyński W.**, Gleń. A., Bielski S. 2004. Jakość technologiczna ziarna żyta mieszańcowego i populacyjnego w zależności od poziomu nawożenia azotem. *Pam. Puł.*, 135: 19-32.
41. **Budzyński W.**, Szulc J., Dubis B. 2004. Plonowanie żyta mieszańcowego i populacyjnego w warunkach zróżnicowanej gęstości łanu i ochrony przed chorobami. *Fragm. Agronom.*, 4: 23-34.
42. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2003. Poziom agrotechniki a struktura i plon nasion rzepaku jarego. *Biul. IHAR*, 228: 161-174.
43. **Budzyński W.**, Szempliński W., Jankowski K. 2003. Response of open-pollination and hybrid winter rye grown in good wheat complex soil to some agronomic factors. *Pol. J. Natur. Sc.*, 14: 225-242.
44. Jankowski K., **Budzyński W.**, Dubis B. 2003. Cultivar-related and agronomic conditions of rye yielding on good rye soil suitability complex. Part II. Effectiveness of different cultivation technologies. *Elec. J. Polish Agric. Univ., Agronomy*, 6 (1) [www.ejpau.media.pl]
45. Jankowski K., **Budzyński W.** 2003. Effect of the ploughing depth and weed control method on winter oilseed rape yield. *Acta Sci. Pol., Agricultura*, 2(1): 133-146.
46. Dubis B., **Budzyński W.** 2003. Reakcja owsa nagoziarnistego i oplewionego na termin i gęstość siewu. *Biul. IHAR*, 229: 139-146.
47. **Budzyński W.**, Jankowski K., Szempliński W. 2003. Cultivar-related and agronomic conditions of rye yielding on good rye soil suitability complex. Part I. Yield and its relationship with the yield components. *Elec. J. Polish Agric. Univ., Agronomy*, 6 (1) [www.ejpau.media.pl].
48. Jankowski K., **Budzyński W.** 2003. Rola elementów struktury plonu w kształtowaniu plonu niektórych jarych roślin oleistych. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXIV, 2: 443-454.
49. **Budzyński W.** 2001. Czynniki ograniczające plonowanie żyta. *Pam. Puł.*, 128: 25-37.
50. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2001. Wpływ nawożenia siarką, magnezem i azotem na wzrost, rozwój i plonowanie gorczycy białej i sarepskiej. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXII, 1: 45-58.

51. Jankowski K, **Budzyński W.** 2001. The effects of some agronomical factors on the yield of spring oilseed rape. *Polish Journal of Natural Sciences*, 9: 213-223.
52. Jankowski K, **Budzyński W.** 2001. Produkcyjne i ekonomiczne skutki uproszczeń w agrotechnice rzepaku ozimego. Cz. I. Uprawa roli i nawożenie azotem. *Zesz. Nauk. AR Krak.*, 373 (76): 187-198.
53. Jankowski K, **Budzyński W.** 2001. Produkcyjne i ekonomiczne skutki uproszczeń w agrotechnice rzepaku ozimego. Cz. II. Regulacja zachwaszczenia i ochrona przed szkodnikami. *Zesz. Nauk. AR Krak.*, 373, (76): 199-206.
54. Szempliński W, Szulc J., **Budzyński W.** 2001. Reakcja żyta na czynniki agrotechniczne. *Pam. Puł.*, 128: 241-246.
55. Dubis B, **Budzyński W.** 2001. Nawożenie azotem a wydajność i kosztocłoność produkcji ziarna pszenicy technologicznej i pastewnej. *Zesz. Nauk. AR Krak.*, 373 (76): 213-220.
56. **Budzyński W.**, Dubis B, Wróbel E. 2000. Ekonomiczna i energetyczna efektywność różnych sposobów pielęgnacji i nawożenia pszenżyta ozimego. *Folia Univ. Agricul. Stetin.* 206, *Agricultura*, 82: 31-37.
57. **Budzyński W.**, Jankowski K, Zielonka R. 2000. Efektywność nawożenia azotem rzepaku jarego chronionego i niechronionego przed szkodnikami. Cz. I. Nawożenie i ochrona a plon nasion. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXI, 2: 513-525.
58. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2000. Wpływ sposobu jesiennego nawożenia azotem na plonowanie i koszt uprawy rzepaku ozimego. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXI, 1: 73-84.
59. **Budzyński W.**, Jankowski K, Szczebiot M. 2000. Wpływ uproszczenia uprawy roli i sposobu regulacji zachwaszczenia na plonowanie i koszt produkcji rzepaku ozimego. Cz. I. Zimotrwałość, zachwaszczenie i plonowanie rzepaku. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXI, 2: 487-502.
60. Jankowski K, **Budzyński W.** 2000. Wpływ sposobu wiosennego nawożenia azotem na plonowanie i energochłonność produkcji rzepaku ozimego. Cz. I. Wysokość i jakość plonu nasion. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXI, 2: 429-438.
61. Jankowski K, **Budzyński W.** 2000. Wpływ sposobu wiosennego nawożenia azotem na plonowanie i energochłonność produkcji rzepaku ozimego. Cz. II. Energochłonność produkcji nasion. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXI, 2: 439-447.
62. Jankowski K, **Budzyński W.** 2000. Wpływ uproszczenia uprawy roli i sposobu regulacji zachwaszczenia na plonowanie i koszt produkcji rzepaku ozimego. Cz. II. Koszty produkcji nasion. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XXI, 2: 503-511.

63. Wróbel E., **Budzyński W.**, Szempliński W., 2000. Porównanie plonowania jarych zbóż pastewnych na glebie lekkiej. Univer. Agricul. Stein. 206, Agricultur, 82: 331-334.
64. Zadernowski R., **Budzyński W.**, Nowak-Polakowska H., Rashed A.A., Jankowski K. 1999. Wpływ nawożenia na skład frakcji lipidowej nasion lnianki (*Camelina sativa* L. Cr.) i katroanu (*Crambe abyssinica* Hochst.). Rośliny Oleiste–Oilseed Crops, XX, 2: 503-510.
65. Wróbel E., **Budzyński W.** 1999. Efekt różnych sposobów pielęgnacji pszenicy ozimej w zależności od poziomu nawożenia mineralnego. Pam. Puł., 118: 455-462.
66. Szempliński W., **Budzyński W.** 1999. Plonowanie pszenicy ozimej na kilku poziomach nakładów na nawożenie i ochronę przeciw chorobom. Pam. Puł., 118: 415-421.
67. **Budzyński W.**, Jankowski K. 1999. Wpływ nawożenia siarką, magnezem i azotem na plonowanie i strukturę plonu lnianki jarej (*Camelina sativa* L. Cr.) i katroanu abisyńskiego (*Crambe abyssinica* Hochst.). Zesz. Probl. Post. Nauk Rol., 468: 311-321.
68. Wróbel E., **Budzyński W.**, Dubis B. 1999 Rolnicza, energetyczna i ekonomiczna efektywność uprawy owsa i jęczmienia na glebie lekkiej. „Żywność” Nauka–Technologia–Jakość, 1: 166-172.
69. **Budzyński W.**, Wróbel E., Dubis B. 1999. Reakcja owsa nagiego na czynniki agrotechniczne. „Żywność” Nauka–Technologia–Jakość, 1: 97-103.
70. **Budzyński W.** 1999. Reakcja owsa na czynniki agrotechniczne. Przegląd wyników badań krajowych „Żywność” Nauka–Technologia–Jakość, 1: 104-112.
71. **Budzyński W.** 1998. Reakcja rzepaku jarego na termin siewu i sposób odchwaszczania. Rośliny Oleiste–Oilseed Crops , XIX, 1: 125-133.
72. Dubis B., **Budzyński W.** 1998. Wartość przedplonowa różnych typów łubinu żółtego dla zbóż ozimych. Rocz. Nauk Roln., A, 113: 3-4.
73. Szempliński W., Kisiel R., **Budzyński W.** 1998. Porównanie rolniczej, energetycznej i ekonomicznej efektywności różnych sposobów produkcji ziarna jęczmienia jarego. Rocz. AR Pozn., CCCVII, 52: 25-32.
74. Jankowski K., Kisiel R., **Budzyński W.** 1998. Energochłonność oraz koszty nawożenia azotem rzepaku ozimego chronionego i nie chronionego przeciwko szkodnikom. Rocz. AR Pozn., CCCVII, 52: 71-78.
75. Jankowski K., **Budzyński W.**, Szempliński W. 1998. Energochłonność różnych sposobów wiosennego nawożenia azotem rzepaku ozimego. Rośliny oleiste–Oilseed Crops, XX, 1: 113-124.

76. Jankowski K., **Budzyński W.**, Szempliński W. 1998. Rolnicza, energetyczna i ekonomiczna ocena różnych sposobów wiosennego nawożenia azotem rzepaku ozimego. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XIX, 1: 113-124.
77. **Budzyński W.**, Dubis B. 1997. Plonowanie pszenżyta ozimego jako kryterium rolniczej oceny wartości przedplonowej różnych form łubinu żółtego. *Zesz. Nauk. AR Szczec.*, 175, Rolnictwo, 65: 49-54.
78. **Budzyński W.**, Kosecki A. 1997. Efektywność energetyczna różnych sposobów nawożenia azotem rzepaku ozimego. *Zesz. Prob. Post. Nauk Roln.*, 439: 267-271.
79. Jankowski K., **Budzyński W.** 1997. Nawożenie azotem a stopień uszkodzeń rzepaku ozimego przez szkodniki. *Zesz. Prob. Post. Nauk Roln.*, 439: 273-280.
80. Wojnowska T., **Budzyński W.**, Koc J., Szymczyk S., Pilejczyk D. 1997. Rola czynników agrotechnicznych w kształtowaniu plonu i jego struktury oraz cech biometrycznych pszenżyta jarego. Cz. I. Struktura plonu. *Zesz. Nauk AR Szczec.* 175, Roln., 65: 481-487.
81. Wojnowska T., **Budzyński W.**, Koc J., Szymczyk S., Pilejczyk D. 1997. Rola czynników agrotechnicznych w kształtowaniu plonu i jego struktury oraz cech biometrycznych pszenżyta jarego. Cz. II. Plonowanie pszenżyta jarego. *Zesz. Nauk AR Szczec.* 175, Roln., 65: 489-493.
82. **Budzyński W.** 1986. Studium nad wpływem niektórych czynników agrotechnicznych na zimowanie i plonowanie odmian podwójnie uszlachetnionego rzepaku ozimego. *Acta Acad. Agricult. Techn. Olst., Agricultura*, 41: 1-56.
83. **Budzyński W.**, Majkowski K., Horodyski A. 1986. Reakcja dwóch typów odmian rzepaku ozimego na poziom i termin stosowania azotu. *Acta Acad. Agricult. Techn. Olst. Agricultura*, 43: 95-107.
84. **Budzyński W.**, Szempliński W., Dubis B., Majewska K. 1996. Rolnicza, jakościowa i energetyczna ocena różnych sposobów odchwaszczania i nawożenia azotem jarej pszenicy chlebowej. Cz. I. Plon i jakość technologiczna ziarna. *Rocz. Nauk Roln.*, A, 112(1-2): 81-92.
85. **Budzyński W.**, Szempliński W., Fedejko B. 1996. Rolnicza, jakościowa i energetyczna ocena różnych sposobów odchwaszczania i nawożenia azotem jarej pszenicy chlebowej. Cz. II. Energochłonność uprawy. *Rocz. Nauk Roln.*, A, 112(1-2): 93-101.
86. **Budzyński W.**, Fedejko B., Szempliński W., Majewska K. 1995. Energetyczna, produkcyjna oraz jakościowa ocena różnych technologii uprawy ozimej pszenicy chlebowej. *Fragm. Agronom.*, XII, 3(47): 33-52.
87. **Budzyński W.**, Ojczyk T. 1995. The influence of triapentenol used in autumn on wintering, lodging and yielding of winter rape. *Rostl. Vyrob.*, 41, 5: 201-205.

88. **Budzyński W.**, Ojczyk T. 1995. The influence of triapentenol used in spring on winter rape lodging and yield. *Rostl. Vyrobn.*, 41, 6; 269-274.
89. **Budzyński W.**, Szempliński W., Fedejko B. 1995. Energy consumption using different methods of Winter wheat nitrogen fertilization. *Fragm. Agronom.*, XII, 2(46): 170-171.
90. Sadowski Cz., **Budzyński W.** 1995. Zdrowotność rzepaku ozimego uprawianego bez zwalczania szkodników w warunkach rejonu olsztyńskiego. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XVI, 2: 229-234.
91. Szempliński W., **Budzyński W.**, Majewska K. 1995. The effect of the method of nitrogen fertilization on field and quality of breadmaking wheat. *Fragm. Agronom.*, XII, 2(46): 168-169.
92. **Budzyński W.**, Korona E. 1994. Wpływ gęstości siewu na plonowanie pszenżyta jarego. *Zesz. Nauk. AR Szczec., Roln.* LVIII, 162: 19-22.
93. **Budzyński W.**, Muśnicki Cz., Kotecki A., Jankowski K. 1994. Produktywność azotu w rzepaku chronionym i nie chronionym przeciwko owadom. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XV, 2: 35-40.
94. Tobała P., Muśnicki Cz., **Budzyński W.**, Malarz W. 1994. Skutki zaniechania ochrony rzepaku przed szkodnikami w zależności od intensywności nawożenia azotem. *Rośliny Oleiste–Oilseed Crops*, XV, 2: 41-48.
95. Korona E., **Budzyński W.**, Fedejko B. 1994. Rolnicza i energetyczna ocena różnych sposobów nawożenia azotem pszenżyta jarego. *Zesz. Nauk. AR Szczec., Roln.* LVIII, 162: 79-84.
96. Ojczyk T., **Budzyński W.** 1994. Regulatory wzrostu rzepaku ozimego. Cz. I. Mechanizmy działania regulatorów wzrostu rzepaku. *Post. Nauk. Roln.*, 5: 23-27.
97. Ojczyk T., **Budzyński W.** 1994. Regulatory wzrostu rzepaku ozimego. Cz. II. Skutki jesiennego stosowania inhibitorów wzrostu na rośliny rzepaku. *Post. Nauk. Roln.*, 5: 29-37.
98. Ojczyk T., **Budzyński W.** 1994. Regulatory wzrostu rzepaku ozimego. Cz. III. Skutki wiosennego stosowania inhibitorów wzrostu na rośliny rzepaku. *Post. Nauk. Roln.*, 6: 35-45.
99. Szempliński W., **Budzyński W.** 1994. Porównanie plonowania pszenżyta jarego w siewie czystym oraz w mieszance odmian i gatunków. *Zesz. Nauk. AR Szczec., Roln.*, LVIII 162: 257-260.
100. Szempliński W., **Budzyński W.** 1994. Porównanie różnych technologii uprawy pszenżyta ozimego. *Zesz. Nauk. AR Szczec., Roln.*, LVIII, 162: 253-256.

101. Wróbel E., **Budzyński W.** 1994. Plonowanie i jakość białka ziarna pszenżyta ozimego nawożonego zróżnicowanymi dawkami azotu. Zesz. Nauk. AR Szczec., Roln., LVIII, 162: 281-286.
102. Wróbel E., **Budzyński W.** 1994. Plonowanie i jakość białka ziarna pszenżyta jarego nawożonego zróżnicowanymi dawkami azotu. Zesz. Nauk. AR Szczec., Roln., LVIII, 162: 287-292.
103. Wróbel E., **Budzyński W.** 1994. Porównanie różnych technologii uprawy pszenżyta jarego. Zesz. Nauk. AR Szczec., Roln., LVIII, 162: 293-296.
104. **Budzyński W.**, Muśnicki Cz., Kotecki A., Ojczyk T. 1993. Wpływ poziomu i terminu jesiennego nawożenia azotem na pokrój roślin, zimowanie i plonowanie rzepaku. Post. Nauk Roln., 6: 41-50.
105. Jasińska Z., Malarz W., **Budzyński W.**, Toboła P. 1993. Wpływ sposobu wiosennego nawożenia azotem na plonowanie rzepaku ozimego. Post. Nauk Roln., 6: 33-40.
106. Majkowski K., Szempliński W., **Budzyński W.**, Wróbel E., Dubis B. 1993. Uprawa jęczmienia jarego i owsa w siewie czystym i mieszanym. Roczn. AR Pozn., CCXLIII: 73-84.
107. Majkowski K., Szempliński W., **Budzyński W.**, Wróbel E., Dubis B. 1993. Uprawa międzyodmianowych i międzygatunkowych mieszanek jęczmienia jarego i owsa. Roczn. AR Pozn., CCXLIII: 85-96.
108. **Budzyński W.**, Horodyski A., Ojczyk T., Malarz W., Kotecki A. 1992. Wpływ bioregulatorów na dynamikę wzrostu, zimowanie i plonowanie podwójnie uszlachetnionego rzepaku ozimego. Biul. IHAR, 183: 175-181.
109. Krauze A., Bobrzecka D., **Budzyński W.**, Łapińska A., Kozaczenko H., Kurowski T. 1992. Plonowanie zbóż w województwie olsztyńskim w latach 1989-1990. Biul. Nauk. ART. Olsztyn, 1 (10): 171-180.
110. Rotkiewicz D., Zadernowski R., **Budzyński W.** 1992. Zawartość kwasów fenolowych w dojrzewających nasionach rzepaku odmiany Bolko. Zesz. Prob. IHAR. Rośliny oleiste 1991., XIV, 2: 200-206.
111. **Budzyński W.**, Jasińska Z., Muśnicki B., Ojczyk T., Sikora B. 1991. Reakcja podwójnie uszlachetnionego rzepaku ozimego na bioregulatory stosowane wiosną. Biul. IHAR, 179: 77-84.
112. Ojczyk T., **Budzyński W.** 1991. Reakcja rzepaku wysokoerukowego i podwójnie uszlachetnionego na bioregulatory. Fragm. Agronom., 2: 47-57.
113. **Budzyński W.**, Ojczyk T., Wróbel E., Horodyski A., Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., Muśnicka B., Sikora B. 1990. Reakcja rzepaku ozimego na regula-

tory wzrostu stosowane jesienią i wiosną. Cz. I. Wpływ bioregulatorów na dynamikę wzrostu i rozwoju oraz zimowanie. Rośliny Oleiste. Wyniki badań 1989, 12/2: 382-393.

114. **Budzyński W.**, Ojczyk T., Wróbel E., Horodyski A., Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., Muśnicka B., Sikora B. 1990. Reakcja rzepaku ozimego na regulatory wzrostu stosowane jesienią i wiosną. Cz. II. Wpływ bioregulatorów na wyleganie i plonowanie. Rośliny Oleiste. Wyniki badań 1989, 12/2: 394-403.
115. Jasińska Z., Malarz W., Kotecki A., Horodyski A., Muśnicki Cz., Toboła P., **Budzyński W.**, Wróbel E., Ojczyk T., Sikora M. 1990. Wpływ nawożenia Florogamą R na rozwój i plonowanie uszlachetnionych odmian rzepaku ozimego w kilku rejonach Polski. Rośliny Oleiste. Wyniki badań 1989, 1: 192-198.
116. **Budzyński W.**, Wróbel E., Ojczyk T., Kosecki A. 1990. Wpływ terminu siewu na plonowanie różnych typów rzepaku ozimego. Acta Acad. Agricult. Techn. Olst. Agricultura, 51: 33-42.
117. Ojczyk T., **Budzyński W.** 1990. Reakcja trzech typów rzepaku na niektóre regulatory wzrostu. Zesz. Prob. IHAR. Rośliny oleiste. Wyniki badań za rok 1989, 2: 369-376.
118. Jasińska Z., Malarz W., **Budzyński W.**, Majkowski K. 1989. Wpływ rozstawy rzędów i ilości wysiewu na rozwój i plony rzepaku ozimego. Roczn. Nauk Roln., A, 108(1): 135-147.
119. Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., Horodyski A., Muśnicki B., Muśnicki Cz., **Budzyński W.**, Majkowski K., Wróbel E., Sikora B. 1989. Wpływ terminu siewu i ilości wysiewu na rozwój i plon nasion odmian rzepaku ozimego. Biul. IHAR, 169: 111-119.
120. **Budzyński W.**, Majkowski K., Szempliński W., Horodyski A., Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., Muśnicka B., Sikora B. 1988. Dynamika przyrostu masy i zmiany niektórych cech jakościowych nasion trzech typów rzepaku ozimego podczas dojrzewania. Biul. IHAR, 170: 3-11.
121. Muśnicki B., Horodyski A., Orłowska T., Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., Majkowski K., **Budzyński W.**, Sikora B. 1988. Wpływ usunięcia organów wegetatywnych na rozwój i plony różnych typów rzepaku ozimego. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1987: 277-287.
122. Jasińska Z., Malarz W., Kotecki A., Muśnicki Cz., Jodłowski M., **Budzyński W.**, Majkowski K., Wróbel E., Sikora B. 1988. Wpływ terminu siewu i ilości wysiewu na rozwój i plonowanie odmian rzepaku ozimego. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1987: 256-265.
123. **Budzyński W.**, Ojczyk T., Szempliński W., Jasińska Z., Horodyski A., Malarz W., Sikora B. 1988. Dynamika przyrostu masy nasion i zmiany niektórych cech

jakościowych podczas dojrzewania rzepaku. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1987: 266-276.

124. Majkowski K., Ruszkowski M., **Budzyński W.**, Szempliński W., Wróbel E. 1987. Wpływ wielkości dawki i terminu zastosowania azotu na plon i jakość ziarna pszenicy ozimej. IUNG Puławy R, „Wpływ zróżnicowanego nawożenia azotem na plonowanie pszenicy ozimej i żyta”, 228: 5-16.
125. Majkowski K., Ruszkowski M., **Budzyński W.**, Szempliński W., Wróbel E. 1987. Wpływ regulatorów wzrostu i nawożenia azotem na cechy morfologiczne i plon ziarna pszenicy i żyta. IUNG Puławy R, „Wpływ zróżnicowanego nawożenia azotem na plonowanie pszenicy ozimej i żyta”, 228: 17-33.
126. Rotkiewicz D., Kozłowska H., Zadernowski R., **Budzyński W.**, Horodyski A. 1987. Zmiany zawartości fenolowych i fityn podczas rozwoju i dojrzewania nasion rzepaku. Acta Acad. Agricult. Techn. Olst. Technologia Alimentorum, 21: 153-163.
127. **Budzyński W.** 1985. Wpływ sposobu pielęgnacji na plonowanie maku. Acta Acad. Agricult. Techn. Olst. Agricultura, 42: 55-65.
128. **Budzyński W.**, Majkowski K., Horodyski A., Jasińska Z., Jodłowski M., Muśnicki Cz., Orłowska T., Owczarek W. 1985. Wpływ poziomu i terminu wiosennego nawożenia azotem na plonowanie odmian rzepaku ozimego. Biul. IHAR, 157: 123-134.
129. **Budzyński W.**, Majkowski K., Horodyski A., Jasińska Z., Muśnicka B., Snarski A. 1985. Wpływ terminu siewu i przesiewnej dawki azotu na zimotrwałość i lonowanie odmian rzepaku ozimego. Biul. IHAR, 156: 113-130.
130. Majkowski K., Wróbel E., **Budzyński W.** 1985. The effects of seeding level and drill spacing on the yields of spring wheat. Acta Acad. Agricult. Techn. Olst. Agricultura, 42: 93-99.
131. Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., **Budzyński W.**, Majkowski K., Borysiak M. 1985. Wpływ terminów zbioru rzepaku ozimego bezerukowego na jakość i plon nasion. Biul. IHAR, 157: 111-119.
132. **Budzyński W.**, Majkowski K., Wróbel E. 1985. The effects of plant density on the wintering and yields of winter of double improved cultivars. Acta Acad. Agricult. Techn. Olst. Agricultura, 42: 67-79.
133. **Budzyński W.**, Majkowski K., Wróbel E. 1985. Reakcja podwójnie uszlachetnionych odmian rzepaku ozimego na termin siewu. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1984: 168-181.
134. **Budzyński W.**, Majkowski K. 1985. The effects of time and methods of harvesting on the yields and seed quality of double improved winter rape. Acta Acad. Agricult. Techn. Olst. Agricultura, 42: 81-92.

135. Stanek R., **Budzyński W.** 1982. Potrzeby pokarmowe i nawozowe kminku uprawianego współrzędnie z makiem i jęczmieniem. Wiadomości Zielarskie, 3: 10-12.
136. **Budzyński W.** 1983. **Budzyński W.** 1984. Wpływ sposobu pielęgnacji i nawożenia azotem na plonowanie dwóch odmian maku. Biul. IHAR, 153: 219-225.
137. **Budzyński W.**, Majkowski K., Wróbel E., Szempliński W. 1984. Wpływ niektórych czynników agrotechnicznych na plonowanie rzepaku ozimego. Biul. IHAR, 153: 153-164.
138. **Budzyński W.**, Majkowski K. 1984. Wpływ nawożenia azotem na zimotrwałość i plonowanie odmian rzepaku ozimego podwójnie ulepszanego. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1983: 209-227.
139. **Budzyński W.**, Majkowski K., Wróbel E. 1984. Agrotechniczne czynniki intensyfikacji produkcji zbóż w olsztyńskim. Biul. ART. Olsztyn, 17: 3-14.
140. **Budzyński W.**, Majkowski K. 1984. Agrotechniczne czynniki intensyfikacji produkcji rzepaku ozimego w olsztyńskim. Biul. ART. Olsztyn, 17: 26-36.
141. **Budzyński W.**, Wróbel E., Majkowski K. 1984. Wpływ zagęszczenia roślin na zimowanie i plonowanie rzepaku ozimego podwójnie uszlachetnionego. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1983: 180-196.
142. **Budzyński W.**, Majkowski K., Horodyski A., Muśnicki B., Jasińska Z., Kotecki A., Muśnicki Cz. 1983. Wpływ nawożenia azotem na wyleganie i plonowanie odmian rzepaku ozimego. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1980-1982: 287-296.
143. Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., **Budzyński W.**, Majkowski K., Borsiak M. 1983. Wpływ terminów zbioru rzepaku ozimego bezerukowego na jakość i plon nasion. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1980-1982: 261-269.
144. Jasińska Z., Malarz W., **Budzyński W.**, Majkowski K. 1983. Wpływ różnej rozstawy rzędów i gęstości wysiewu na plon rzepaku ozimego odmian Gorczański, Skrzyszowicki i Janpol. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1980-1982: 253-260.
145. Majkowski K., **Budzyński W.**, Horodyski A., Jasińska Z., Malarz W. 1983. Wpływ terminu siewu i przedsewnej dawki azotu na plonowanie odmian rzepaku ozimego. Zesz. Prob. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1980-1982: 231-246.
146. Majkowski K., **Budzyński W.**, Gronowicz H. 1982. Wpływ sposobu siewu i nawożenia azotem na plonowanie zbóż jarych na pasze. Cz. II. Wpływ sposobu siewu i nawożenia azotem na wysokość i jakość plonu jęczmienia jarego. Zesz. Nauk ART. Olszt., Rolnictwo, 33: 127-134.

147. Stanek R., **Budzyński W.** 1982. Wpływ sposobu uprawy na rozwój i plonowanie kminku w warunkach Kujaw. Wiadomości Zielarskie, 1-2: 9-11.
148. Majkowski K., **Budzyński W.**, Wróbel E. 1982. Wpływ sposobu siewu i nawożenia azotem na plonowanie zbóż jarych na paszę. Cz. I. Wpływ sposobu siewu i nawożenia azotem na wysokość i jakość plonu owsa. Zesz. Nauk. ART. Olszt., Rolnictwo, 33: 117-125.
149. **Budzyński W.**, Majkowski K., Wróbel E. Budzyński D. 1981. Wpływ terminu siewu i przedsięwziętej dawki azotu na rozwój i plonowanie odmian rzepaku ozimego. Zesz. Probl. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1978-1979: 200-208.
150. Majkowski K., Budzyńska D., **Budzyński W.** 1981. Wpływ terminu stosowania azotu na plonowanie odmian rzepaku ozimego. Zesz. Probl. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1978-1979: 181-189.
151. Majkowski K., **Budzyński W.**, Wróbel E. 1981. Wpływ rozstawy rzędów i ilości wysiewu na plonowanie odmian rzepaku ozimego. Zesz. Probl. IHAR. Wyniki badań nad rzepakiem ozimym 1978-1979: 190-199.
152. **Budzyński W.**, Majkowski K., Nikiel A., Wróbel E. 1980. Wpływ sposobu siewu na plonowanie jęczmienia jarego i owsa na glebie kompleksu żytniego bardzo dobrego. Zesz. Nauk. ART. Olszt., Rolnictwo, 30: 181-189.
153. Majkowski K., Wróbel E., **Budzyński W.** 1980. Wpływ zróżnicowanego nawożenia mineralnego i ilości wysiewu na plonowanie i wartość pastewną ziarna jęczmienia jarego. Zesz. Nauk. ART. Olszt., Rolnictwo, 30: 191-200.
154. Majkowski K., Wróbel E., **Budzyński W.**, Maciejewski W. 1980. Wpływ zróżnicowanego nawożenia mineralnego i ilości wysiewu na plonowanie mieszańców kukurydzy. Zesz. Nauk. ART. Olszt., Rolnictwo, 30: 201-209.
155. **Budzyński W.** 1979. Badania nad wpływem terminu siewu i sposobu nawożenia azotem na plon i wartość pastewną ziarna zbóż jarych. Cz. I. Wpływ terminu siewu na plon i wartość pastewną ziarna pszenicy jarej i owsa. Zesz. Nauk. ART. Olszt., Rolnictwo, 28: 203-212.
156. **Budzyński W.** 1979. Badania nad wpływem terminu siewu i sposobu nawożenia azotem na plon i wartość pastewną ziarna zbóż jarych. Cz. II. Wpływ sposobu nawożenia azotem na plon i wartość pastewną ziarna pszenicy jarej i owsa. Zesz. Nauk. ART. Olszt., Rolnictwo, 28: 213-221.
157. Majkowski K., Kusiorska K., Wawrzyniak B., **Budzyński W.** 1977. Badania nad defoliacją bobiku na Żuławach. Roczn. Nauk Roln., s. A, 102, 3: 33-43.

Podręczniki akademickie

158. **Budzyński W.** 2014. Rozdz. 4.4.2. Kapusta rzepek *Brassica napus* (L). ssp. *oleifera* (Metzg) [W]: Odnawialne źródła energii. Rolnicze surowce energetyczne (red. Kołodziej B. i Matyka M.–podręcznik akademicki). Wyd. PWRiL, Poznań (ISBN 978-83-09-01135-4): 338-359.
159. **Budzyński W., Szempliński W.** 2003. Rośliny zbożowe (1. Zboża–zagadnienia ogólne, 2. Pszenica, 3. Żyto, 4. Pszenżyto, 5. Jęczmień; 6. Owies, 7. Mieszaniny i mieszanki zbożowe [W:] Szczegółowa uprawa roślin. red. Jasińska Z. i Kotecki A. (podręcznik krajowy), wydanie II, Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego, Wrocław: 31-269.
160. **Budzyński W.** 2000. Rośliny zbożowe [W:] Nasiennictwo (red. Duczmal J.), PWRiL, Poznań, s. 9-35.
161. **Budzyński W., Szempliński W.** 1999. Rośliny zbożowe (1. Zboża–zagadnienia ogólne, 2. Pszenica, 3. Żyto, 4. Pszenżyto, 5. Jęczmień; 6. Owies, 7. Mieszaniny i mieszanki zbożowe [W:] Szczegółowa uprawa roślin. (red. Jasińska Z. i Kotecki A.–podręcznik krajowy), wydanie I, Wyd. Uniwersytetu Przyrodniczego, Wrocław: 31-262.

Wybrane monografie naukowo-techniczne

162. **Budzyński W., Szempliński W., Parzonka A, Sałek T.** 2014. Rolnicza, energetyczna i ekonomiczna efektywność produkcji biomasy wybranych gatunków roślin z przeznaczeniem na biogaz [W:] Technologie pozyskiwania i kondycjonowania biomasy rolniczej i wodnej dla biogazowni i zgazowarki (red. Gołaszewski J.), Wyd. UW-M, Olsztyn (ISBN 978-83-7299-873-6): 11-282.
163. **Budzyński W.** 2013. Wstęp do metod ochrony rzepaku. Mechaniczna metoda ograniczania zachwaszczenia rzepaku. Agrotechniczne czynniki regulacji populacji patogenów rzepaku. Możliwości agrotechnicznej regulacji populacji szkodników [W]: Integrowana ochrona i bezpieczeństwo zdrowotne rzepaku. Wyd. PSPO W-wa (ISBN 978-83-927541-2-1): ss. 20.
164. **Budzyński W.** 2012. Produkcja ziarna (rozdz. 1.), Pszenica zwyczajna (rozdz. 2.) [W]: Pszenice–zwyczajna, orkisz, twarda. Uprawa i zastosowanie. Poznań (ISBN 978-83-09-01135-4): 1-40.
165. **Budzyński W. (red.)** 2012. Pszenice – zwyczajna, orkisz, twarda. Uprawa i zastosowanie. Monografia, Wyd. PWRiL, Poznań (ISBN 978-83-09-01135-4), ss. 328.
166. **Budzyński W., Zając T.** 2010. Rośliny oleiste. PWRiL, Poznań (ISBN 978-83-09-99033-8), ss. 300.

167. **Budzyński W.**, Kotecki A., Tys J., Adamiak E., Mrówczyński M., Korbas M., Truszkowski W., Heimann S., Broniarz J. 2010. Rzepak. Technologia produkcji surowca. Cz. II. Od diagnozy przezimowania do zbioru (forma ozima) od wyboru odmiany do zbioru (forma jara). Wyd. PSPO, W-wa (ISBN 978 -83-927541-3-8), ss.144 (redakcja).
168. **Budzyński W.** 2010. Kapusta rzepak. Prośrodowiskowe znaczenie roślin oleistych w agroekosystemach (2 rozdziały) [W:] Rośliny oleiste. Wyd. PWRiL, Poznań: s.100.
169. **Budzyński W.**, Bartkowiak-Broda I., Heimann S., Korbas M., Mrówczyński M., Adamiak E. 2009. Rzepak. Technologia produkcji surowca. Cz. I. Od wyboru odmiany do ochrony w stadium rozety. Wyd. PSPO, W-wa (ISBN 978 83 927541 5-2): ss.116. (redakcja).
170. **Budzyński W.**, Dubis B., Jankowski K. 2008. Response of winter oilseed rape to the biostimulator Asahi SL applied in spring [W:] Biostimulators in modern agriculture. Field Crops (ed. Dąbrowski Z. T.): 18-24.
171. **Budzyński W.** 2005. Jęczmień browarny [W:] Rynki i technologie produkcji roślin uprawnych (red. Chotkowski J.), Wyd. Wieś Jutra, W-wa: 171-181.
172. Muśnicki Cz., **Budzyński W.** 2005. Uprawa roli i siew [W]: Technologia produkcji rzepaku. (red. Muśnicki Cz. i in.), Wyd. Wieś Jutra, W-wa: 90-96.
173. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2005. Efektywność energetyczna produkcji rzepaku [W]: Technologia produkcji rzepaku (red. Muśnicki Cz. i in.), Wyd. Wieś Jutra, W-wa: 159-163.
174. **Budzyński W.**, Ojczyk T. (red.). 1996. Rzepak–produkcja surowca olejarskiego. Wyd. ART. Olsztyn: 1-186.

Wybrane materiały konferencyjne

175. Jankowski K., Kijewski Ł., Dubis B., Bogucka B., **Budzyński W.**, 2017. The suitability of various oilseed plants as preceding crops for winter wheat. Proceedings of the Conference with International Participation. „Prosperující Olejiny” 5-7.12.2017, 38-40. ISBN 978-80-213-2798-6.
176. **Budzyński W.** 2011. Ranking wydajności i biogazodochodowości roślinnych surowców energetycznych. Konf. Nauk. Gdańsk 3-5.07.2011.
177. **Budzyński W.** 2010. Badania agrotechniczne nad rzepakiem i ich odniesienia do praktyki rolniczej. XXX Konf. Nauk. Rośliny Oleiste–Oilseed Crops. Poznań 15-17.03.2010.
178. **Budzyński W.** 2009. Efektywność plonotwórcza głównych czynników agrotechnicznych pszenicy ozimej. Konferencja SYNGENTA® 2009. Partnerstwo w agrobiznesie. 3.02.2009 Malbork Referat:

179. Vašak J., **Budzyński W.** 2009. Globální rostlinná Výroba a směry vývoje. Mat. Konf. „Agricultura–Scientia–Prosperita”. Praga 5.11.:9-23.
180. **Budzyński W.**, Szczukowski S., Tworkowski J. 2009. Wybrane problemy z zakresu produkcji roślinnej na cele energetyczne. Mat. Konf. I Kongres nauk rolniczych “Nauka praktyce”. Przyszłość sektora rolno-spożywczego I obszarów wiejskich. ISBN 978-83-7562-026-9 Puławy 14-15.05.2009: 77-89.
181. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2008. Řepka jako zaplevelující rostlina–čím dále větší problem. Sbornik Konference - ČZUS - Mezinárodní Účasti „Řepka, Mak, Hořčice, 10-11.12.2008: 87-89.
182. **Budzyński W.**, Bielski S. 2006. Vliv vybraných faktorů na produkci zrna sladovnického ječmene. Kompendium Konference „Úspěšné plodiny pro velký trh”, - ČZUS 13-17.02.2006:33-36.
183. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2006. Effects of sulfur fertilization on the yield and usability of winter rape seeds. Sbornik Konference - ČZUS - Mezinárodní Účasti „Řepka, Mak, Hořčice, 8-9.02.2006: 79-86.
184. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2006. Effects of nitrogen fertilization on the yield and usability of winter rape seeds. Sbornik Konference - ČZUS - Mezinárodní Účasti „Řepka, Mak, Hořčice, 8-9.02.2006: 71-78.
185. **Budzyński W.**, Jankowski K., Szczebiot M. 2005. Energetická výkonnost různých pěstitelských technologií pro řepku ozimou. Mat. Konf. Řepka, mák, slunečnice a hořčice. ČZ Univerzita, Praga, 22-23.02.2005: 62-68.
186. **Budzyński W.** 2003. Praekologiczne technologie produkcji ziarna zbóż. Konf. Nauk. nt. Proekologiczne technologie w uprawie roślin rolniczych. Poznań 25-27 czerwca 2003:11-29.
187. Szulc J., **Budzyński W.**, Szczebiot M. 2001. Comparison of high low inputs Technologies of hybrid and population cultivars rye production. Proc. Of the Conf. Agricultura–Scientia–Prosperita. Czech Univ. of Agricult. Praga 11-12.12.2001:213-217.
188. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2001. Odmianowe i agrotechniczne uwarunkowania plonu i jakości ziarna jęczmienia browarnego. Ogólnopol. Inf. Produkcji Roślinnej, 4(44): 19-30.
189. **Budzyński W.** 2000. Czynniki ograniczające plonowanie żyta. Konf. Nauk. Puławy 19-21.10.2000.
190. **Budzyński W.** 2000. Odmianowe i agrotechniczne uwarunkowania produkcji ziarna pszenicy technologicznej na tle standardów UE. Konf. Nauk. Rzeszów 12-14.10.2000.

191. Szempliński W., **Budzyński W.**, Gleń A. 2000. Yield and technological value of grain and flour of hybrid and population rye under the conditions of different level of nitrogen application. 10 Konf. Katedre Rostlinne Vyroby Ceske zemedelske univerzity v Praze. „Zamysleni nad Rostlinnou Vyrobou” 06.12.2000. Praga: 191-197.
192. Wróbel E., **Budzyński W.** 1999. Effects of fertilization and disease control on yield the quality of malt barley grain. Mat. Konf. 9 konference Katedre Rostlinne Vyroby Ceske zemedelske univerzity v Praze „Zamysleni nad Rostlinnou Vyrobou” 09.12.1999 Praga: 170-173.
193. Tański M., **Budzyński W.** 1999. Agricultural and economical efectiveness of some methods of weed and disease control of winter wheat. Mat. Konf. 9 Konference Katedre Rostlinne Vyroby Ceske zemedelske univerzity v Praze. „Zamysleni nad Rostlinnou Vyrobou” 09.12.1999 Praga: 166-169.
194. Jankowski K., **Budzyński W.** 1999. The effects of some agronomic factors on *Sinapis alba* yield. *Proc. 10th Intern. Rapeseed Congress* 26-29.09.1999, Canberra. Wyd. CD.
195. Jankowski K., **Budzyński W.** 1997. Zemědělské dopady vynechání insekticidů u řepky ozimé. Mat. Konf. Systém výroba řepky. 18-20.11.1997. Praha-Hluk: 128-131.
196. **Budzyński W.**, Ojczyk T. 1995. Influence of sulphur fertilization on seed yield and seed quality of double low oilseed rape. *Proc. 9th International Rapeseed Congress “Rapeseed today and tomorrow”* Cambridge, UK 4-7.07.1995, 1: 284-286.
197. Wróbel E., **Budzyński W.**, Fedejko B., Szempliński W. 1992. Porównanie różnych wariantów technologii produkcji ziarna pszenżyta jarego. Konf. Nauk. „Produkcyjne skutki zmniejszenia nakładów na agrotechnikę roślin uprawnych:; Olsztyn 25-26.III.1992: 140-146.
198. **Budzyński W.**, Muśnicki Cz. 1990. Reakcja rzepaku ozimego na bioregulatory stosowane wiosną. Referaty Sympozjum „Vyuziti regulatoru rustu a fungicydu u olejnin”–Olomouci 17.05.1990: 20-25.
199. Muśnicki Cz., **Budzyński W.** 1990. Reakcja rzepaku ozimego na bioregulatory stosowane jesienią. Referaty Sympozjum „Vyuziti regulatoru rustu a fungicydu u olejnin”–Olomouci 17.05.1990: 12-19.
200. **Budzyński W.**, Majkowski K., Muśnicki Cz., Jodłowski M., Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., Horodyski A., Sikora B. 1987. Einfluss des Assaattermins auf die Überwinterung und den Ertrag verschiedener Winterrapssorten. *Proc. 7-th Intern. Rapeseed Congress* 11-14.05.1987, Poznań: 893-898.
201. Horodyski A., Muśnicka B., Orłowska T., Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., Majkowski K., **Budzyński W.**, Sikora B. 1987. Effect of vegetative organs

removal on growth and of different Winter rape types. *Proc. 7-th Intern. Rapeseed Congress 11-14.05.1987, Poznań: 618-623.*

202. Jasińska Z., Kotecki A., Malarz W., Muśnicki cz., Jodłowski M., **Budzyński W.**, Wróbel E., Sikora B. 1987. The influence of sowing dates and sowing rates on the development and field of Winter rape varieties. *Proc. 7-th Intern. Rapeseed Congress 11-14.05.1987, Poznań: 886-892.*
203. **Budzyński W.**, Agrotechniczne czynniki intensyfikacji produkcji zbóż w gospodarstwach indywidualnych województwa olsztyńskiego. *Materiały Kof. Nauk. „Wybrane zagadnienia z opłacalności produkcji rolniczej”.* Wyd. ART. Olsztyn: 136-153.

Inne publikacje popularne

204. **Budzyński W.** 2010. Niechemiczne czynniki plonotwórcze i plonochronne w technologii produkcji nasion rzepaku. *Rzepak nowe perspektywy.* Poradnik dla plantatorów. „Agro Serwis”. Wyd. 4. ISBN 978-83-927966-6-4: 22-25.
205. **Budzyński W.** 2007. Rzepak-specyfika uprawy w północnej Polsce. TOP. AGRAR. Wyd. specjalne.
206. **Budzyński W.** 2003. Proekologiczne technologie produkcji ziarna zbóż. *Ochrona Roślin, 12: 4-13.*
207. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2003. Uprawa rzepaku ozimego jako surowca dla przemysłu petrochemicznego. *Wieś Jutra, 2: 34-38.*
208. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2002. Technologie produkcji nasion rzepaku ozimego. *Wieś Jutra, 2(43): 9-11.*
209. **Budzyński W.** LEONARDO PROGRAM 1999-2002 Bruksela. Eurequa projekt: „Farmer a la qualite europeen pour l’agriculture”, <http://www.eurequa.pl/>.
210. **Budzyński W.** 2001. Główne czynniki ograniczające plonowanie żyta. *Wieś Jutra, 6(35): 18-19.*
211. **Budzyński W.**, Grycko J. 2001. Odmianowe i agrotechniczne uwarunkowania plonu i jakości browarnej ziarna jęczmienia jarego. *UWM Olsztyn-WODR Olsztyn: 3-24.*
212. **Budzyński W.** 2000. Reakcja owsa nagiego na czynniki agrotechniczne. *Wieś jutra., Nr 6 (23): 38.*
213. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2000. Problemy nawożenia i ochrony rzepaku. *Ogólnopolski informator produkcji roślinnej. 6/7 (36): 3-15.*
214. **Budzyński W.**, Jankowski K. 2000. Pszenica technologiczna-odmianowe i agrotechniczne uwarunkowania plonu i jakości. *ODR Minikowo: 3-27.*

215. Rawa T., **Budzyński W.**, Zielonka R. 1999. Energochłonność i koszty uprawy. Poradnik plonu. nr 5.
216. **Budzyński W.** 1998. Agrotechniczne czynniki plonotwórcze i plonochronne zbóż w warunkach dużego ich udziału w płodozmianie. ODR w Olecku, ART Olsztyn: 1-9.
217. **Budzyński W.** 1998. Produkcja technologicznego ziarna pszenicy. Ochrona zbóż preparatami. Żeneca. Agrochemical: 61-71.
218. **Budzyński W.** 1998. Produkcja browarnego ziarna jęczmienia. Ochrona zbóż preparatami. Żeneca. Agrochemical: 72-80.
219. **Budzyński W.**, Koc J., Wojnowska T. 1997. Pszenżyto jare–Produkcja ziarna paszowego. ODR Szepietowo. Opracowanie monograficzne: 3-55.
220. **Budzyński W.** 1997. Produkcja roślinna. Cz.I. Rośliny oleiste–postęp hodowlany i agrotechniczny. Zarządzanie Gospodarstwem Towarowym–wybrane kierunki i trendy w rolnictwie. Centrum Rozwoju Obszarów Wiejskich, ART. Olsztyn: 10-22.
221. **Budzyński W.** 1997. Produkcja roślinna. cz. II. Rośliny zbożowe–postęp biologiczny i agrotechniczny. Zarządzanie Gospodarstwem Towarowym–wybrane kierunki i trendy w rolnictwie. Centrum Rozwoju Obszarów Wiejskich, ART. Olsztyn: 23-32.
222. Majkowski K., Szempliński W., **Budzyński W.**, Wróbel E. 1987. Technologia uprawy pszenżyta ozimego w północno-wschodniej Polsce. Wyd. ART. Olsztyn: 1-23.
223. **Budzyński W.**, Adamiak E., Krauze A., Majkowski K., Murawa D., Orzoł S., Sekściński W., Tomaszewski Z., Zawiaślak K. 1986. Kompleksowa technologia uprawy rzepaku ozimego na obszarze olsztyńskiego i suwalskiego. Wyd. ART Olsztyn: 1-51.
224. **Budzyński W.**, Ojczyk T. 1996. Wymagania agrotechniczne pszenicy konsumpcyjnej. Wyd. ODR Stare Pole: 1-14.
225. **Budzyński W.**, Pietraszek T. 1992. Tendencies towards changes in the system of education at the Olsztyn University of Agriculture and Technology. Report of the round table meeting. Warsaw, 8-12 June 1992.
226. **Budzyński W.** 1991. Próba unowocześnienia studiów rolniczych w ART. W Olsztynie. Wyd. SGGW Warszawa „Koncepcje zmian systemu kształcenia w szkołach wyższych”: 28-32.
227. Wróbel E., **Budzyński W.**, Szempliński W., Buczyński G., Czyż Z., Kasprzykowski W., Kurowski T., Nowicki J., Szwejkowski Z., Załuski W., Zawiaślak K., Żuk-Gołaszewska K. 1991. Uprawa pszenicy ozimej na Żuławach. Wyd. ART-IMUZ. Olsztyn–Falenty: 1-43.

228. Wróbel E., Szempliński W., **Budzyński W.**, Buczyński G., Kurowski T., Nowicki J., Szwejkowski Z., Załuski W., Zawiślak K., Żuk-Gołaszewska K. i in. 1991. Uprawa pszenicy ozimej w północno-wschodniej Polsce. Wyd. ART Olsztyn : 1-42.
229. **Budzyński W.**, Buczyński G., Nowicki J., Ojczyk T., Orzoł S., Piaścik H., Szwejkowski Z., Zawiślak K. 1990. Uprawa podwójnie uszlachetnionego rzepaku ozimego na Żuławach. Wyd. ART-IMUZ Olsztyn-Falenty: 1-49.
230. **Budzyński W.**, Adamiak E., Majkowski K., Ojczyk T., Orzoł S., Sekściński W., Zawiślak K. 1989. Kompleksowa technologia uprawy rzepaku podwójnie uszlachetnionego w województwie olsztyńskim oraz rzepaku wysokoerukowego w województwie suwalskim. Wyd. ART. Olsztyn: 1-76.
231. **Budzyński W.**, Zawiślak K. 1985. Gospodarka polowa na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego w świetle warunków ekologicznych. Założenia do projektu zagospodarowania rolniczego Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Wyd. BPP, Olsztyn-Suwałki: 1-51.

Opracowanie:
dr hab. Władysław Szempliński

prof. dr hab. Wojciech Stefan Budzyński
Doktor Honoris Causa Multi

Q. F. F. F. Q. S
SUMMIS AUSPICIIS
SERENISSIMAE REI PUBLICAE POLONORUM
N O S
RECTOR MAGNIFICUS SENATUSQUE
FACULTATIS AGRICULTURAE DECANUS ATQUE CONSILIUM
UNIVERSITATIS TECHNOLOGIAE ET DOCTRINAE DE RERUM NATURA BYDGOSTIENSIS
NOMINI JOANNIS ET ANDREAE ŚNIADECKICH DICATAE
POTESTATE DECRETI TOTIUS CONVENTUS PROFESSORUM HUIUSCE UNIVERSITATIS
PROMOTOR RITE CONSTITUTUS
FRANCISCUS RUDNICKI
IN
VIRUM CLARISSIMUM
PROFESSOREM DOCTOREM HABILITATUM

ADALBERTUM STEPHANUM BUDZYŃSKI

PROFESSOREM ORDINARIUM UNIVERSITATIS WARMIENSIS - MASURIENSIS ALLENSTENII, IN TERRA
CULAVIENSI NATUM, EGREGIUM STUDIOSUM, SCHOLAE, QUAE IN STUDIIS CULTURAM PLANTARUM
CEREALIVM ET OLEOSARUM INVESTIGAT, UNA CUM ALIIS MODERATOREM, CUIUS OPERA
PUBLICATA ADMIRATIONEM INCIENTIA IN USU AD AGRICULTURAM ATTINENTI COMPROBATA
SUNT, MULTORUM COLLEGIORUM DIUDICANTIUM CONSILIARIVMQUE RATIONES IN
DOCTRINA EDUCATIONEQUE ACADEMICA DESIGNATORUM SODALEM, QUI DE MUTUA OPERA CUM
COETU SCIENTIFICO IN DISCIPLINIS AD AGRICULTURAM ATTINENTIBUS PRAECIPUE IN
AGRONOMIA EXIMIE MERITUS EST, PARENTEM HOMINUM STUDIIS DEDITORUM ATQUE
IUVENTUTIS ACADEMICAЕ ET CULTURAE STUDENTIVM PRAECEPTOREM

HONORIS CAUSA DOCTORIS

NOMEN ET HONORES IURA ET PRIVILEGIA CONTULIMUS

IN EIUSQUE REI FIDEM LITTERAS SIGILLO UNIVERSITATIS TECHNOLOGIAE ET
DOCTRINAE DE RERUM NATURA BYDGOSTIENSIS NOMINI JOANNIS ET ANDREAE
ŚNIADECKICH DICATAE SANCIENDAS CURAVIMUS

DATUM BYDGOSTIAE, DIE XXVI MENSIS IUNII ANNO MMVIII

HIACYNTHUS ŻARSKI
H. T. DECANUS

SBYGNEUS SKINDER
H. T. RECTOR MAGNIFICUS

**Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy
im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy**

Rektor: prof. dr hab. Zbigniew Skinder

Dziekan: prof. dr hab. Jacek Żarski

Promotor: prof. dr hab. Franciszek Rudnicki

Recenzenci: prof. dr hab. Stanisław Dzienia,

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

prof. dr hab. Andrzej Kotecki,

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Laudacja

Panie Rektorze,
Wysoki Senacie,
Panie Profesorze Budzyński,
Panie Profesorze Sypniewski
Szanowni Państwo,

Rada Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy uznając wyróżniający dorobek i autorytet naukowy Profesora Wojciecha Budzyńskiego, Jego liczne zasługi dla nauk rolniczych, praktyki rolniczej, kształcenia kadr naukowych i młodzieży studenckiej postanowiła uchwałą z dnia 30 marca 2008 r. wystąpić do Senatu Uczelni z wnioskiem o nadanie Profesorowi tytułu *Honoris Causa* naszego Uniwersytetu. Senat Akademicki UTP, po zapoznaniu się z opiniami Profesorów Stanisława Dzieni i Andrzeja Koteckiego, podjął w dniu 23 kwietnia 2008 r. uchwałą o nadaniu Profesorowi Wojciechowi Stefanowi Budzyńskiemu tytułu Doktora *Honoris Causa* Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich i powierzył mi funkcję promotora. Poczytuję sobie to jako zaszczyt i przyjemność. Dziękuję Senatowi za jednoznaczne uwzględnienie wniosku Rady Wydziału Rolniczego a Profesorowi Budzyńskiemu, że zgodził się przyjąć godność Doktora *Honoris Causa* naszej Uczelni.

Dzisiejsza uroczystość jest szczególna dla całej społeczności naszej uczelni, szczególna bo nie codzienna, bo wyjątkowa. Dwom znakomitym uczonym Profesorom Wojciechowi Budzyńskiemu i Jerzemu Sypniewskiemu Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy nadaje najwyższe wyróżnienie jakie posiada uczelnia akademicka - Doktorat *Honoris Causa*.

Czuję się wielce zaszczycony móc, w imieniu Senatu Uczelni i Rady Wydziału Rolniczego, przedstawić Państwu sylwetkę Pana prof. dr hab. Wojciecha Budzyńskiego, uczonego dużej miary, godnego naj-

wyższego uznania i szacunku. Całe jego życie związane jest z rolnictwem i naukami rolniczymi. Urodził się przed 60-lety w rodzinie chłopskiej i od dziecka poznawał uroki oraz trudy życia wiejskiego i rolniczego gospodarowania na czarnej ziemi kujawskiej. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego we Włocławku, wierny rodzinnej rolniczej tradycji, podjął studia w ówczesnej Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie na kierunku rolnictwo. Z tą uczelnią i z ziemią warmińsko-mazurską związał się trwale. Tam od 1971 roku kształtowała się Jego osobowość jako uczonego, krystalizował profil zainteresowań naukowych i tam nabywał umiejętności dydaktycznych. Już po 5 latach od ukończenia studiów uzyskał stopień doktora, w 1986 roku stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii, a w wieku 47 lat tytuł naukowy profesora nauk rolniczych. Olsztyńska uczelnia stworzyła mu warunki do twórczej pracy i rozwoju, ale przede wszystkim młody Wojciech Stefan Budzyński znajdował tam mistrzów w nauce i nauczaniu, wzorce osobowe. On sam zalicza do nich wybitnych profesorów: Krystynę Kusiorską, Kazimierza Majkowskiego, Witolda Niewiadomskiego, Stefana Paprockiego, Kazimierę Zawiślak, Janusza Nowickiego, ceni współpracę z Profesorem Gabrielem Fordońskim i wiele zawdzięcza wiedzy uzyskanej od Profesorów Felicjana Dembińskiego z Poznania i Zofii Jasińskiej z Wrocławia.

Profesor Wojciech Budzyński jest wybitnym uczonym, uznanym autorytetem w zakresie uprawy roślin. Spośród tych roślin szczególnie upodobał sobie rzepak. Tej roślinie, i innym roślinom oleistym, poświęcił najwięcej czasu i naukowych dociekań. W 83 publikacjach naukowych dotyczących tej grupy roślin uprawnych zawarta jest obszerna i wszechstronna wiedza o właściwościach biologicznych rzepaku, jego reakcjach na warunki środowiskowe, abiotyczne i biotyczne czynniki stresowe, o efektywności produkcyjnej, energetycznej i ekonomicznej poszczególnych zabiegów agrotechnicznych oraz różnych technologii uprawy, o uwarunkowaniach jakości surowca olejarskiego i nietłuszczowych części nasion rzepaku jako paszy, o znaczeniu czynników plonochronnych i plonotwórczych dla efektów produkcyjnych i ekonomicznych uprawy rzepaku w gospodarstwach rolnych, o stopniu wykorzystania postępu biologicznego w praktyce

rolniczej, o potencjale energetycznym roślin oleistych oraz ich przydatności do produkcji biopaliw i pozyskiwania energii cieplnej. Zdumiewająca i uderzająca jest wieloaspektowość i komplementarność tych badań, ich poznawczy jak i użytkowy charakter oraz wnikliwość merytoryczna i rzetelność metodyczna. Te rezultaty badań Profesora Budzyńskiego dobrze służą praktyce rolniczej. Jego autorskie lub współautorskie opracowania monograficzne pt. *Rzepak – produkcja surowca olejarskiego*, a także *Technologia produkcji rzepaku* oraz *Zbilansowane nawożenie rzepaku* zawierają kompendium wiedzy i wskazań praktycznych dla rolników oraz służb surowcowych zakładów przemysłu tłuszczowego. Obecnie Profesor rozwija badania dotyczące roślin oleistych pod kątem efektywności energetycznej i ekonomicznej różnych sposobów pozyskiwania surowca do produkcji biopaliw oraz ich znaczenia dla jakości biokomponentów, efektywności konwersji oleju i jego estryfikacji.

Drugim dużym obszarem zainteresowań naukowych Profesora Budzyńskiego jest agrotechnika roślin zbożowych uprawianych na cele paszowe lub konsumpcyjne. W tym zakresie Jego badania wniosły duży ładunek wiedzy dotyczącej środowiskowych i agrotechnicznych uwarunkowań produktywności i wartości pokarmowej ziarna różnych zbóż paszowych dla zwierząt, wiedzy o wariantowych technologiach produkcji ziarna pszenżyta ozimego i jarego, wiedzy o reakcjach zbóż jarych na uprawę w mieszankach międzygatunkowych i międzyodmianowych oraz o zasadności pozyskiwania ziarna paszowego z upraw współrzędnych. Badania dotyczące zbóż konsumpcyjnych zmierzały do tego aby, poprzez dobór odmian oraz technologii uprawy pszenicy i żyta (*chleba naszego powszedniego*) było dużo, bochenek był wyrośnięty, pulchny i smaczny, a rolnik uzyskiwał ekonomiczną satysfakcję. Nakierowane głównie na optymalizację odżywienia roślin azotem dostarczyły wiedzy o znaczeniu tego czynnika dla plonowania zbóż chlebowych, o wpływie na właściwości fizyczne ziarna, aktywność enzymatyczną mąki, ilość i jakość białek a przez to na technologiczną jakość do wypieku chleba. Duży dorobek profesora w zakresie roślin zbożowych sprawił, że to Jemu redaktorzy, wydanego dwukrotnie, podręcznika akademickiego *Szczegółowa uprawa roślin* powierzyli

opracowanie 7 obszernych rozdziałów dotyczących tej grupy roślin uprawnych. Zbiór zasad i wskazań praktycznych uprawy jęczmienia browarnego zawarł Profesor w rozdziale książki *Rynki i technologie produkcji roślin uprawnych* oraz w formie elektronicznej dostępnej w internecie. Jest on także współautorem cennego podręcznika *Nasiennictwo* w części dotyczącej specyfiki produkcji nasiennej roślin zbożowych.

Tych i innych wartościowych dokonań naukowych ma Profesor Budzyński w swoim dorobku wiele. Nie sposób ich wszystkich tutaj specyfikować i charakteryzować. Dlatego wymieniłem tylko ważniejsze obszary zainteresowań badawczych, w których Jego wkład do wiedzy rolniczej jest największy. Godzi się zauważyć, że Profesor Budzyński doskonale rozumie powinność nauk rolniczych, trafnie identyfikuje aktualne problemy naukowe produkcji roślinnej i potrzeby praktyki rolniczej. Toteż podejmowane przez niego problemy badawcze są ważne i silnie osadzone w realiach rolniczego gospodarowania. Miernikiem natomiast rozległej Jego aktywności badawczej jest kierowanie lub współwykonawstwo 27 projektów badawczych własnych, rozwojowych i badawczo-rozwojowych, w ostatnich 18 latach.

Profesor Budzyński tworzy wiedzę i ją skutecznie upowszechnia. Tę działalność upowszechnieniowo-ekspercką prof. dr hab. Stanisław Dzienia określa jako modelową. Składa się na to wiele form kontaktów i przekazywania wiedzy. Jest autorem lub współautorem licznych opracowań broszurowych i artykułów popularno-naukowych dla praktyki rolniczej, wykładowcą szkoleń rolniczych na terenie niemal całego kraju, współautorem ekspertyz naukowo-technicznych dla podmiotów gospodarczych i administracyjnych, doradcą Krajowego Zrzeszenia Producentów Rzepaku i Zakładów Tłuszczowych w Kruszwicy, członkiem Rady Konsultacyjnej COBORU w Słupi Wielkiej, przewodniczącym Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Zbożowych i członkiem Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Oleistych COBORU, członkiem wojewódzkiego Zespołu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego w Olsztynie, przez 3 lata był członkiem grupy doradczej Prezydenta RP ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

Ogromnym obszarem aktywności Profesora Budzyńskiego jest pełnienie funkcji opiniodawczej w nauce. Był recenzentem w 79 postępowaniach o nadanie stopni i tytułu naukowego oraz ocenach poziomu przewodów promocyjnych w jednostkach naukowych. Recenzował aż 127 projektów badawczych KBN i MNiSzW. Jest panelowym recenzentem sprawozdawcą w ocenie i kwalifikacji wniosków badawczych MNiSzW. Łącznie opracował 247 recenzji i ocen dotyczących nauki i 74 opinie dotyczące szkolnictwa wyższego. Uwzględniając także wypromowanie 14 doktorów i kierowanie rozwojem 3 doktorów habilitowanych trzeba dostrzec niezwykłą rolę Profesora Budzyńskiego w ustalaniu standardów polskiej nauki rolniczej i kreowaniu kadr naukowych.

Pozycja Profesora Budzyńskiego w nauce rolniczej jest wysoka i powszechnie akceptowana przez środowisko naukowe dyscypliny agronomii. Dali temu jednoznaczny wyraz opiniodawcy w postępowaniu o nadanie tytułu Doktora *Honoris Causa*, Profesorowie Stanisław Dzienia i Andrzej Kotecki. Świadczą o tym także pełnione przez Profesora funkcje z wyboru. Z wyboru przez dwie kadencje był prorektorem ds. studiów Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, z wyboru był członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, trzykrotnie był wybierany na członka Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułu, sześciokrotnie wybierany na członka Komitetu Uprawy Roślin PAN, a w ubiegłorocznych wyborach, w tajnym głosowaniu, uzyskał zdecydowanie największe poparcie spośród 82 kandydujących przedstawicieli uprawy roślin i łąkarstwa.

Pól aktywności Profesora Budzyńskiego jest tak wiele, że nie sposób ich wszystkich wymieniwać. Wspomnę tylko, że przez 3 lata był rektorem Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Olsztynie, od 7 lat jest członkiem Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, od bieżącego roku ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej, jest członkiem Rad Programowych kilku czasopism naukowych, członkiem towarzystw naukowych, kierownikiem Katedry Agrotechnologii i Zarządzania Produkcją Roślinną w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

Gdy spojrzeć na całość dorobku naukowego, opiniodawczego, upowszechnieniowego wiedzy i rozlicznych form aktywności w organizacji życia naukowego, kształceniu kadr naukowych i młodzieży studenckiej nie trudno dostrzec ogromną aktywność i pracowitość Profesora Budzyńskiego. A przecież ma On też życie rodzinne – żonę Danutę, dwoje dzieci, troje wnucząt i chyba sam tylko wie jak pogodzić tak rozliczne i absorbujące obowiązki zawodowe z rolą męża, ojca i dziadka.

Ta charakterystyka byłaby niepełna bez ukazania osobowości Profesora. Jest naukowcem wielce pomysłowym, dynamicznym w działaniu, wszystko co robi, robi skutecznie, umiejętnie, z wyczućciem, pasją i zaangażowaniem. Jest intelektualistą potrafiącym rzeczowo, sugestywnie prezentować swoje poglądy i z właściwą sobie swadą dotrzeć zarówno do mentalności rolnika praktyka jak i do profesora. Jest człowiekiem o pogodnym, ujmującym sposobie bycia i asertywnej postawie wobec innych.

Promotor:

prof. dr hab. Franciszek Rudnicki

**O POTRZEBIE KOEGZYSTENCJI ROLNICTWA
„ŻYWNOŚCIOWEGO” I „ALTERNATYWNEGO”
(ENERGETYCZNEGO)**

wykład

Magnificencjo i Wysoki Senacie,
Panie Dziekanie i Wysoka Rado Wydziału Rolniczego,
Szanowni Państwo.

Z nieśmiałością, ale i z wdzięcznością przyjmuję najwyższe wyróżnienie akademickie nadane przez Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy. Nie mógł ten fakt nie wywołać u mnie refleksji o korzeniach i drodze, którą idę. Jestem synem tej Ziemi i nie mniej niż 5 pokoleń moich przodków żyło z niej, dosłownie i w przenośni – prowadząc gospodarstwa w trójkącie Izbica Kujawska – Ujma Duża – Brześć Kujawski.

Dziękuję za łaskawość, przyjazną ocenę i dobroć jakiej doznaję od ludzi, z którymi od lat współpracuję. Najbliższym dziękuję za to, że zawsze byli i są ze mną, moimi problemami i radościami.

Wysoki Senat i Radę Wydziału zapewniam, że ta Uczelnia staje się – obok Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie – moją drugą Alma Mater, której chcę służyć, i której życzę świetlanego rozwoju.

Ogólna potrzeba bezpieczeństwa ma wiele wymiarów, centralne jednak miejsce przypada bezpieczeństwu żywnościowemu. Wyraża się ono dostępem do żywności strategicznej, niezbędnej do aktywnego życia. Bezpieczeństwo żywnościowe wyznaczają niejako 3 warunki: posiadania wystarczającej ilości żywności strategicznej; ekonomicznej jej dostępności; adekwatności, czyli tego że żywność winna być niefałszowana w procesie produkcji i uszlachetniania, zdrowa – jak upraszczając – ją nazywamy.

Problemy bezpieczeństwa żywnościowego – zgodnie z duchem deklaracji FAO - winny być rozpatrywane w wymiarze międzynarodowym, krajowym i gospodarstwa domowego. To po pierwsze. Po drugie, w warunkach gospodarki rynkowej o wyborze żywności decydują czynniki ekonomiczne – tj. dochód i cena. Na rynku żywności mamy do czynienia nie z potrzebą odżywiania się, ale z popytem na żywność i możliwością lub niemożliwością jego zaspokojenia. Im mniejsze dochody rodziny, tym większą część dochodu wydaje się na żywność – jak mówi prawo Engla z XIX chyba stulecia.

Przywołajmy znane liczby, które dotyczą pierwotnych przyczyn omawianego zjawiska. Na świecie jest 6,7 miliarda ludzi z czego aż 76% żyje na dwu kontynentach – w Azji i Afryce. Produkt krajowy brutto per capita, a właściwie jego zróżnicowanie (nawet 43-krotne) nie wymaga komentarza, podobnie jak dynamika własnej produkcji żywności na mieszkańca.

Zakres wykładu:

Produkcji na cele żywnościowe – rośnie nowa konkurencja – produkcja biomasy na biopaliwa. Autor omówił strategiczne surowce żywnościowe, geograficzne zróżnicowanie ich produkcji, udział w tzw. bezpieczeństwie żywnościowym, rosnący udział w produkcji energii biopaliw I-III generacji, światowy i unijny rynek biopaliw jako główny konkurent dotychczasowego użytkowania ziarna zbóż.

W części porównawczej (surowce żywnościowe a energetyczne) Profesor skoncentrował się na ocenach Banku Światowego dotyczących możliwości produkcji biomasy na cele energetyczne w Europie, a następnie w Polsce, omówiono czynniki ograniczające wolumen i jakość produkcji fitomasy – przyrodnicze, agrotechniczne, systemowe. Wskazano niewykorzystane sposoby energetycznej konwersji biomasy, podkreślono brak działań na rzecz rozwoju biogazowni a w dalszej kolejności biorafinerii.

Brak alternatywy – wg mówcy – dla produkcji biomasy energetycznej wyznacza taką samą zależność dla współistnienia rolnictwa „żywnościowego” oraz „energetycznego”. Autor skwantyfikował drogi dochodzenia w kraju do możliwości takiego współistnienia.

prof. dr hab. Wojciech Stefan Budzyński
Doktor Honoris Causa

Q. F. F.

F. Q. S.

SUMMIS AUSPICIIS SERENISSIMAE REI PUBLICAE POLONORUM
NOS
UNIVERSITATIS STUDIORUM NATURALIUM POSNANIENSIS
RECTOR MAGNIFICUS
ET
FACULTATIS AGRICULTURAE ET BIOTECHNICAE DECANUS
ET
PROMOTOR RITE CONSTITUTUS
COMMUNI OMNIUM UNIVERSITATIS ORDINUM CONSENSU
IN VIRUM CLARISSIMUM AC DOCTISSIMUM

ADALBERTUM BUDZYŃSKI

SCIENTIARUM AGRARIARUM PROFESSOREM DOCTOREM HABILITATUM
CATHEDRAE AGROTECNOLOGIAE ARTIS AGRORUM FRUGES ADMINISTRANDI PECUNIAMQUE EX AGRICULTURA
FACIENDI IN UNIVERSITATE STUDIORUM VARMIENSI-MASURIENSI IN URBE ALLENSTENIO
MULTOS PER ANNOS MODERATOREM
CONSILII PLANTARUM COLENDARUM ACADEMIAE SCIENTIARUM POLONAE SECRETARIUM ET SOCIUM
MULTARUM SOCIETATUM SCIENTIARUM TAM IN POLONIA QUAM IN ALIIS TERRIS SOCIUM
CONSILII PRAESIDIALIS COMMISSIONIS CENTRALIS GRADIBUS ET TITULIS TRIBUENDIS CONSTITUTAE SOCIUM
ATQUE IN EADEM COMMISSIONE PARTIS AD SCIENTIAS BIOLOGICAS AGRARIAS SILVESTRES VETERINARIAS
PERTINENTIS MULTOS PER ANNOS PRAESIDEM
COMMISSIONIS ET CONSILII CONSULTORUM SEDIS CENTRALIS MUTATIONIBUS PLANTARUM CULTURAM
INVESTIGANDIS DESTINATAE SOCIUM
QUI IN PLANTIS FRUMENTARIIS ET INDUSTRIALIBUS COLENDIS VIR FUIT PERITISSIMUS ATQUE ERUDITISSIMUS
QUI RERUM AGRARIARUM INVESTIGATOR ET SCIENTIAE AGRICULTURAE PROPAGATOR FUIT INDEFESSUS
QUI PROPRIAM CONDIDIT SCHOLAM IN QUA EMINENTISSIMI SCIENTIARUM HOMINES EDUCATI ET FORMATI SUNT
QUORUM MULTI IN NOSTRA QUOQUE UNIVERSITATE OFFICIA SUA EXPLENT
QUI MULTIS MAGNI PONDERIS INSIGNIBUS ET PRAEMIIS TAM PUBLICIS QUAM ACADEMICIS DONATUS EST

DOCTORIS HONORIS CAUSA

NOMEN ET HONORES IURA ET PRIVILEGIA CONTULIMUS IN EIUSQUE REI FIDEM HASCE LITTERAS UNIVERSITATIS
STUDIORUM NATURALIUM POSNANIENSIS SIGILLO SANCIENDAS CURAVIMUS

DATUM POSNANIAE DIE XXVIII MENSIS IUNII ANNO MMXVI

GREGORIUS MOZYŃCZAK
R. T. RECTOR

WITOLD KOZŁARA
PROMOTOR ET R. T. DECANUS

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Rektor: prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak

Dziekan: prof. dr hab. Wiesława Koziara

Promotor: prof. dr hab. Wiesława Koziara

Recenzenci: prof. dr hab. Zbigniew Skinder,

*Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja
Śniadeckich w Bydgoszczy*

prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak,
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

prof. dr hab. Aleksander Szmigiel,
Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

Laudacja

Magnificencje Rektorzy!
Wysoki Senacie!
Wielce Czcigodny Doktorze *Honoris Causa*
Szanowni Państwo

Przedstawiając postać Profesora Wojciecha Budzyńskiego, Jego osiągnięcia naukowe i zawodowe oraz zasługi dla polskiego rolnictwa, wyrażam głębokie przekonanie, że tytuł Doktora *Honoris Causa* Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu nadajemy osobie o wielkim autorytecie i powszechnym uznaniu, człowiekowi niezwykłemu, zasłużonemu nie tylko w wymiarze ogólnym, ale i naszej Uczelni oraz regionu wielkopolskiego.

Na dzisiejszym posiedzeniu Senatu Panu Profesorowi Wojciechowi Budzyńskiemu zostanie nadany tytuł Doktora *Honoris Causa* Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Uroczystość taka to niezwykle wydarzenie w życiu każdego uniwersytetu, stąd podniosłe słowa, które był łaskaw wypowiedzieć Jego Magnificencja otwierając dzisiejsze obrady i jakie wypowiedziane zostaną jeszcze wielokrotnie. Wyróżnienie to ma wyjątkową rangę w środowisku akademickim, tradycję sięgającą XV wieku, a nadaje się je osobom szczególnie zasłużonym, cieszącym się wielkim autorytetem i uznaniem społecznym. Tytuł ten powszechnie uznaje się za najwyższą godność jaką może nadać uczelnia akademicka.

Odbieram jako wielki zaszczyt możliwość wygłoszenia laudacji oraz przedstawienia Dostojnemu Gremium informacji o postępowaniu w sprawie nadania tytułu Doktora *Honoris Causa* naszego uniwersytetu.

Inicjatywa nadania najwyższej godności akademickiej Panu Profesorowi Wojciechowi Budzyńskiemu została podjęta przez dziekana Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii w dniu 13 stycznia 2016 roku. Następnie rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, przywołując pozytywną opinię Konwentu Godności Honorowych, wyraził zgodę na wszczęcie przedmiotowej procedury. Rada Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii na posiedzeniu w dniu 17 lutego 2016 roku powołała komisję w składzie: prof. dr hab. Andrzej Mocek - przewodniczący oraz prof. dr hab. Zbigniew Broda, prof. dr hab. Ryszard Słomski, prof. dr hab. Hanna Sulewska i prof. dr hab. Zenon Woźnica.

Komisja, po zapoznaniu się z materiałami dotyczącymi dokonań Kandydata, przedstawiła Radzie Wydziału wnioski o poparcie tej inicjatywy oraz zaproponowała promotora w osobie prof. dr hab. Wiesława Koziary oraz recenzentów w osobach: prof. dr hab. Zbigniewa Skindera z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, prof. dr hab. Grzegorza Skrzypczaka z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, prof. dr hab. Aleksandra Szmigła z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

Profesor Wojciech Budzyński to ceniony znawca w dziedzinie nauk rolniczych i dyscyplinie agronomii. Wśród specjalistów tego obszaru zaliczany jest do grona badaczy, których prace wniosły znaczący wkład we współczesny rozwój nauki. Stwierdzenia tego nie ograniczam tylko do dyscypliny agronomii. Poza elementami poznawczymi, zwiększającymi kompendium wiedzy w uprawianej dziedzinie, dociekania naukowe Pana Profesora i uogólnienia przez Niego formułowane znajdują bezpośrednie zastosowanie w praktyce rolniczej przez co przyczyniają się do wzrostu produkcji bezpiecznej żywności i stanowią fundament celu strategicznego jakim jest bezpieczeństwo żywnościowe kraju.

Profesor Wojciech Budzyński urodził się 5 grudnia 1948 roku na Kujawach, gdzie wychował się w rodzinie właściciela gospodarstwa rolnego. W 1966 roku ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika we Włocławku, po czym przeniósł się na Warmię i Mazury,

podejmując studia w Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie i do dziś jest mieszkańcem tego regionu.

O Jego predyspozycjach i wczesnym zainteresowaniu nauką świadczy to, iż na ostatnich latach studiów był stypendystą naukowym, a po ich ukończeniu udał się na staż do Wageningen, Uniwersytet Rolniczy o światowej renomie. Po odbyciu stażu zatrudniony został w Instytucie Uprawy Roli i Roślin, na ówczesnym Wydziale Rolniczym AR-T w Olsztynie. Na tej uczelni pracuje do chwili obecnej.

Pracę doktorską obronił w 1976 r. na macierzystym wydziale, a funkcję promotora w tym przewodzie pełnił Profesor Kazimierz Majkowski. Jego badania koncentrowały się wówczas na poznaniu biologii i agrotechnice jarych roślin zbożowych. Następnie poszerzył swoje zainteresowania naukowe o prace nad nowymi w Europie genotypami rzepaku. W 1986 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie znaczącego dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej, w której przedstawił teoretyczne i praktyczne aspekty uprawy polskiego rzepaku podwójnie uszlachetnionego. Tytuł profesora nauk rolniczych uzyskał w 1995 roku i już po kolejnych dwóch latach mianowany został na stanowisko profesora zwyczajnego.

W trakcie pracy zawodowej Profesor Wojciech Budzyński pełnił funkcje kierownika Zakładu Roślin Zbożowych w Katedrze Produkcji Roślinnej (1988-2000), a od 2000 do 2015 kierował Katedrą Agrotechnologii, Zarządzania Produkcją Rolniczą i Agrobiznesu (nazwa aktualna). Ponadto na macierzystym wydziale pełnił funkcję prodziekana, a przez dwie kadencje prorektora ds. studiów i studentów. W latach 2001-2004 był Rektorem Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Olsztynie.

Postać Profesora jest dobrze znana wielu osobom spośród dostojnego grona zebranego na tej Sali. Osoby te zgodzą się z pewnością ze stwierdzeniem, że przedstawienie całości dorobku zawodowego Profesora byłoby zadaniem niezwykle trudnym, stąd zaakcentuję tylko

wybrane wątki z Jego wyjątkowo bogatego życia naukowego, popularyzatorskiego i organizacyjnego. W przygotowaniu laudacji nieocenioną pomocą dla mnie stanowiły opinie przygotowane przez recenzentów – wybitnych Profesorów w osobach: Zbigniewa Skindera, Aleksandra Szmigła i rektora naszego Uniwersytetu, Grzegorza Skrzypczaka.

Jak wskazuje w swojej opinii Profesor Zbigniew Skinder *„Całokształt osiągnięć Prof. W. Budzyńskiego jako pracownika naukowego w każdym zakresie działalności jest imponujący. Ma duży, oryginalny i spójny dorobek publikacyjny, w którym dominują rośliny oleiste, a w dalszej kolejności zboża oraz prace z zakresu agroenergetyki.”*

Podobną opinię wyraził w swojej ocenie Profesor Aleksander Szmigiel stwierdzając: *„Tematyka badawcza jest bardzo szeroka, ale głównymi grupami były rośliny oleiste, zboża i rośliny energetyczne. Ważnym zagadnieniem w prowadzonych badaniach i publikacjach była ocena nakładów energetycznych i energetyczna wydajność plonu, co pozwoliło na ocenę ekonomiczną, a tym samym opłacalność produkcji. Prof. dr hab. Wojciech Budzyński jako pierwszy w kraju w pracach z zakresu szeroko rozumianej uprawy wprowadził ocenę energetyczną i ekonomiczną, co obecnie jest coraz powszechniej stosowane. Działalność ta w środowisku naukowym została nazwana „szkołą Profesora Budzyńskiego”. Pan Profesor Grzegorz Skrzypczak zastrzegając, iż jest to w dużym stopniu uproszczenie, jako główne kierunki w dorobku Kandydata wskazuje ... opracowanie naukowych i praktycznych podstaw produkcji zbóż i rzepaku na cele konsumpcyjne, ekonomicznych uwarunkowań produkcji prozdrowotnych roślinnych surowców żywnościowych, opracowania efektywnych technologii produkcji biomasy energetycznej pochodzenia roślinnego. Równolegle Profesor pracował i pracuje nad agrotechniką bobiku, agrotechniką żyta populacyjnego i mieszańcowego czy technologiami uprawy jęczmienia browarnego. Dalej koncentruje swoje zainteresowania nad efektywnymi systemami produkcji biomasy i jej konwersją do paliw płynnych i gazowych, by zwięźczyć to opracowaniami dotyczącymi technologii produkcji fitomasy energetycznej z gruntów ornych i zeutrofizowanych wód*

powierzchniowych, a w ostatnich latach związać się współpracą z firmami *fitofarmaceutycznymi by mieć możliwość oceny wpływu zabiegów ochrony roślin i różnych agrochemikaliów na wybrane elementy środowiska rolniczego*. Pan Rektor podkreśla ogromny sukces w praktycznym wdrażaniu wyników badań, a ponadto uznaje za *praktycznie niemożliwą do oceny rolę Profesora Budzyńskiego w tworzeniu i wdrażaniu krajowego systemu oceny odmian roślin zbożowych i roślin oleistych*.

Dorobek publikacyjny Pana Profesora Budzyńskiego, będący owocem jego działalności naukowo-badawczej uznać należy za imponujący. Był autorem lub współautorem łącznie 429 prac, w tym: 184 oryginalnych prac twórczych, 4 podręczników, 15 monografii, 10 opracowań stanowiących instrukcje wdrożeniowe, 96 publikowanych materiałów konferencyjnych i posterów, 120 prac naukowo-popularnych. Ważną część dorobku stanowi wykonanie kilkudziesięciu recenzji na stopień doktora, doktora habilitowanego, tytułu profesora i czterech recenzji na tytuł Doktora *Honoris Causa*.

Jak zaznacza profesor Grzegorz Skrzypczak: wyniki prac publikowane były w wydawnictwach krajowych celem ich wdrożenia w szeroko pojętej gospodarce żywnościowej, a w ostatnich latach po radykalnej zmianie strategii publikowania w renomowanych czasopismach rolniczych m.in. w *Agronomy Journal, Energy, Czech Journal of Food Science, Journal of Entomology, Plant, Soil and Environment, Field Crop Research*.

Na bardzo wysoką ocenę zasługują dokonania Profesora Wojciecha Budzyńskiego w zakresie przekazywania wiedzy praktyce rolniczej. W różnych spotkaniach branżowych, organizowanych w całym kraju przez ośrodki doradztwa rolniczego, Zakłady Tłuszczowe Kruszwica i Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku uczestniczyło około 28 tysięcy producentów zbóż i rzepaku. Ponadto przez trzy lata był Pan Profesor członkiem Grupy Doradczej Prezydenta RP ds. Rolnictwa i Obszarów Wiejskich.

Przyjmując ogólne definicje mówiące, że nauka to wiedza o rzeczywistości, a zadaniem naukowca jest rzetelna działalność, która

powiększa zasoby wiedzy i umiejętności oraz sprzyja wymianie informacji należy stwierdzić, iż Pan Profesor Wojciech Budzyński w pełni zasługuje by być nazywanym naukowcem. Zaś z racji, zasygnalizowanych tylko powyżej badawczych oraz imponującego dorobku publikacyjnego właściwym jest określenie Go mianem wybitnego naukowca.

Wszyscy recenzenci bardzo wysoko ocenili także działalność dydaktyczną Kandydata oraz Jego osiągnięcia w kształceniu kadr naukowych. Prof. dr hab. Zbigniew Skinder napisał m.in. *„Prof. W. Budzyński jest znany w środowisku akademickim z dużych wymagań merytorycznych stawianych sobie, współpracownikom oraz kształconej licznej kadrze naukowej. W okresie 44 lat pracy w macierzystej Uczelni wypromował 170 magistrów. Był promotorem 17 zakończonych przewodów doktorskich, 3 przewodów habilitacyjnych, w których był konsultantem i doradcą merytorycznym. Prowadził wszystkie formy zajęć dydaktycznych. Dwukrotnie był wyróżniany przez studentów macierzystego Wydziału mianem Nauczyciel Roku. Na szczególną uwagę zasługuje Jego zaangażowanie w organizację uznanych w kraju 16 Regionalnych i 3 Centralnych Olimpiad Wiedzy i Umiejętności Rolniczych. Utworzenie fundacji Pomocy Studentom „Żak”, prężnie działającej już od 21 lat, sam Autor uważa za swój sukces menedżersko-organizacyjny”*.

W ocenie prof. dr. hab. Aleksandra Szmigła: Działalność dydaktyczna prof. dr hab. W. Budzyńskiego realizowana była i jest w różny sposób, głównie poprzez prowadzenie wykładów, ćwiczeń, seminariów dla studentów studiów I i II stopnia, a także dla doktorantów. Działalność dydaktyczną realizował prof. dr hab. W. Budzyński, pełniąc funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego. W tym czasie przygotował i wdrożył system studiów dwustopniowych, przygotował także powołanie nowych kierunków studiów i nowych specjalności. Opracował i wdrożył indywidualne ścieżki kształcenia dla wybitnych studentów. Dużym sukcesem dydaktycznym odznaczał się okres pełnienia przez prof. dr. hab. W. Budzyńskiego funkcji prorektora ds. studiów. Pod jego kierownictwem dokonano zmian organizacji nauczania, a dwa nowe kierunki studiów tj. biotechnologia oraz zarządzanie i marketing początkowo jako międzywydziałowe dały początek nowym wydziałom.

Z powyższymi opiniami w pełni zgodził się trzeci z recenzentów prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak, który zaakcentował wyraźnie dwukrotny wybór Profesora Wojciecha Budzyńskiego na Nauczyciela Roku na macierzystym wydziale, a w podsumowaniu napisał: pasja wykładami i hobby dydaktyczne pozwoliły Profesorowi Wojciechowi Budzyńskiemu realizować misję nauczyciela akademickiego w pracy ze studentami i młodymi adeptami nauki. „*Ad multos annos*” Profesorze dla kontynuowania takiej działalności.

Na duże uznanie zasługuje zaangażowanie Doktora Honorowego w organizację nauk rolniczych i aktywność w centralnych gremiach przedstawicielskich nauki. Pan Profesor był członkiem Sekcji Szkół Rolniczych w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego i Nauki, gdzie pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Rozwoju Szkolnictwa, jest ekspertem Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej oraz Polskiej Komisji Akredytacyjnej, od 2000 roku jest członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, w której obecnie pełni funkcję przewodniczącego Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych i jest członkiem Prezydium CK. W 1989 roku został członkiem Komitetu Uprawy Roślin PAN, a w 2002 roku członkiem kapituły Warmińsko-Mazurskiej Nagrody Jakości przy marszałku Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Profesor Grzegorz Skrzypczak wieńczy tę działalność stwierdzeniem: Praca jednego dla dobra tak wielu, dodając: jakże znamienym jest jaki, że trafiał tam z woli wyborców środowiska akademickiego.

Profesor Wojciech Budzyński był lub jest członkiem wielu Rad Programowych periodyków naukowych: *Electronic Journal of Polish Agricultural Universities*, *Rośliny Oleiste-Oilseed Crops*, *Pamiętnik Puławski*, *Fragmenta Agronomica*, *Humanistyka* i *Przyrodoznawstwo*, *Progress in Plant Protection*. Ponadto przez kilka lat był panelowym recenzentem sprawozdawcą w ocenie i kwalifikacji wniosków badawczych MNiSW.

Wysiłek i osiągnięcia Profesora Wojciecha Budzyńskiego dla rozwoju nauk rolniczych nie pozostały niezauważone. Wyrazem uznania za tak zaangażowaną postawę jest wyróżnienie Go wieloma nagrodami

i odznaczeniami państwowymi, w tym: Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Odznaka Honorowa „Zasłużony dla rolnictwa”, Odznaka za Zasługi dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Honorowa Odznaka „Zasłużony dla Warmii i Mazur” oraz wiele odznaczeń akademickich i środowiskowych. Godnym odnotowania jest nadanie Profesorowi W. Budzyńskiemu w 2008 tytułu Doktora *Honoris Causa* Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy.

Przedstawiając sylwetkę Profesora Wojciecha Budzyńskiego nie sposób pominąć ścisłych związków Pana Profesora z poznańskim środowiskiem naukowym, a zwłaszcza z naszą Uczelnią – Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu. Kontakty te rozpoczęły się od wizyt w Instytucie Hodowli i Aklimatyzacji Roślin i spotkań z dwoma jakże znaczącymi autorytetami naukowymi w osobach Profesora Felicjana Dembińskiego i Profesora Jana Krzymańskiego. Współpraca ta, jeszcze przy udziale docenta Andrzeja Horodyskiego, zaowocowała ponad 20-letnimi aktywnościami naukowymi, wdrożeniami, konferencjami i upowszechnieniowymi tak ważnej gospodarczo rośliny jaką jest rzepak. W latach późniejszych zespołem kierował Profesor Czesław Muśnicki z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, a dzisiaj z ramienia IHAR Pani Profesor Iwona Bartkowiak–Broda. Kontakty te pozwoliły Profesorowi Wojciechowi Budzyńskiemu na dalszą współpracę z Profesorami Wiesławem Koziarą i Hanną Sulewską oraz doktorem Piotrem Tobiłą, którą stanowiły wspólne badania nad pszenżytem w ramach grantu MNiSW oraz monografia poświęcona pszenicy zwyczajnej i orkiszowej, jak i monografia *Rośliny oleiste*. W kontaktach z MNiSW jako modelową współpracę wymienia Pan Profesor W. Budzyński tę, którą prowadził z Profesorem Jerzym Szukałą z Katedry Agronomii naszej Uczelni, a w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego z Panem Profesorem Andrzejem Dubasem. W tym miejscu trzeba wskazać, jak ogromną rolę odegrał Pan Profesor Wojciech Budzyński w promowaniu kadr naukowych naszego Uniwersytetu. Fakt ten znalazł uznanie całej społeczności naszej Uczelni i w 2014 roku JM Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu nadał Profesorowi *Medal Akademia Rerum Rusticarum Posnaniensis* w podziękowaniu za wieloletnią współ-

pracę oraz w zakresie rozwoju kadr naukowych uniwersytetu w szczególności Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii.

W ocenie dorobku naukowego Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego wszyscy recenzenci podkreślili, co przytoczono wyżej, nie tylko imponujące osiągnięcia publikatorskie, ale też ponadprzeciętną Jego aktywność naukową i organizacyjną wykraczającą daleko poza dyscyplinę, w której się specjalizuje. Skutkiem tych działań i decyzji Rada Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii na posiedzeniu w dniu 15 kwietnia 2016 roku podjęła uchwałę w sprawie nadania tytułu Doktora *Honoris Causa* prof. dr. hab. Wojciechowi Budzyńskiemu. Uchwała ta przekazana została JM Rektorowi Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Czcigodny Doktorze *Honoris Causa*!

W tym uroczystym dniu, wyróżniając Ciebie najwyższą godnością akademicką, wyrażamy uznanie dla wagi Twoich dokonań i najgłębszy szacunek dla postawy uczonego.

Wydarzenie to odbieramy również jako nobilitację naszego Uniwersytetu.

Zechciej też Panie Profesorze przyjąć życzenia dobrego zdrowia, wszelkiej pomyślności i wielu dalszych równie znakomitych, jak dotąd owoców swojej pracy.

Promotor:
prof. dr hab. Wiesława Koziara

IDEA UNIWERSYTETU W DZIEJACH WARMII I MAZUR

Wykład

Wielce Szanowni Państwo,

Mam nadzieję, że temat przedstawianego wykładu w ustach rolnika nie zdziwi Państwa. Przybliżę w nim bratni dla Was mój Uniwersytet w kontekście historycznym i obecnym.

Warmia i Mazury weszły do historii powszechnej jako region historyczny, składowy Prus, i z nim powinny być zawsze kojarzone. Nazwa Prusy po raz pierwszy pojawiła się w dokumentach Mieszka I (992 rok). W *Dagome iudex* napisano, że: granicą terytorium Państwa Gniezno od północy jest Pomorze, a w części wschodniej granica Prus ciągnąca się do ówczesnej Rusi. Historyczne pruskie Truso odkopano w XX wieku nad rzeką Elbląg. W XIII wieku Prusami nazywano plemiona estyjskie, czyli Sambów, Skalowów, Natangów, Warmów, Narowów, a później zaliczono także uformowane plemiona z Galindów, Barcjan i Sasinów oraz wspólnotę Sudowów z dużego obszaru Jaćwierzy. Źródłem bogactwa Prusów był najpierw bursztyn, a potem także metalurgia brązu, żelaza, rybołówstwo, łowiectwo, hodowla owiec, kóz, bydła, uprawa zbóż i lnu.

Prusy od X wieku stały się obszarem zainteresowania państw ościennych – potrzeba chrystianizacji, a także podporządkowania gospodarczego. Bolesław Chrobry, inicjator misji biskupa praskiego Wojciecha, chciał zapewnić bezpieczeństwo i uchronić państwo polskie przed ewentualnym najazdem Prus w przyszłości, a ponadto stworzyć możliwość powstania chrześcijańskiego państwa Prusów zależnego od Polski.

Biskup wyruszył z Gniezna (997 rok), dotarł (w towarzystwie brata i zakonników benedyktyńskich) drogą wodną wzdłuż Zalewu Wiślanego do Truso oraz do Świętego Gaju, gdzie został ścięty. Śmierć

biskupa Wojciecha przyspieszyła pielgrzymkę cesarza niemieckiego do Gniezna (1000 rok), a także powstanie tu arcybiskupstwa i trzech biskupstw w Krakowie, Wrocławiu i Kołobrzegu oraz koronowanie władcy Polski (1025 rok). Bolesław Chrobry inspirował kolejną wyprawę, tym razem z udziałem mnicha Brunona z Kwerfurtu. Ten został zamordowany 9 marca 1009 roku nad jeziorem Niegocin pod Giżyckiem.

Większe sukcesy chrystianizacyjne miały zakony, szczególnie joannitów (przełom XII i XIII wieku) oraz cystersów (1202-1216) na obszarach Pomezanii i Pomezanii. Wsparcie misji pierwszego biskupa pruskiego Christiana było powodem sprowadzenia Krzyżaków na sąsiednią Prusom ziemię chełmińską. Ich pozycję w Prusach umocniło połączenie z zakonem kawalerów mieczowych w Inflantach (1237) i innymi, mniejszymi zgromadzeniami (na Pomorzu Gdańskim i ziemi dobrzyńskiej). Traktat toruński w 1466 roku jednoczył Prusy z państwem polskim. Najważniejsze części Prus, tj. Pomorze Gdańskie z ujściem Wisły, Powiśla z Żuławami (z Malborkiem, Elblągiem i ziemią chełmińską) nazwano po 1466 roku Prusami Królewskimi. Warmia biskupia jako dominium biskupów warmińskich przeszła także pod opiekę króla polskiego. Wschodnią część Prus zatrzymał Zakon (władztwo terytorialne) jako lenno władcy polskiego. Warmia aż do pierwszego rozbioru Polski w 1772 roku rządziła się własnymi prawami, miała swój sejmik, a także wojsko. Atrybutem suwerenności był herb biskupi i herb kapitulny.

Próbie powrotu do stanu sprzed 1466 roku przeprowadził Albrecht Hohenzollern, zajmując w latach 1519-1521 miasta Warmii. W wojnie tej wstąpił się Mikołaj Kopernik, ówczesny administrator komornictwa olsztyńskiego, broniąc skutecznie zamku kapituły warmińskiej (1521). Ostatecznie w 1525 roku Albrecht Hohenzollern złożył Zygmuntowi I Staremu hołd (zwany pruskim) i stał się dziedzicznym księciem Prus (od tej daty zwanych Książęcymi). Wasal króla polskiego otrzymał nowy herb (czarny orzeł z literą S-*Sigismuntus* - i koroną królewską na szyi). Państwo zakonne przekształciło się w lenne księstwo świeckie. Albrecht jako zwolennik

luteranizmu szerzył to wyznanie na terytorium nowego księstwa (pierwszego luteranckiego w ówczesnej Europie).

Od 13 września 1772 roku Warmię włączono do zaboru pruskiego. W 1815 roku po podziale Prus na Wschodnie i Zachodnie zlikwidowano rejencję warmińską. Fryderyk II zwiększył 3-4-krotnie podatki, wprowadził przymus wojskowy; wyraźnie faworyzowano protestantów, co wywoływało antypruską postawę Warmiaków.

Mazurzy odróżniali się od Warmiaków przede wszystkim religią, byli wyznania ewangelickiego, ale modlili się w języku polskim. Nazwy Mazur wobec mieszkańców tej ziemi zaczęto używać dopiero w połowie XIX wieku. Tyle wstępu ...

Przechodząc do uniwersytetu – najstarsze, powstałe w średnio-wieczu, uniwersytety europejskie były korporacją studentów płacących za naukę i wybierających profesora, u którego ją pobierali. Wybór rektora też należał do studentów. Profesorowie prowadzili wykłady, egzaminowali, nadawali stopnie naukowe z zakresu sztuk wyzwolonych, do których zaliczano medycynę, teologię i prawo. Taką uczelnią był Uniwersytet Boloński powstały w 1088 roku.

Młodszy o kilkadziesiąt lat uniwersytet w Paryżu (Sorbona) był cechem profesorów, wybierających rektora ze swego grona. Jego władzę ograniczał urząd kanclerza mianowanego przez Kościół. Kanclerz zatrudniał profesorów. Taki uniwersytet uprawiał i specjalizował się w „czystej teologii”, ale kształcił najczęściej także w innych sztukach wyzwolonych.

Na ziemiach Prusów ideę tworzenia pierwszych *scholam sive studium particulare* (szkoły średniej akademickiej, przygotowującej do studiów uniwersyteckich), a następnie studium generale (jak nazywano w średniowieczu uniwersytet) zapoczątkowali Krzyżacy.

Rozwój państwa krzyżackiego wymagał kadr głównie prawniczych i administracyjnych, nauczycielskich, a także z wykształceniem filozoficznym, obejmującym między innymi biologię i matematykę. Wielcy mistrzowie

zakonu chcąc uchodzić za świątłych, popierali rozwój nauk. W 1386 roku, na prośbę wielkiego mistrza Konrada von Rotensteina, papież Urban VI wydał bullę erekcyjną zezwalającą na założenie w państwie zakonnym, na wzór boloński, studium generale z wydziałami teologii oraz prawa kanonicznego i cywilnego, a także filozofii i medycyny. Uczelnia ta miała powstać w Chełmnie na ziemi otrzymanej od Polski. Władza zakonna nie zapewniła jednak wystarczających podstaw materialnych uczelni, więc inicjatywa nie została zrealizowana, podobnie zresztą jak trzy następne, z tych samych powodów.

Po poddaniu się Prus Kazimierzowi Jagiellończykowi (1454) Chełmno wystąpiło do króla o sfinansowanie takiego zamiaru, jednak bez sukcesu. Miasto musiało się zadowolić średnią szkołą akademicką (*studium particulare*), która w krótkim czasie stała się najlepszym zakładem naukowym w Prusach Królewskich. Przypuszcza się, że Mikołaj Kopernik zanim udał się do Krakowa, pobierał nauki właśnie w Chełmnie.

Dopiero w połowie XVI wieku zaczął realizować się wielki projekt uniwersytecki. Zapoczątkowano go powstaniem w Elblągu, Gdańsku i Toruniu protestanckich gimnazjów, którym nadano nazwy akademickich. Gimnazjum takie powołał w Królewcu Książę Albrecht Hohenzollern w 1539 roku z fundacji książęcej, państwowej. W budowie gimnazjum partycypowały władze Królewca, a także biskup sambijski. Program gimnazjum był podobny do treści wykładanych na ówczesnych uniwersytetach. Już w lipcu 1544 roku Albrecht podniósł gimnazjum do rangi uniwersytetu. W pierwszej rekrutacji zgłosiło się ponad trzystu kandydatów, w tym wszyscy uczniowie szkoły gimnazjalnej.

Książę nie żałował pieniędzy na organizację uniwersytetu, sprowadził znakomitych profesorów, zapewnił im mieszkania i godziwe pensje, a studiującym bursy. Wśród profesorów były znane europejskie autorytety, między innymi: Andrzej Kulawiec i Stanisław Rafajłowicz – teologia; Andrzej Aurifaber – medycyna; Krzysztof Jonas – prawo rzymskie oraz Georg Sabinus, profesor retoryki i poeta, który został pierwszym rektorem. Książę Hohenzollern nie zapewnił jednak aktu erekcyjnego cesarza, a tym

bardziej papieża – uniwersytet był przecież luterański. Cesarz też nie mógł zaakceptować tworzenia w Prusach świeckiego księstwa niepoddanego jego zwierzchności. Dopiero w 1560 roku polski król Zygmunt August na prośbę księcia Albrechta wystawił swojemu lennikowi królewski dokument. Odtąd można było w Królewcu nadawać stopnie bakałarza i magistra oraz doktora i profesora. Uniwersytet w Królewcu zrównał się więc z Akademią Krakowską. Hojność księcia w fundowaniu stypendiów przekładała się na zainteresowanie uniwersytetem poza Prusami Książęcymi: w Polsce, w Wielkim Księstwie Litewskim, w krajach niemieckich, skandynawskich i bałkańskich. W okresie największego rozkwitu liczba studentów przekroczyła 1000 osób. Później uczelnia przeżywała różne koleje losu, stawała się jednak prowincjonalna, a wybierali ją synowie mieszczan niemieckich, litewskich, kurlandzkich czy estońskich; Polaków było coraz mniej. Uniwersytet wpływał jednak na rozwój regionalnego szkolnictwa średniego. W Ełku, Tylży, Węgorzewie i Zalewie powstały świetne szkoły średnie przygotowujące do studiów albo do wyższych stanowisk w służbie publicznej.

Uniwersytet Królewiecki zaspokajał ambicje inteligencji i potrzeby prowincji. W trzechsetnym jubileuszowym roku działalności (1844) położono kamień węgielny pod budowę głównego gmachu, który dotychczas mieścił się w budynkach przykatedralnych. Liczba studentów w połowie XIX wieku ustaliła się na poziomie około 700, ale byli to głównie mieszkańcy Królewca i Prus Wschodnich. Studiowali, choć nielicznie, także Polacy. Celestyn Myślenta, Polak, syn pastora protestanckiego wywodzącego się ze starej polskiej szlachty – najdłużej (24 lata) sprawował urząd rektora Albertyny. Był ortodoksyjnym luteraninem, profesorem w katedrze teologii oraz w katedrze języków orientalnych. Wcześniej w Królewcu studiowali bracia Kochanowscy, w tym Jan, oraz między innymi pisarz i tłumacz Stanisław Murzynowski. Najbardziej rozpoznawalnym niemieckim wykładowcą królewieckim był Immanuel Kant, filozof, profesor logiki i metafizyki, a w latach 1786-1788 rektor tej uczelni.

Pod koniec XIX wieku na wydziale filozoficznym powołano dyscyplinę rolnictwo, uważaną dotychczas za umiejętność praktyczną. W 1897 r.

dopuszczono do studiów kobiety. Przed wybuchem II wojny światowej wykładało 171 nauczycieli akademickich dla 1100 słuchaczy. Rok 1944 przyniósł koniec uniwersytetu królewieckiego. Aliancki nalot bombowy zamienił gmachy w ruinę.

Po II wojnie światowej Uniwersytet w Kaliningradzie wznowił działalność dopiero w 1966 roku. Wcześniej, od 1948 roku był to tylko Instytut Doksztalcania Nauczycieli.

Dziś Bałtycki Federalny Uniwersytet Immanuela Kanta w Kaliningradzie oficjalnie (od 30 grudnia 2010) nawiązuje do tradycji Albertyny. Jest największym edukacyjnym, naukowym i kulturalnym centrum najbardziej zachodniego regionu Rosji. Kształci 9500 studentów na różnych stopniach (od licencjatu do doktoratu), a globalną (oprócz regionalnej) misją są badania i kształcenie w dziedzinach biomedycyny, neuro- i nanotechnologii. Większość studentów (78%) pochodzi z Obwodu Kaliningradzkiego, reszta z innych obszarów, głównie Rosji.

W latach II wojny (początek 1944 roku) w polskich planach włączenia Prus Wschodnich do Rzeczypospolitej w Biurze Ziem Zachodnich była koncepcja powołania działalności uniwersytetu polskiego w Królewcu (także we Wrocławiu i Gdańsku). Rychło jednak nowa granica północna odcięła Królewiec od Polski.

Wróćmy do XVI wieku. Założenie w Elblągu, Gdańsku i Toruniu gimnazjów protestanckich, a w Królewcu uniwersytetu dopingowało katolickich biskupów do starań o utworzenie uczelni katolickiej. Dzięki zabiegom biskupa chełmińskiego, a potem warmińskiego Jana Dantyszka sejmik generalny Prus Królewskich w 1536 roku podjął uchwałę o zreformowaniu katolickiej szkoły w Chełmnie, co doprowadziło do utworzenia gimnazjum humanistycznego z łaciną i greką. Pierwszym jego rektorem został profesor filozofii z Królewca. Szkoła miała wzloty i upadki. W 1692 roku gimnazjum przyjęło nazwę Akademii Chełmińskiej, choć w dokumentach i na pieczęci była filią Uniwersytetu Bolońskiego. Utrzymywała też ścisłe, choć nieciągłe kontakty z Akademią Krakowską, korzystając

z jej wykładowców. Dopiero od 1756 roku zdecydowano się podporządkować ją filii Akademii Krakowskiej. Jej działalność (studiowano prawo i filozofię) miała charakter raczej lokalny, choć w tamtych warunkach nie do przecenienia. Uczelnię zamknięto w 1779 roku, siedem lat po pierwszym rozbiórce Polski, z nakazu władz pruskich (wydalenie profesorów z Chełmna).

Na Warmii także podejmowano starania o utworzenie katolickiej uczelni na poziomie wyższym. Z inicjatywy kardynała Stanisława Hozjusza w 1565 roku powstało w największym mieście Warmii – Braniewie – pierwsze w Rzeczypospolitej gimnazjum jezuickie. Niebawem założono seminarium duchowne, alumnat papieski i utworzono świetną bibliotekę. W Braniewie pobierało naukę około 400 uczniów zarówno z całej ówczesnej Polski, jak i zagranicą. Trzy lata po powstaniu gimnazjum prowincjał jezuicki, Wawrzyniec Borgiasz podjął działania, aby utworzyć w tym mieście uniwersytet. W Rzymie złożone były w tym czasie dwa wnioski: wileński i braniewski – poparcie zyskał projekt biskupa Waleriana Protaszewicza, utworzenia Akademii Wileńskiej, która powstała w 1579 roku. Nie zniechęciło to ani braniewskich jezuitów, ani władz warmińskich, czyli biskupów, do dalszych starań. Na nowo rozmowy w tej sprawie podjął biskup Marcin Kromer w 1586 roku. Po jego śmierci do koncepcji katolickiej uczelni na trakcie bałtyckim powrócił biskup Andrzej Batory. Sukces, choć połowiczny, polegał na utworzeniu studium filozofii oraz katedry teologii moralnej i polemicznej, a także na sprowadzeniu kilku wybitnych profesorów. Biskupi warmińscy kilkakrotnie podejmowali starania. Bliski sukcesu był Mikołaj Szyszkowski, a także kanonik warmiński, Maciej Montanus, który przeznaczył swój majątek na nowe inwestycje szkolne w Braniewie. Na przeszkodzie stanęła wojna polsko-szwedzka (1655-1660), która zubożyła Warmię i braniewskie kolegium do tego stopnia, że jezuiti musieli przenieść na czas wojny studia filozoficzne i teologiczne do Wilna.

Idea rozszerzenia kształcenia w studium braniewskim do poziomu uniwersytetu powróciła jeszcze w 1701 roku w przesłanym do Rzymu memoriale jezuickim wspartym przez biskupa Andrzeja

Chryzostoma Załuskiego, a ostatni raz w 1738 roku przez biskupa Krzysztofa Szembeka. Kilkanaście lat później katolickie szkolnictwo na ziemiach pruskich dotknęła kasacja zakonu jezuitów i likwidacja prowadzonych przez nich szkół.

Kontynuację kształcenia w Braniewie na poziomie średnim zapewniało dopiero od 1818 roku Liceum Hosianum. Król pruski Fryderyk Wilhelm IV dekretem z 1843 roku zrównał w prawach Hosianum z uniwersytetami tzw. prowincjonalnymi. Liceum to miało wtedy dwa wydziały: filozoficzny z czterema katedrami i teologiczny z pięcioma katedrami. Przekwalifikowanie w 1912 roku Liceum Hosianum w Akademię Królewską, a w 1919 roku, po upadku monarchii, w Akademię Państwową było namiastką uniwersytetu. Nie nastąpiły jednak zmiany organizacyjne ani zmiany programowe mające wpływ na poziom kształcenia. W międzywojniu pojawiały się postulaty włączenia Akademii Braniewskiej do Uniwersytetu Sambijskiego w Królewcu. W 1944 roku nastąpiła jej fuzja z Uniwersytetem Wrocławskim.

Całe południowe, odzyskane Prusy Wschodnie nie posiadały uniwersytetu rozumianego jako szkoła wyższa, akademicka. Jeszcze w czasie trwającej wojny, w 1944 roku działacze skupieni w Mazurskim Instytucie Badawczym przekazali przewodniczącemu PKWN memoriał w sprawie przyszłości Prus Wschodnich, w którym jest żądanie powołania uczelni wyższej. W środowiskowej dyskusji na ten temat występowały różnice zdań. Administracja i sądy opowiadały się za uczelnią humanistyczną, prawno-ekonomiczną, natomiast działacze Mazurskiej Rady Narodowej – za uczelnią rolniczą. Zdecydowano, że będzie to Akademia Administracyjna, a decyzję zatwierdził właściwy minister. Inauguracja odbyła się 19 października 1945 roku. Rektorem został profesor Tadeusz Hilarowicz (były prorektor Uniwersytetu Wileńskiego). Uczelnia była własnością miasta, pensje płacił urząd wojewódzki. Miała dobrą obsadę profesorską: Juliusz Villaume (historia nowożytna), Jakub Sawicki (UJ) – administracja, Wacław Osuchowski (UMCS) – prawo, Adam Vetulani (historia prawa polskiego), Jerzy Loth (rektor Łódzkiej SGH) i dr Stanisław Gondowski – geografia gospodarcza i geografia polityczna, Emilia Sukertowa-Biedrawina – historia Warmii

i Mazur, Jan Moczulski – wstęp do ekonomii politycznej i historia narodów ZSRR. Po pierwszym roku, ze względu na brak kadry i kłopoty finansowe, szkołę przemianowano na trzyletnią Wyższą Szkołę Prawno-Ekonomiczną o charakterze zawodowym. Szkołę przejął na usilne prośby Uniwersytet Mikołaja Kopernika jako filię pod nazwą Studium Prawno-Administracyjne. Zajęcia rozpoczęły się 26 października 1946 roku. Studium kształciło głównie prawników; liczba studentów wzrastała co roku o około 300 osób. Studium funkcjonowało do wiosny 1950 roku i pomimo protestów studiujących oraz części inteligencji zostało zamknięte. Zwyciężyła koncepcja lansowana przez Wojewódzką Mazurską Radę Narodową, uwzględniająca utworzenie uczelni o charakterze rolniczo-leśnym, silnie wspierana przez dr. Bogdana Wilamowskiego, późniejszego profesora – ekonomisty rolnego w Akademii Rolniczo-Technicznej.

Wyższa Szkoła Rolnicza powstała na bazie dziedzictwa intelektualnego i materialnego Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie oraz Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi (która notabene już w 1947 roku rozważała ewentualną przeprowadzkę do Elbląga). Przenosili się profesorowie, przewożono laboratoria, meble, księgozbiory, dokumenty, etc. Entuzjazmu wśród kadry zapewne nie było, raczej zrozumienie potrzeby, może misja, może obowiązek. Część kadry z Łodzi znalazła zatrudnienie w innych licznych uczelniach tego miasta i zrezygnowała z przeprowadzki do Olsztyna. Pierwsza inauguracja odbyła się 2 października 1950 roku w Teatrze im. Stefana Jaracza, z udziałem wiceministra oświaty (Eugenia Krasowska), przemówieniem rektora (inż. Marian Gotowiec), prorektora (prof. Dyzma Gałaj) i wykładem inauguracyjnym (prof. Hjalmar Ugglä – gleboznawca). Naukę rozpoczęło 1200 studentów, w tym 357 oraz 190 ze zlikwidowanych szkół wyższych. Rozpoczęto naukę na trzech Wydziałach – Rolniczym, Zootechnicznym i Mleczarskim, a rok później także Rybackim. Kadre stanowiło: 27 samodzielnych pracowników nauki, 10 zastępców profesorów, 16 adiunktów, 72 asystentów; zajęcia prowadzili także najlepsi studenci piątego roku.

Osiedle akademickie z racji położenia było urocze, ale zdezastrowane w ostatnich tygodniach wojny oraz w latach 1945-1950. Pobyt w Kortowie społeczność akademicka zaczęła od porządkowania 26 budynków dydaktycznych i przejściowo mieszkalnych, oczyszczania zdziczałego parku i urządzania obiektów pomocniczych.

Po dziesięciu latach funkcjonowania liczba nauczycieli wzrosła do 250; mimo to nadal posiłkowano się kadrami dojeżdżającą z innych ośrodków. Zorganizowano zespoły badawcze, uzyskano pierwsze uprawnienia do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego (w zakresie rybactwa). Kortowo tętniło nie tylko młodzieżą studentów, ale także badaniami podstawowymi i aplikacyjnymi, promocjami na stopnie naukowe i tytuł profesora; uczelnia weszła do grona czołowych akademickich ośrodków rolniczych. Do 1997 roku, do czterech początkowych dołączyły Wydziały: Medycyny Weterynaryjnej, Nauk Technicznych, Geodezji i Gospodarki Przestrzennej, Zarządzania oraz Biologii. Studiowało w tym czasie 8000 studentów, pracowało 92 profesorów tytularnych, 132 doktorów habilitowanych, 305 doktorów, 276 magistrów i 905 pracowników niebędących nauczycielami akademickimi.

W Olsztynie nadal brakowało uczelni humanistycznej. Potrzeby wymusiły powołanie Studium Nauczycielskiego (1954), w którym oczywiście nauki nie uprawiano. W 1967 roku zrodziła się szansa utworzenia filii Uniwersytetu Warszawskiego, ale władze centralne odrzuciły tę koncepcję. Dwa lata później (1969) Studium Nauczycielskie przekształcono w Wyższą Szkołę Nauczycielską z celem nadrzędnym – kształcenia nauczycieli. Cztery lata później szkoła zatrudniała 115 pracowników naukowo-dydaktycznych, kształcąc około 2000 studentów na 10 kierunkach studiów (humanistycznych, społecznych i matematyczno-biologicznych).

W 1974 roku wyższe szkoły nauczycielskie w kraju przekształcono w wyższe szkoły pedagogiczne, nadając im status szkół wyższych. Olsztyńska placówka umocniona kadrowo i dużą liczbą chętnych do studiowania borykała się jednak z kłopotami lokalowymi. Jej studenci w 1981 roku wymusili u prezydenta Olsztyna przekazanie uczelni części gma-

chu po „Gazecie Olsztyńskiej” i niektórych agendach PZPR – na przykład urządzie cenzury, a 9 lat później (1990) zdobyli w ten sam sposób całą siedzibę po KW PZPR.

Pod koniec lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku olsztyńska WSP zatrudniała 33 profesorów tytularnych i 76 doktorów habilitowanych, kształcąc prawie 11 tysięcy studentów na czterech wydziałach, w tym wychowania artystycznego. Był to duży potencjał intelektualny przy tworzeniu nowej jakości – uniwersytetu.

Wyższe Seminarium Duchowne Hosianum (utworzone formalnie w Olsztynie w 1949 roku) kontynuowało działalność Ośrodka Braniewskiego. Było ono otoczone dużą troską biskupów warmińskich. Do 1990 roku stopnie doktorskie, w różnych ośrodkach krajowych, uzyskało 40 wychowanków Seminarium, 10 osób – stopnie doktora habilitowanego, wydawano książki i czasopismo „Studia Warmińskie”.

W 1979 roku biskup warmiński, Józef Glemp powołał w Olsztynie Instytut Kultury Chrześcijańskiej im. Jana Pawła II – Studium dla Świeckich, a rok później Warmiński Instytut Teologiczny Historyczno-Pastoralny w Olsztynie jako filię Papieskiego Fakultetu Teologicznego w Krakowie. Dalsze starania przeniosły współpracę katolickich hierarchów kościelnych Olsztyna i Krakowa na Papieską Akademię Teologiczną, co umożliwiło ukończenie na Warmii studiów magisterskich teologicznych ponad 1000 osobom. W lutym 1995 roku prefekt Kongregacji Nauczania Katolickiego erygował ów WIT i agregował go do Wydziału Teologicznego PAT w Krakowie.

W Olsztynie pozaakademicką działalność badawczą, naukową w końcu lat dziewięćdziesiątych zapewniały: Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk (od 1989 roku), jednostka resortowa Ministra Rolnictwa – Instytut Rybactwa Śródlądowego (od 1951 roku) oraz Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego o profilu humanistycznym (od 1961 roku). Wobec ściśle określonych branżowych zadań statutowych nie eksponowały one aspiracji uniwersyteckich, acz nie były im przeciwne.

Próby tworzenia uniwersytetu rodziły się w różnym czasie w środowiskach obu uczelni państwowych. Każda z tych szkół miała charakter akademicki, choć niejednakowy tak w zakresie, jak i poziomie dorobku; obie miały swoiste piętno aplikacyjności i zawodowości, a nie nauk podstawowych, co nie mieściło się w pojęciu klasycznego uniwersytetu europejskiego, w tym polskiego. Mentalność ta w latach dziewięćdziesiątych wyraźnie słabła.

W koncepcji opracowanej wstępnie w 1993 i 1994 roku (którą jako współautor pierwszy przedstawiłem w środowisku, w tym na posiedzeniach Senatów WSP i ART) odważnie założono, że będzie to uniwersytet wszystkich obszarów nauki z dziedzinami podstawowymi i aplikacyjnymi, bliski młodszej amerykańskiej tradycji uniwersyteckiej. Jednostką organizacyjną miały być tzw. szkoły akademickie, jednodziedzinowe jednostki z uprawnieniami do nadawania drugiego stopnia naukowego (doktora habilitowanego), wewnętrznymi jednostkami miały być kolegia, ewentualnie wydziały.

Projekt przewidywał konkretne nazwy poszczególnych jednostek (szkół) zbudowanych z kadry zrestrukturyzowanych jednostek dwu uczelni, z perspektywą utworzenia nowych już pod szyldem Uniwersytetu Olsztyńskiego. Od 1997 roku inicjatywa ta stawała się realna, różne czynniki modyfikowały ją w poszczególnych projektach znacząco, ale częściej tylko powierzchownie.

W październiku 1997 roku wolę przystąpienia do uniwersytetu zadeklarował rektor Warmińskiego Seminarium Duchownego. Na bazie Warmińskiego Instytutu Teologicznego powstawał Wydział Teologii (kadra liczyła 7 doktorów habilitowanych i 30 doktorów).

Po pewnych zawirowaniach personalnych, które znów zajęły trochę czasu, ostatecznie minister edukacji narodowej powołał Zespół ds. utworzenia Uniwersytetu w Olsztynie z ówczesnym wiceministrem Jerzym Zdradą jako przewodniczącym. Zespół przedstawił dokumentację umożliwiającą przygotowanie właściwej Ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, którą Senat przyjął 9 lipca 1999 roku.

Umowę między rządem RP a Konferencją Episkopatu Polski o utworzeniu Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie podpisano 30 sierpnia 1999 roku. Pierwszym rektorem został profesor Ryszard J. Górecki (fizjolog, biotechnolog roślin) z Akademii Rolniczo-Technicznej. Inauguracją roku akademickiego 1999/2000 autonomiczny Uniwersytet zaczynał pracę na 12 wydziałach, w tym na 6 z pełnymi prawami akademickimi.

Misja szkół – pedagogicznej i rolniczej – jako jedynych w tak dużym regionie chyba się wypełniła. Tym bardziej, że ich dorobek jest kontynuowany, a dzięki synergii oraz przyjęciu do pracy naukowców z innych ośrodków uniwersytet rozszerza profil badawczy na kolejne obszary wiedzy i dziedziny naukowe, przyspiesza rozwój kadry, zmienia kierunkową strukturę wykształcenia absolwentów, rozwija nawyki kształcenia powracającego.

Retrospektywnie ujmując (2000-2016), należy stwierdzić, że liczebność pracowników zwiększyła się tylko o 18%, w tym jednak wzrosła liczba nauczycieli (o 340 osób), przede wszystkim samodzielnych. Jest w tym rozwój kadry własnej, ale i tej, która zmieniła miejsce dotychczasowej pracy na Olsztyn. To nasze duże osiągnięcie. Zmieniła się struktura dziedzinowa kadry, co pozwoliło zbudować naukowe gremia nowych wydziałów, dziedzin, dyscyplin i specjalności naukowych. Dotyczy to przede wszystkim nauk medycznych, prawnych, ekonomicznych, matematyczno-informatycznych, teologicznych oraz sztuk (razem około 35% kadry). Niezależnie od powyższego, najliczniej reprezentowana jest samodzielna kadra nauk rolniczych (30%) i humanistycznych (17%), a także technicznych (10%), co zrozumiałe ze względu na nasze korzenie.

W chwili powołania Uniwersytetu jego jednostki miały uprawnienia do promowania na stopień doktora habilitowanego (a więc i tytuł profesora) w 12 dyscyplinach z 6 dziedzin nauki. Obecnie są to 24 dyscypliny z 10 dziedzin nauki i sztuki oraz różnych obszarów wiedzy.

W ocenie parametrycznej Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego 9 wydziałów (w tym wszystkie rolnicze) uzyskało kategorię A.

Przedstawione w tabeli 8 charakterystyki nie są rewelacyjne i uczciwie trzeba wyznać, że pogorszyły się w ciągu ostatnich 4-5 lat. Istnieją duże różnice w poziomie aktywności projektotwórczej pomiędzy wydziałami, co skutkuje zróżnicowaniem konkretnych kwot na badania. W tak konstruowanym rankingu nasze nauki humanistyczne, ekonomiczne, teologiczne, a także sztuki nie zajmują czołowych miejsc.

Najwyższą aktywność publikacyjną – jako pochodną zaangażowania w badania – dokumentują przedstawiciele nauk medycznych, nauk o żywności, nauk technicznych, matematycznych i biologicznych, średnią – nauk rolniczych, a więc te, w których ocenie stosuje się wskaźniki naukometryczne.

Uniwersytet ma być dla młodych. Powstanie naszego dało szansę studiowania w regionie większej liczbie osób. W latach 2002-2005 liczba słuchaczy przekroczyła 36 tysięcy (36 256). Niż demograficzny sprawił, że w 2015 roku drastycznie zmniejszyła się do 23 450 studentów oraz 615 doktorantów.

Tak szerokiej oferty kształcenia w historii edukacji w regionie nigdy nie było. Na 17 wydziałach w Olsztynie i jednym w Ełku otwarte są 74 kierunki kształcenia. Na starcie uczelnia oferowała 32 kierunki. W strukturze populacji studiujących już dominują nauki humanistyczne i społeczne, kierunki rolnicze (razem) to 16% słuchaczy. Trzeba też zauważyć bardzo duży udział kierunków prawnych, ekonomicznych, medycznych i informatycznych w preferencjach wyboru kariery zawodowej przez młodych ludzi.

Wielce Szanowni Państwo

Nie był to pełny wykład o misji mojego Uniwersytetu, ani ocena jego działania. Pozwolę sobie tylko na kilka refleksji.

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, jak każdy inny, w swoim działaniu odwołuje się do powszechnie czytelnej wartości poszukiwania prawdy i wolności badań naukowych. Jego misję można sprowadzić do trzech podstawowych sfer: dydaktycznej – szeroko profilowego kształce-

nia młodzieży, poznawczej – badań naukowych na poziomie międzynarodowym, etycznej – zapewniającej podstawowe wolności.

Uniwersytet jest na etapie integrowania kadry i wytyczania swych priorytetów, ale już dziś możemy powiedzieć, że wieloprofilowy Uniwersytet Warmińsko-Mazurski dał szansę studiowania w regionie większej liczbie młodych, odpływ młodzieży zmniejszył się o około 40%, struktura kierunkowa absolwentów zmieniła się diametralnie. Ośrodek zaczyna być rozpoznawalny jako miejsce studiów młodzieży z krajów nadbałtyckich i pozaeuropejskich.

Powstanie uniwersytetu wszystkich obszarów nauki i sztuki z dziedzinami podstawowymi i aplikacyjnymi pozwolił stworzyć nowe specjalności naukowe i gremia multidyscyplinarne, a szerszy profil badawczy stymuluje rozwój kadry. Trzeba mieć nadzieję, że zarówno kadra naukowa, jak i dobrze wykształceni absolwenci będą przyczyniać się do wielokierunkowego rozwoju tak regionu, jak i kraju.

Piękna Warmia i Mazury, cud natury, jako część byłych Prus Wschodnich to region permanentnych wojen, zniszczeń, migracji ludności, a więc różnorodności kulturowej i małej zamożności tu żyjących. Zasługiwał na wieloprofilowy uniwersytet.

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie odkrywa i chroni dziedzictwo kulturowe Prus, szczególnie Warmów, Galindów, Bartów, Sasinów, potem Mazurów. Jednoczy i wspiera rozwój cywilizacyjno-kulturowy wielu nacji, które całkiem niedawno tu znalazły swoją nową małą ojczyznę. Mamy aspiracje do utworzenia centrum edukacji kulturalnej i swoistego pomostu wymiany myśli dla Polaków ze Wschodu i Zachodu.

Autor dziękuje Wielce Szanownemu Panu Profesorowi Stanisławowi Achremczykowi za konsultację historyczną, a Paniom magister z administracji za przygotowanie i udostępnienie wybranej dokumentacji liczbowej.

prof. dr hab. Wojciech Stefan Budzyński
Doktor Honoris Causa Multi

Q. F. F.

F. Q. S.

SUMMIS AUSPICIIS SERENISSIMAE REI PUBLICAE POLONORUM
ET IN NOMINE UNIVERSITATIS SCIENTIARUM HUMANARUM ET
NATURALIUM SIEDLECENSIS

NOS

TAMARA ZACHARUK

SCIENTIARUM HUMANARUM DOCTOR HABILITATA PROFESSOR
EXTRAORDINARIA UNIVERSITATIS SCIENTIARUM HUMANARUM
ET NATURALIUM SIEDLECENSIS HOC TEMPORE RECTOR MAGNIFICA

JANINA SKRZYZYŃSKA

DOCTOR HABILITATA SCIENTIARUM AGRICULTURAE PROFESSOR
PROFESSOR ORDINARIA UNIVERSITATIS SCIENTIARUM HUMANARUM
ET NATURALIUM SIEDLECENSIS
FACULTATIS SCIENTIARUM NATURALIUM HOC TEMPORE DECANUS
SPECTABILIS

WANDA WADAS

SCIENTIARUM AGRICULTURAE DOCTOR HABILITATA
PROFESSOR ORDINARIA UNIVERSITATIS SCIENTIARUM HUMANARUM ET
NATURALIUM SIEDLECENSIS
PROMOTOR RITE CONSTITUTA
IN VIRUM CLARISSIMUM

ADALBERTUM STEPHANUM BUDZYŃSKI

DOCTOREM HABILITATUM

SCIENTIARUM AGRICULTURAE PROFESSOREM
PROFESSOREM ORDINARIUM UNIVERSITATIS VARMIENSIS-MASURENSIS IN
OLSZTYN

CATHEDRAE AGROTECHNOLOGIAE ET ADMINISTRATIONIS
PRODUCTIONEM RUSTICAM ET AGRICULTURAE EIUSDEM UNIVERSITATIS
MODERATOREM

IN COMMISSIONE AD TITULOS ET GRADOS SECTIONIS
SCIENTIARUM BIOLOGICARUM, RUSTICARUM, SILVESTRUM ET
VETERINARIARUM PRAESIDEM

COMMISSIONIS AD TITULOS ET GRADOS SOCIUM
SECTIONIS SCHOLARUM RUSTICARUM IN SCIENTIARUM ET STUDIORUM
CONSILIO MAXIMO SOCIUM

COMMISSIONIS AD STUDIA PROBANDA EIUSDEM UNIVERSITATIS ET
COMMISSIONIS AD STUDIA PROBANDA IN POLONIA SOCIUM
CONSILLI PLANTARUM COLENDARUM IN ACADEMIA SCIENTIARUM
POLONICA SOCIUM

MULTORUM CONSILIORUM ACADEMICORUM CONSCIUM
VIRUM DOCTUM ILLUSTRUM, QUI EVENTIBUS SUIS AD PROGRESSUM
SCIENTIARUM AGRONOMICARUM, QUAE AD PLANTAS COLENDAS PERTINENT,
CONTULIT

SCHOLAE, IN POLONIA ET IN ORBI TERRARUM ILLUSTRIS, QUAE AD
NATURALIA ET AGROTECHNICA RUDIMENTA PRODUCTIONIS CEREALIUM ET
PLANTARUM OLEOSARUM PERTINET, CONDITOREM

MULTORUM SCRIPTORUM ET LIBRORUM ACADEMICORUM AUCTOREM
QUI MULTOS VIROS DOCTOS AD SCIENTIAM INVESTIGANDAM EDUCAVIT ET
ERUDIVIT

QUI ETIAM AD PROGRESSUM UNIVERSITATIS SCIENTIARUM HUMANARUM ET
NATURALIUM SIEDLECENSIS MULTA CONTULIT

IN VIRUM DOCTUM VENERABLEM

HONORIS CAUSA

UNIVERSITATIS SCIENTIARUM HUMANARUM ET NATURALIUM SIEDLECENSIS
DOCTORIS NOMEN ET HONORES

IURA ET PRIVILEGIA OMNIA CONTULIMUS

IN EIUSQUE REI FIDEM HASCE LITTERAS UNIVERSITATIS SIGILLO
MUNIENDAS CURAVIMUS

PROF. DR. HAB. WANDA WADAS
Wanda Wadas
PROMOTOR

PROF. DR. HAB. JANINA SKRZYZYŃSKA
Janina Skrzyżńska
R. I. D. E. C. A. S.

DR. HAB. TAMARA ZACHARUK
Tamara Zacharuk
R. I. D. E. C. A. S.

SIEDLCE, DIE XVIII MENSIS OCTOBRIS ANNO MMXVI

Rektor: dr hab. Tamara Zacharuk

Dziekan: prof. dr hab. Janina Skrzyczyńska

Promotor: prof. dr hab. Wanda Wardas

Recenzenci: prof. dr hab. Wiesława Koziara,
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

prof. dr hab. Andrzej Kotecki,
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Laudacja

Magnificencjo Pani Rektor,
Wysoki Senacie,
Wielce Szanowny Panie Profesorze,
Doktorze *Honoris Causa*,
Szanowni Państwo

Mam wielki zaszczyt i honor przedstawienia dzieła Pana prof. dr hab. Wojciecha Budzyńskiego, którego Senat Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach wyróżnił najwyższą godnością akademicką, jaką jest tytuł Doktora *Honoris Causa*.

Tytuł honorowy Doktora *Honoris Causa* jest nadawany w dowód uznania zasług w dziedzinie nauki, kultury i życia społecznego osobom, które wykazują się wybitnymi osiągnięciami oraz wyróżniają się niekwestionowanym autorytetem i postawą moralną, a także szczególnie zasłużonym dla uczelni, która ten tytuł nadaje. Osobą taką jest niewątpliwie Pan prof. dr hab. Wojciech Budzyński.

Pan prof. dr hab. Wojciech Budzyński jest wybitnym specjalistą z zakresu uprawy roślin rolniczych, ma imponujący dorobek publikacyjny i w tym zakresie kreuje liczną kadrę naukową. Prezentując te wartości Pan Profesor Wojciech Budzyński stanowi wzór Uczonego i Mistrza nie tylko dla swoich wychowanków i pracowników szkoły naukowej, którą stworzył, ale dla wszystkich nauczycieli akademickich.

Pan Profesor Wojciech Budzyński, wielki autorytet naukowy, któremu powierzane są odpowiedzialne i prestiżowe funkcje w różnych gremiach, który darzony jest powszechnym szacunkiem, to człowiek skromny, bardzo życzliwy, otwarty na opinie innych osób, pełny ciepła i spokoju. Trudno znaleźć krajową jednostkę naukową w dyscyplinie agronomii, w której rozwój kadry naukowej odbywałaby się bez Jego udziału.

Pan prof. dr hab. Wojciech Budzyński jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Przez wiele lat kierował Katedrą Agrotechnologii, Zarządzania Produkcją Rolniczą i Agrobiznesu na Wydziale Kształtowania Środowiska i Rolnictwa. Pan Profesor, wybitny autorytet w dziedzinie nauk rolniczych, z racji zainteresowań badawczych jest związany z profilem naukowo-badawczym Wydziału Przyrodniczego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Wygłoszenie laudacji to wielki zaszczyt, a wygłoszenie pochwały dzieła tak dostojnej Osoby, jaką jest Pan Profesor Wojciech Budzyński, stanowi szczególne wyróżnienie, ale równocześnie bardzo trudne i odpowiedzialne zadanie, gdyż w krótkiej laudacji nie sposób wymienić wszystkich, nawet najważniejszych, osiągnięć i zasług Pana Profesora, które podkreślali recenzenci w postępowaniu o nadanie tytułu Doktora *Honoris Causa* – Pan prof. dr hab. Andrzej Kotecki i Pan prof. dr hab. Wiesław Koziara oraz Senat Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach w uzasadnieniu swojej decyzji. Osiągnięcia Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego w pracy naukowej i dydaktycznej oraz Jego zasługi na rzecz rozwoju nauki polskiej można wymieniać bardzo długo. W moim wystąpieniu omówię dzieło naukowe i zasługi Pana Profesora, a przede wszystkim przedstawię Go jako uznany autorytet zbudowany na wiedzy, prawości i szacunku dla człowieka.

Pan prof. dr hab. Wojciech Budzyński urodził się 5 grudnia 1948 roku w Guźlinie, w powiecie włocławskim na Kujawach. Po ukończeniu w 1966 roku Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika we Włocławku przeniósł się na Warmię i Mazury, aby podjąć studia na Wydziale Rolniczym w ówczesnej Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie. Tytuł zawodowy magistra inżyniera rolnictwa uzyskał w 1971 roku. Już w czasie studiów wykazywał predyspozycje i duże zainteresowanie pracą naukową o czym świadczy to, że na ostatnich latach studiów był stypendystą naukowym. Bezpośrednio po studiach odbył staż w Uniwersytecie Rolniczym w Wageningen (Holandia), jednym z najlepszych

ośrodków uniwersyteckich. Po stażu został zatrudniony w macierzystej uczelni w Instytucie Uprawy Roli i Roślin, na ówczesnym Wydziale Rolniczym, gdzie przeszedł wszystkie szczeble awansu akademickiego. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie agronomii uzyskał w 1976 roku, a stopień doktora habilitowanego w 1986 roku. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych uzyskał w 1995 roku, a po dwóch latach (w 1997 roku) został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Przyjmując jako wyróżnik wiodący cel badawczy, w dorobku Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego jest to niewątpliwie problematyka przyrodniczych i agrotechnicznych uwarunkowań produkcji strategicznych surowców żywnościowych – zbóż i roślin oleistych. W obrębie tej szerokiej problematyki można wyróżnić cztery główne obszary badawcze:

- siedliskowe, agrotechniczne i ekonomiczne uwarunkowania produkcji zbóż technologicznych i rzepaku na cele konsumpcyjne i energetyczne;
- rolnicza, jakościowa i ekonomiczna ocena różnych technologii produkcji ziarna zbóż pastewnych;
- agrotechniczne i ekonomiczne uwarunkowania produkcji prozdrowotnych, roślinnych surowców żywnościowych;
- efektywne technologie produkcji biomasy energetycznej pochodzenia rolniczego.

Badania Pana Profesora doprowadziły do kompleksowego opracowania uwarunkowań produkcyjności i jakości ziarna zbóż pastewnych, opisanie związku pomiędzy poziomem i sposobem nawożenia azotem a wydajnością jednostkową i jakością technologiczną ziarna zbóż chlebowych (pszenicy ozimej i żyta ozimego), rolniczej waloryzacji technologii produkcji ziarna chlebowego pszenicy i żyta oraz ziarna pastewnego pszenżyta ozimego i jarego. Zdecydowana większość dorobku naukowego Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego dotyczy roślin oleistych, a przede wszystkim rzepaku ozimego. Badania nad roślinami oleistymi doprowadziły do:

- określenia reakcji odmian rzepaku na czynniki plonotwórcze i plonochronne w różnych agroekologicznych warunkach uprawy;
- opracowania zasad agrotechniki nowych polskich odmian rzepaku, a później także odmian z CCA obecnych na polskim rynku nasiennym;
- określenia roli poszczególnych biokomponentów w kształtowaniu plonu rzepaku;
- poznania biologii wzrostu, rozwoju i plonowania rzepaku w warunkach stresu abiotycznego i biotycznego;
- skwantyfikowania skutków stresu abiotycznego, termicznego powodującego uszkodzenia mrozowe roślin na wzrost i rozwój wiosenny oraz na dynamikę tworzenia plonu;
- określenia wpływu nowej generacji regulatorów wzrostu na cechy rolnicze rzepaku oraz opisanie zdolności rzepaku do auto-kompensacji uszkodzeń biotycznych.

Aktualne zainteresowania badawcze Pana Profesora ewaluują w kierunku roślin energetycznych i biomasy nadającej się do konwersji na biogaz. Do niezwykle cennych prac z zakresu agroenergetyki należy opracowanie efektywnych metod produkcji surowca na biodiesel oraz waloryzacja gatunków roślin energetycznych i metod produkcji biomasy na potrzeby biogazowni. Wiele z tych badań należy zaliczyć do nowatorskich, wręcz pionierskich. Dzięki temu Pan Profesor Wojciech Budzyński stał się niekwestionowanym autorytetem w kraju i znanym w świecie badaczem w zakresie uprawy roślin zbożowych i oleistych.

Potwierdzeniem osiągnięć naukowych Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego jest Jego dorobek publikacyjny, obejmujący autorstwo lub współautorstwo ponad 400 prac, wśród których ponad 180 to oryginalne prace twórcze opublikowane w renomowanych zagranicznych i krajowych czasopismach naukowych. Pan Profesor ma w swoim dorobku liczne, również ważne opracowania, jakimi są podręczniki i monografie oraz rozdziały w takich wydaniach, instrukcje wdrożeniowe i prace popularnonaukowe.

Ta sfera dorobku dowodzi, że Pan Profesor jest twórcą naukowej szkoły efektywnych technologii produkcji surowców żywnościowych (pszenicy i rzepaku) i energetycznych (rzepak, trawy C₄, rutwica wschodnia, lucerna mieszańcowa).

Odnosząc się do działalności naukowej Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego jeden z recenzentów, Pan prof. dr hab. Wiesław Koziara, napisał *„Przyjmując ogólne definicje mówiące, że nauka to wiedza o rzeczywistości, że zadaniem naukowca jest rzetelna działalność, która powiększa zasoby wiedzy i umiejętności oraz sprzyja wymianie informacji należy stwierdzić iż Pan Profesor Wojciech Budzyński w pełni zasługuje by być nazywanym naukowcem. Zaś z racji dokonań badawczych oraz imponującego dorobku publikatorskiego właściwym jest określenie Go mianem wybitnego naukowca”*.

Realizacja zainteresowań naukowych i prowadzenie tak rozległych badań było możliwe dzięki pozytywnym recenzjom projektów i dużej umiejętności pozyskiwania środków finansowych oraz wieloletniej współpracy z innymi ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Pan Profesor Wojciech Budzyński uczestniczył w ponad 30 projektach i tematach badawczych finansowanych przez Komitet Badań Naukowych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, firmy fitofarmaceutyczne i inne podmioty. Należy zaznaczyć, iż w większości tych przedsięwzięć pełnił funkcję lidera. Wymagało to dużego wysiłku intelektualnego i organizacyjnego.

Wyrazem wysokiej pozycji naukowej Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego w środowisku naukowym jest Jego wkład w rozwój kadry naukowej. Pan Profesor był promotorem w 17 przewodach doktorskich. Na zlecenie Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów wykonał 37 ocen w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora nauk rolniczych oraz kilkadziesiąt recenzji dorobku naukowego na stopień doktora habilitowanego, a na zlecenie różnych rad wydziałów i rad naukowych wykonał 9 recenzji w przewodach habilitacyjnych i 12 recenzji w przewodach doktorskich oraz 4 recenzje w postępowaniach o nadanie tytułu Doktora *Honoris Causa*. Wielokrotnie (39 razy) był przewodniczącym komisji

habilitacyjnych w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego. Po uzyskaniu tytułu profesora wykonał recenzje 127 projektów badawczych na zlecenie Komitetu Badań Naukowych, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Wielokrotnie oceniał wnioski rad wydziałów o uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego oraz wykonał recenzje rozpraw doktorskich i habilitacyjnych w zakresie nauk rolniczych w kilku ośrodkach akademickich. Trudno znaleźć krajową jednostkę naukową funkcjonującą w dyscyplinie agronomia, w której rozwój kadry naukowej odbywałby się bez udziału Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego.

Miarą autorytetu naukowego Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego jest także zapraszanie go do udziału w komitetach naukowych krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych, w radach programowych czasopism naukowych oraz w radach naukowych instytucji naukowo-badawczych. Profesor Budzyński był lub jest członkiem Rad Programowych 6 czasopism naukowych: *Electronic Journal of Polish Agricultural Universities*, *Oilseed Crops*, *Pamiętnik Puławski*, *Fragmenta Agronomica*, *Humanistyka i Przyrodoznawstwo* oraz *Progress in Plant Protection*. Swoją wiedzę i doświadczeniem dzielił się również uczestnicząc w pracach Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Zbożowych, Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Oleistych i Rady Konsultacyjnej COBORU, Wojewódzkiego Zespołu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego oraz jako członek Rady Naukowej Instytutu Ochrony Roślin-PIB i Grupy Doradczej Prezydenta RP ds. Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich.

Pan Profesor Wojciech Budzyński ma także duże osiągnięcia w pracy dydaktycznej. Dydaktyka jest jego hobby, a wykłady pasją. Jest znakomitym i, pomimo bardzo dużych wymagań stawianych studentom, bardzo dobrze ocenianym nauczycielem akademickim, bowiem dwukrotnie został *Nauczycielem Roku* na swoim Wydziale.

Na szczególne uznanie zasługuje zaangażowanie Pana Profesora w kształcenie zawodowe rolników, służb doradczych i specjali-

stów sektora rolniczego realizowane poza Uniwersytetem oraz w integrację środowiska naukowego z praktyką rolniczą. Tą działalnością Pan Profesor udowodnił, jak głęboko rozumie związek zastosowania wyników agronomicznych badań naukowych z poziomem rolnictwa w kraju.

Niezwykle ważnym dla całego środowiska naukowego obszarem działalności Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego jest praca w centralnych gremiach opiniotwórczych i doradczych szkolnictwa wyższego i nauki, do których zawsze trafia w drodze wyboru. Są to: Sekcja Szkół Rolniczych w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego, Uniwersytecka Komisja Akredytacyjna, Polska Komisja Akredytacyjna, Komitet Uprawy Roślin Polskiej Akademii Nauk, Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów, w której obecnie pełni funkcję Przewodniczącego Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych, jest też członkiem prezydium Centralnej Komisji. Dobre wzajemne relacje Pana Profesora z otaczającymi Go ludźmi są wynikiem wysokiej kultury osobistej i etyki zawodowej oraz wielkiej życzliwości i wzajemnego szacunku. Pan Profesor Wojciech Budzyński za swoje osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizatorskie otrzymał liczne odznaczenia, honorowe wyróżnienia i nagrody. Wyrazem uznania dla wielkiego autorytetu naukowego Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego i Jego wkładu w rozwój kadry naukowej jest wyróżnienie najwyższą godnością akademicką – tytułem Doktora *Honoris Causa* Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy i Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Działalność naukowa Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego została zauważona i wyróżniona także przez gospodarcze środowisko pozauniwersyteckie, czego wyrazem jest przyznanie przez Warmińsko-Mazurski Klub Biznesu tytułu *Osobowość Roku Warmii i Mazur 2012* za wybitne dokonania naukowe na rzecz polskiego rolnictwa.

Na szczególne podkreślenie zasługują związki Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego z Uniwersytetem Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach, a szczególnie Jego wieloletnie kontakty naukowe i współpraca z Wydziałem Przyrodniczym. Od ponad dwudziestu lat Pan Profesor

wspiera naukowe i organizacyjne inicjatywy Wydziału Przyrodniczego służąc z wielką życzliwością swą wiedzą, doświadczeniem i koleżeńską radą. Był konsultantem i opiniodawcą wielu inicjatyw mających wpływ na rozwój Wydziału Przyrodniczego i Uczelni. Wyrazem współpracy naukowej są wspólne seminaria naukowe zespołów badawczych, część z nich o charakterze ogólnowydziałowym, prace w komitetach naukowych konferencji organizowanych przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie i Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, częste wzajemne wizyty w laboratoriach i Stacjach Doświadczalnych obu uczelni, konsultacje prowadzonych badań i wielogodzinne dyskusje naukowe.

Mówiąc o wkładzie Pana Profesora Wojciecha Budzyńskiego w rozwój naszej Uczelni, należy przede wszystkim podkreślić Jego zasługi w rozwoju kadry naukowej Wydziału Przyrodniczego. Pan Profesor był recenzentem rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz opiniował wiele wniosków o nadanie pracownikom Wydziału Przyrodniczego stopnia naukowego doktora habilitowanego i tytułu profesora, wielokrotnie przewodniczył komisjom habilitacyjnym. Dzięki szybkim awansom kadry naukowo-dydaktycznej Wydział Przyrodniczy otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinach agronomii i zootechniki uzyskując pełne prawa akademickie, a Uczelnia status Uniwersytetu.

Wielce Szanowny Panie Profesorze, z okazji nadania tytułu Doktora *Honoris Causa* Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach proszę przyjąć serdeczne gratulacje i wyrazy wielkiego szacunku oraz życzenia dalszych osiągnięć w pracy naukowej i organizacyjnej dla dobra i rozwoju nauk rolniczych.

Nadanie Panu Profesorowi tytułu Doktora *Honoris Causa* Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach jest zaszczytem dla społeczności akademickiej naszej Uczelni. Wyróżniając najwyższą godnością akademicką, zapisujemy Pana Profesora na trwałe w historii naszej Uczelni i nauki polskiej.

Promotor:
prof. dr hab. Wanda Wadas

AUTOREFLEKSJA NA TEMAT DZIAŁALNOŚCI CENTRALNEJ KOMISJI ds. STOPNI I TYTUŁÓW

Wykład

Dziękuję za przyznaną Godność Akademicką oraz możliwość wystąpienia przed tak znamienitym Gremium. Czuję się zaszczycony. Wystąpienie będzie mieć formę wykładu informacyjnego. W części pierwszej przedstawię wybrane statystyki dotyczące wypełniania ustawowych kompetencji Centralnej Komisji jako organu administracji rządowej. Część druga będzie wyrażać mój stosunek do sposobu i możliwości spełniania naszych obowiązków.

Magnificencjo i Wysoki Senacie. Ekscelencje, Państwo Parlamentarzyści, Panie Marszałku, Panie Wojewodo, Panie i Panowie

Komisja jest bardzo ważnym elementem oceny zasadności awansów naukowych, mimo coraz większych ograniczeń ustawowych. Gwarantuje pewne minimum wymagań stawianych kandydatom do awansu naukowego w różnych środowiskach naukowych. Funkcja wyrównywania poziomu jest ważna nie tylko z naukowego punktu widzenia, przekłada się też na poziom kształcenia rzesz absolwentów trafiających do szeroko rozumianej gospodarki.

Komisja przyznaje naukowym jednostkom organizacyjnym uprawnienia do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego. Bierze przy tym pod uwagę poziom działalności naukowej lub artystycznej oraz liczbę zatrudnionych osób z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego.

Przeprowadza postępowanie w przedmiocie przedstawienia kandydatów do tytułu profesora i przedkłada stosowny wniosek do Prezydenta RP. Powołuje recenzentów w postępowaniach habilitacyjnych

i postępowaniach o tytuł naukowy. Komisja rozpatruje odwołania I stopnia osób ubiegających się o nadanie stopni naukowych, także od negatywnych decyzji własnych jednostek organizacyjnych. Jest organem doradczym właściwego Ministra do spraw nauki i szkolnictwa wyższego, głównie w sprawach organizacji i klasyfikacji nauk zasięgając przy tym opinii Rady Głównej WNiSzW. Komisja ma społeczny charakter, co wyraża się demokratycznym, niezależnym, nie politycznym sposobem wyboru przez wszystkie środowiska naukowe, reprezentatywnością dziedzinową i nieresortową podległością Premierowi Rządu RP. Komisja liczy 228 osób reprezentujących niemal 100 dyscyplin w 18 dziedzinach nauki i 4 dziedzinach sztuki. Średnio więc przypada 2,2 osoby na 1 dyscyplinę. Z siedmiu wyodrębnionych sekcji najliczniejsza jest humanistyczno-społeczna (52 profesorów) i nauk technicznych (40) są to bowiem najliczniejsze populacje uczonych w kraju, a najmniej liczne - sekcja ekonomiczna i sekcja sztuki (po 15 osób). Uniwersytety (bezprymiotnikowe) reprezentuje (z wyboru) 86 osób ze środowiska naukowego, Uniwersytety przymiotnikowe reprezentuje 120 osób, w tym najliczniej medyczne (34) i przyrodniczo-rolnicze (16), jednostki PAN 13 osób a JBR – 9 osób.

Struktura spraw kierowanych do CK była zmienna w ostatnich latach, co wynikało z konieczności pracy wg dwu ustaw. Ale szczególnie teraz (czyli w 2016) najwięcej spraw dotyczy postępowań habilitacyjnych (55%), nie licząc kontroli formalnej pierwszej wersji wniosków o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego wykonywanej przez etatowych pracowników i prawników.

Zacznijmy od tytułu profesora. Do roku 2010 nadawano średnio rocznie 500-590 osobom tytuł profesora, jedyny naukowy tytuł. Najczęściej uzyskiwali go uczeni nauk medycznych (167), technicznych (158) i humanistycznych (156). W Sekcji III byli to przedstawiciele nauk rolniczych (7,4% ogółem), potem biologicznych (4,6), a leśnicy i przedstawiciele weterynarii stanowili 07- 0,9%. Po 2010 roku jest inaczej. Liczba złożonych wniosków wzrosła (~760 rocznie), wskaźnik decyzji negatywnych (3,9%)

zmniejszył się, struktura wniosków wg miejsca pracy zmieniała się w niewielkim stopniu – dotyczy to ogólnej puli wniosków.

W Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych widać wyraźny wzrost z 70 do 146 tylko w 2014, a następnie spadek do 10 w 2015 (z czego 30% nie spełniło wymagań). Dla przykładu - w Sekcji humanistyczno-społecznej utrzymuje się trend wzrostowy, bowiem rozpatrywane są ciągle wnioski wg starej procedury, przy małym odsiewie. Nie bez znaczenia jest też to, że w Sekcjach III, IV, V i częściowo VI zwiększono znacznie wymóg poziomu wskaźników naukometrycznych. Sam fakt obowiązku ich podawania czyni ocenę mniej opisową, transparentną i co by nie powiedzieć łatwiejszą i według opinii części recenzentów - obiektywniejszą.

W Sekcjach następuje proces wygasania starej procedury i przechodzenia w poszczególnych latach na tzw. postępowanie habilitacyjne (bez pracy habilitacyjnej i bez kolokwium), a przyrost liczby habilitacji był 2,5 krotny (ogółem).

W Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych nowa procedura wchodziła nieco wolniej, a zapoczątkowały ją niejako „z marszu” nauki biologiczne z dużym zasobem dobrych publikacji z IF. Wartość 409 w 2014 roku dotyczy właśnie tej grupy pracowników.

Znamienne, że nie zmniejsza się wyraźnie liczba wniosków o uprawnienia do nadawania stopni naukowych. Ustawa podkreślając potrzebę podnoszenia jakości - obniżyła de facto poziom wymagań. Wskaźnik skutecznych decyzji CK wobec powyższego jest wysoki. Liczba jednostek organizacyjnych posiadających minimum kadrowe uprawnień do habilitowania wynosi w Polsce 550, do doktoryzowania prawie 1000. W Sekcji III mogą być przedstawiciele 158 jednostek posiadających uprawnienia do doktoryzowania i 112 do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinach do niej należących. Tylko 53% uprawnień do habilitowania przypada na szkoły wyższe. W naukach biologicznych dok-

toryzuje 70 i habilituje 40, leśnych odpowiednio 6 i 6, weterynaryjnych 5 i 5, rolniczych 77 i 61 jednostek.

Główne odwołania rozpatrywane przez Komisję są skargami na decyzje Rad Wydziałów i dotyczyły niedopuszczenia do kolokwium a obecnie odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego a także doktora. Znamienne, że odwołania od decyzji nie poparcia przez CK wniosku o tytuł profesora są sporadyczne i najczęściej rozpatrzone bez sukcesu.

Niemal wszystkie sprawy rozpatrywane przez Komisję przewidują powołanie recenzenta (często więcej niż jednego), który jest sprawozdawcą na posiedzeniu sekcji (rozstrzygającej przez głosowanie), kolejnym sprawozdawcą jest przewodniczący sekcji na posiedzeniu Prezydium, (które rozstrzyga przez głosowanie). Te procedury są długie ale wnikliwe, w kwestiach np. uprawnień zasięgamy opinii Rady Głównej, a w przypadku rozbieżności powołuje się dodatkowego opiniodawcę. Nie jest prawdą, że rozstrzygamy we własnym gronie. Średniorocznie recenzje do podejmowanych decyzji CK wykonuje ponad 12,5 tysiąca ekspertów. W samej Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych prosimy 2 400 najlepszych, naszym zdaniem, recenzentów w profilach zgodnych z tymi we wnioskach. I jeszcze jedno – relacja liczby recenzentów zewnętrznych do tych będącymi członkami CK wynosi w naszej Sekcji 7,5 : 1.

Tyle statystyki dotyczącej spraw, którymi Komisja się zajmuje.

Wielce Szanowni Państwo. Komisja działa na podstawie Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Ustawa z 14 marca 2003 r. w ciągu 13 lat była poddana 7 nowelizacjom, w tym dwa razy zasadniczym. Pamiętamy, że w 2005 r. zniósła zatwierdzanie habilitacji przez CK oraz zmieniła sposób powołowania recenzentów w przewodach habilitacyjnych i postępowaniu o tytuł profesora (na 2 + 2). Druga nowelizacja, ta z 2011 r. (18 marca) bardzo niedbała legislacyjnie (została nieco skorygowana w 2014 r.), wprowadziła prawie nową procedurę habilitacyjną, nieco zmieniła też postępowanie o tytuł, przekazała Ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego

prawo określenia dziedzin i dyscyplin nauki oraz dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, czego pierwszym niepożądanym skutkiem było zwiększenie ich liczby zamiast łączenie. Obniżyła także standardy uzyskiwania uprawnień do nadawania stopni naukowych i wprowadziła inne mniejsze zmiany. Widać w niej wpływy grup parlamentarnych, wpływy czynników politycznych, a w znacznie mniejszym stopniu refleksję merytoryczną.

Centralna Komisja nie tworzy swojego prawa – jak powszechnie słyszymy w nasilającej się krytyce. CK jest od stosowania prawa. W noweli z 2011 r. Komisja zgłosiła 18 poprawek, uwzględniono – 6. Aktualna ustawa była od początku źle oceniana przez nasze Gremium.

Sekcja i większość członków Komisji najgorzej ocenia ustawowy sposób postępowania prowadzący do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Nie przekonujące wydaje się zerwanie kontaktu habilitanta z Radą Wydziału/Radą Naukową, także powoływanie wieloosobowych jeżdżących po kraju komisji habilitacyjnych, brak bezwzględnego wymogu kierowania przez Kandydatów zewnętrznymi projektami badawczymi, brak wymogu udokumentowanej publikacjami współpracy z zagranicą lub z krajowymi jednostkami badawczymi, brak obowiązku przedstawiania wyłącznie udokumentowanych a nie potencjalnych wdrożeń, także fakt znacznego zwiększenia kosztów procesu.

Właśnie w obecnych postępowaniach habilitacyjnych uwidacznia się tendencja nieuzasadnionego, chorobliwego wieloautorstwa prac (nawet kilkudziesięciu). Ów nazywany „spółdzielczym” system powstawania „produktów naukowych” przy niejasnych regułach autooceny udziału kandydatów w badaniach uniemożliwia jednoznaczne skwantyfikowanie prac i osiągnięć. Współautorzy posuwają się do zmieniania swojego udziału w pracach w czasie, w przypadkach (dodajmy – częstych) przedstawiania tych samych publikacji jako składowych osiągnięć habilitacyjnych różnych osób. Jest to duża, niechlubna, niektórzy mówią, że patologiczna ułomność środowiska naukowego. Przez brak ustawowych instrumentów – nie można piętnować skutecznie takich działań.

Niesłusznie wprowadzono do postępowania habilitacyjnego niedookreślone terminy i kategorie prawne, jak np. zróżnicowanie „opinii w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia ...” i Uchwały Rady o nadaniu lub odmowie nadania stopnia, odmiennych niż w przewodzie doktorskim i w przewodzie o nadanie tytułu; wprowadzeniu niedokreślonych pojęć np. „uznana renoma, w tym międzynarodowa, recenzentów”, wykluczenie recenzentów z posiedzenia Rady nadającej stopień (czyli wyłączenie kontrydyktoryjności); sposób głosowania komisji inny niż tradycyjny w sprawach osobowych; nieprecyzyjne określenie udziału różnych grup pracowniczych Rady w głosowaniach dotyczących postępowania (wyznaczenie członków komisji czy umorzenia postępowania); wyłączenie zaskarżalności uchwały komisji habilitacyjnej i wiele, wiele innych które, budzą kontrowersje w środowisku. Ustawa przez nieprecyzyjność konfliktuje komisje habilitacyjne z radami wydziałów, rodzi rozbieżność ocen. Z pełnym przekonaniem twierdzę, że ustawa deprecjonuje stopień doktora habilitowanego.

Udział naszej Sekcji i całej CK w dyskusjach na temat praktyki doktoryzowania wg wymagań aktualnej ustawy o stopniach i tytułach jest niewielki. Zajmujemy się jedynie nielicznymi odwołaniami, głównie w kwestii odmowy nadania stopnia, mniej w kwestiach proceduralnych. Nie mamy ustawowej kompetencji oceny merytorycznej doktoratów. Uważamy, że chyba słusznie doktorat (także stopień) oddzielony jest od toku kształcenia III stopnia (nie jest dowodem ukończenia tych studiów a raczej dowodem kwalifikacji do pracy naukowej). Zwiększająca się jednak liczba rozpraw doktorskich w formie „spójnego tematycznie zbioru artykułów opublikowanych lub przyjętych do druku w czasopismach naukowych” rodzi wątpliwości a nawet konflikty na linii promotor – doktorant w kwestii rzeczywistego (wykonawczego ale i intelektualnego) udziału w tym osiągnięciu przyszłego doktora. Mało precyzyjne unormowania ustawowe nie nakazują wskazywania wyłącznie prac, w których kandydat jest najważniejszym autorem, ale i był takim (najważniejszym) uczestnikiem badań.

Członkowie Sekcji i Komisji uważają, że tytuł naukowy jest nie tylko etapem awansu naukowego, ale jest szczególnym wyróżnieniem

o charakterze nadzwyczajnym. Wypowiadamy się za odrębnym potraktowaniem postępowania o tytuł w stosunku do procedur na stopnie. Dotyczy to również kwestii etyki oraz poświadczania nieprawdy. Niemal wszyscy oburzamy się na fakt naruszania cudzych praw własności intelektualnej oraz dobrych obyczajów w nauce. Jednak zakres najważniejszych uchybień kandydatów na profesorów oraz doktorów habilitowanych w tej sferze nie zmniejsza się. Nasze Gremium nie zastępuje Komisji etycznej, nie jesteśmy skuteczni w eliminowaniu tego procederu, choć rzeczoznawcy – recenzenci ujawniają takie postępowania kandydatów. Ciągłe brak skutecznego, ustawowego uregulowania tej kwestii Część członków opowiada się za radykalnymi rozwiązaniami – jak w sporcie (dyskwalifikacja). Póki co, Centralna Komisja nie może żądać nawet formalnego oświadczenia, że praca /prace jest oryginalna. Jest to częściowo związane z tym, że Centralna Komisja pomimo, że „kontroluje funkcjonowanie systemu stopni i tytułów” nie jest organem wyższego stopnia w rozumieniu kpa w stosunku do wszystkich uchwał komisji doktorskich i habilitacyjnych, nie posiada kompetencji stwierdzenia z urzędu nieważności tych uchwał.

Reasumując chcę stwierdzić, że jakość pracy Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów jest taka jak merytoryczny poziom Ustawy. Komisja nie tworzy prawa, Komisja nie jest od interpretacji prawa, Komisja je stosuje – podkreślam to.

Panie i Panowie. Z doświadczeń trudnej pracy w latach zmian ustawy, czyli 2013–2016 wyniosłem wielką wiedzę i pokorę w ocenie dorobku innych kolegów. Oto tylko najważniejsze wyniesione z pracy w CK nauki, większej i mniejszej wagi:

- nadawanie tytułów naukowych, przyznawanie odpowiednich uprawnień w tym zakresie i monitorowanie korzystania z tych uprawnień należy pozostawić kontroli państwowej. Kontrola niniejsza winna być sprawowana przez przedstawicielskie ciało nauki. Już sam fakt jej istnienia wpływa korzystnie na poziom promocji. Nie jesteśmy jako środowisko gotowi na inne rozwiązania;

- należy utrzymać zasadę istnienia dwu stopni i jednego tytułu prof. W kwestii drugiego stopnia doktora nie mam sprecyzowanej opinii. Połączenie stopni i tytułu naukowego i w zakresie sztuki jest zasadne;
- obecny podział na dyscypliny i dziedziny jest rozdrobniony. Należy je grupować, nie konieczne likwidować, co ułatwi spełnienie zwiększenia minimum kadrowego (co jest ważne dla środowiska w sytuacji niżu demograficznego), będzie sprzyjać jakości procedur i ułatwi badania interdyscyplinarne i postdyscyplinarne. Wskazywane OECD nie jest tu najlepszym przykładem. W środowisku akademickim występuje niestety nadmierne przywiązanie do wąskich a nawet bardzo wąskich dyscyplin;
- w ocenie dorobku naukowego podstawowe znaczenie winny mieć opinie i udokumentowane osiągnięcia naukowe i wdrożeniowe, przed wskaźnikami bibliometrycznymi. Te ostatnie – nie powinny być obce nawet kandydatowi z dyscyplin aplikacyjnych – ale winny mieć znaczenie pomocnicze w koniecznej, jakościowej ocenie dorobku;
- należy wprowadzić ustawowe rozwiązanie reguł oceny (zaliczanie do znaczących) dorobku kandydata do stopnia albo tytułu wyznaczając dolną granicę (np. 30, 40%) udziału w badaniach i publikacjach;
- w procesie habilitowania warto przywrócić bezpośredni kontakt habilitanta z radą jednostki a w przypadkach konfliktowych, także wymóg zatwierdzenia przez CK;
- niezbędne jest ustawowe określenie sankcji za naruszenie praw własności intelektualnej i dobrych obyczajów w nauce.

*prof. dr hab. Wojciech Stefan Budzyński
Doktor Honoris Causa Multi*

Wojciech Stefan Budzyński
Kujawiak i Warmiak

Początek edukacji, klasa II Szkoły Podstawowej w Guźlinie, 1956 r.

Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika we Włocławku, klasa VIII, 1963 r.

Przed maturą, 1965 r.

Zajęcia wojskowe, 1968 r.

Zajęcia wojskowe, 1969 r.

Spotkanie z Panią Profesor Krystyną Kusiorską, Rada Mieszkańców DS.4, 1970 r.

Ślub Danuty i Wojciecha Budzyńskich

*Pożegnanie ze studentami Roku
Opiekuńczego, 1984 r.*

*Wśród nagrodzonych przez Rektora,
1987 r.*

Członkowie Rady Wydziału, Olsztyn 1987 r.

Posiedzenie Senatu, 1990 r.

Inauguracja Roku Akademickiego, 1991 r.

Inauguracja Roku Akademickiego na Wydziale Technologii Żywności, 1992 r.

Prorektorskie gratulacje, 1993 r.

Komisja egzaminu magisterskiego, 1993 r.

Komisja oceniająca Kortowiadę (olsztyńskie juwenalia), 1994 r.

Poletka doświadczalne, Poznań, 1995 r.

W rektoracie, 1995 r.

Na statku turystycznym, Kair, 1997 r.

Na rajdzie WA-MA, 1998 r.

Rozmyślenia prorektora, 1999 r.

Senat, 2000 r.

Posiedzenie Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, Warszawa, 2001 r.

Komisja egzaminu magisterskiego, 2001 r.

Bal uniwersytecki

*Z Chórem
im. prof. Wiktora Wawrzyczka*

*Rozmowa z ks. infuatem
Julianem Żołnierkiewiczem*

Danuta Budzyńska

Wojciech Stefan Budzyński

Apolonia Budzyńska (matka)

Stefan Budzyński (ojciec)

Podziękowanie Profesora

Czuję się szczęśliwy i wyróżniony przez Najwyższą Opatrzność no i przez Was Drodzy Państwo, tym, że jesteście tu i teraz, razem na katedralnej konferencji.

Inicjatywa połączenia konferencji na Wielkich Jeziorach Mazurskich z moim jubileuszem 70—lecia jest wyłącznego autorstwa Pana Profesora Krzysztofa Jankowskiego – mojego ucznia od magisterium do godności tytułu naukowego, a obecnie Kierownika Katedry i Prodziekana Wydziału. Dziękuję Jemu za to szczerze, podobnie jak za tytuł otrzymany 9 maja br., który opromienił Jego no i troszkę mnie, choćby z racji 25 letniej współpracy. Dziękuję Krzysztofie.

Zszedłszy na niwę powinności zauważam, że z szefem tworzymy dalej zespół badawczy. Nasz, niejako konferencyjny przedmiot, czyli Szczegółową Uprawę Roślin na rolnictwie prowadzę z pomocą Profesora Bogdana Dubisa. Odpowiadam także za Seminarium Doktoranckie na agronomii.

Moje uwikłanie w działalność Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów ciągle nie ma końca. Przewodniczenie Sekcji Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych pożera mój cały czas, poza pobytami w Klinice no i poza pracą w Katedrze pod kontrolą wymagającego, energicznego szefa. Centralna Komisja będzie działać do końca kadencji 2020, przez rok wspólnie z komitetem doskonałości naukowej, jak to będzie wyglądać nikt nie wie. Teraz pora na młodych, i chętnych do takiej pracy na zasadzie wolontariatu oczywiście. Ja przyznaję, że mam dużo satysfakcji z tej pracy – przeczytałem przez te lata kilkaset wniosków, znaczną część zrecenzowałem, z każdego płynęła nauka i nie tylko. Każda ze spraw wymagała sprawiedliwych refleksji i życzliwości – to było motto mojego działania.

Moim przełożonym – JM Rektorowi Ryszardowi J. Góreckiemu, Dziekanowi Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa – Krzysztofowi Młynarczykowi, Kierownikowi mojej Katedry Krzysztofowi J. Jankowskiemu oraz Władysławowi Szemplińskiemu, a także wszystkim Kolegom z Katedry za celebry Jubileuszu 47 lat ciągłej pracy naukowej w subdyscyplinie uprawy roślin rolniczych – serdecznie dziękuję.

Na podziękowania zasłużyła także Moja Rodzina. Danusia absolutnie za wszystko, moje dzieci Ania z Artkiem oraz Przemek z Agnieszką za samodzielność w kierowaniu własnym życiem, za gromadkę sześciorga wnuków, które czynią radość, dumę i przeświadczenie o tym, że teraz jeszcze warto żyć i działać choćby dla nich.

Wszystkim naszym, swoim Gościom dziękuję za pamięć, obecność i najlepsze serdeczne życzenia.

Olsztyn, 26 maja 2018

Wojciech S. Budzyński

Redaktor opracowania:

prof. dr hab. Krzysztof J. Jankowski
Katedra Agrotechnologii, Zarządzania Produkcją Rolniczą i Agrobiznesu

Fotografie pochodzą z prywatnego archiwum
prof. dr hab. Wojciecha Budzyńskiego

DTP:
Agnieszka Szulc

Druk i oprawa:
Zakład Poligraficzny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
ul. Jana Heweliusza 3, 10-957 Olsztyn

